

ЗАКОН ЗА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда правилата за движение по пътищата, отворени за обществено ползване, изискванията, на които трябва да отговарят пътните превозни средства и техните водачи, за да се движат по тези пътища, както и правата и задълженията на участниците в движението и на контролните органи.

(2) Целта на този закон е да се осигури безопасно движение по пътищата и опазване на живота и здравето на участниците в движението, улесняване на тяхното придвижване, опазване на имуществото на юридическите и физическите лица и опазване на околната среда от замърсяване, причинявано от моторните превозни средства.

Чл. 2. (1) Този закон се прилага и за пътищата, които не са отворени за обществено ползване, с изключение на случаите когато с други разпоредби или от собственика или управляващия път е определено друго.

(2) Собственик или управляващ път, който не е отворен за обществено ползване, е длъжен да го обозначи с пътни знаци, указателни табели, светлинни сигнализиции или физически бариери поставени така, че да бъдат лесно разпознавани.

(3) Компетентността на органите за контрол по този закон не се разпростира върху пътищата, които не са отворени за обществено ползване, селскостопанските пътища, осигуряващи достъп до земеделски земи и горските пътища.

Чл. 3. (1) Всеки участник в движението е длъжен да спазва правилата за движение и:

1. с поведението си да не създава опасности и пречки за движението;
2. да не поставя в опасност живота и здравето на участниците в движението и да не причинява имуществени вреди;
3. да не изхвърля и не оставя на пътя предмети или вещества, да предприема действия за отстраняването на намиращи се на пътя предмети или вещества, както и за предупреждаване на останалите участници в движението;
4. да спазва сигналите и да изпълнява разпорежданията на длъжностните лица, оправомощени да регулират или да контролират движението по пътищата;
5. да спазва светлинните сигнали, пътните знаци, пътната маркировка и другите средства за сигнализация.

(2) Всеки водач на пътно превозно средство е длъжен:

1. да бъде внимателен и предпазлив към другите участници в движението, особено към пешеходците и водачите на двуколесни пътни превозни средства;
2. да контролира непрекъснато пътното превозно средство, което управлява;

3. да управлява превозното средство по начин, който не затруднява другите участници в движението, както и да не затруднява и обезпокоява обитаващите обектите край пътищата;

4. да не превишава нормите за шум и вредни емисии на отработени газове с управляваното от него моторно превозно средство, както и други норми и изисквания за опазване на околната среда;

5. да не извършва маневри, изразяващи се в последователно внезапно преминаване в лентите за движение;

6. да не навлиза и да не се движи по пътищата с непочистени пътни превозни средства и да не нанася кал и земна маса по пътя, когато навлиза от път без настилка на път с настилка.

(3) Всеки собственик на моторно превозно средство, а когато в свидетелството за регистрация е вписан ползвател – ползвателят на превозното средство, когато предоставя превозното средство за управление на друго лице носи отговорност за извършените с него нарушения, в предвидените от закона случаи.

Чл. 4. (1) Условията и редът за организиране на движението по пътищата се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството.

(2) За организиране на движението по пътищата се използват светлинни сигнали, пътни знаци и пътна маркировка върху платното за движение и крайпътните съоръжения, които представляват единна система съгласно Конвенцията за пътните знаци и сигнали от 1968 г. и се изработват и поставят така, че да бъдат лесно разпознавани.

(3) Министърът на регионалното развитие и благоустройството съвместно с министъра на вътрешните работи и министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията определят с наредби условията и реда за използване на пътните светофари, пътната маркировка, пътните знаци и другите средства за сигнализиране при организиране на движението по пътищата.

(4) Министърът на регионалното развитие и благоустройството съвместно с министъра на вътрешните работи определят с наредба реда за установяване и обезопасяване на участъците с концентрация на пътнотранспортни произшествия по пътищата и за категоризиране безопасността на пътищата.

(5) За ограничаване на скоростта на движение на моторните превозни средства може да се използват изкуствени неравности или други средства, които се изграждат или монтират върху платното за движение при условия, определени с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на вътрешните работи, в която се определят и изискванията към тях.

(6) За осигуряване на безопасността на участниците в движението се използват ограничителни системи за пътища при условия и по ред, определени с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството, в която се определят и изискванията към тях.

Чл. 5. (1) Поставянето на предмети или извършването на дейност в обхвата на пътищата, несвързани с предназначението им, става само след разрешение от управляващия пътя.

(2) Управляващият пътя не може да предоставя на трети лица ползването на част от обхвата на пътя, когато това ще затруднява участниците в движението.

(3) Тротоарите могат да се използват за цели, несвързани с предназначението им, само

след разрешение от управляващия пътя и ако е запазена площ за преминаване на пешеходците с ширина не по-малка от 1,5 метра.

(4) Управляващият пътя може да въвежда временни забрани или ограничения за обществено ползване на пътя или на участъци от него при извършване на строителни или монтажни работи, при бедствия, при аварии, при възникване на опасност за движението и при провеждане на спортни и други мероприятия.

(5) Управляващият пътя може да въвежда забрани или ограничения за обществено и специално ползване на пътя или на участъци от него за някои видове пътни превозни средства, когато това е необходимо за осигуряване на безопасността на движението.

(6) При въведени ограничения по ал. 4 и 5 за обществено ползване на общински пътища, използването на пътищата се извършва при условия и по ред определени от общинските съвети.

(7) Условията и редът за създаване на временна организация на движението при извършване на строителни и монтажни работи по пътищата се определят с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството. За изготвяне на становище от органите на Министерството на вътрешните работи по проектите за временна организация на движението по пътищата се събира такса в размер, определен от Министерския съвет.

Чл. 6. (1) При необходимост, движението по пътищата се регулира от оправомощени за това длъжностни лица (регулировчици).

(2) При строително-монтажни работи на пътищата, за подаване на сигнали към участниците в движението може да се използват сигналисти, които подават сигнали с червен флаг или палка.

Глава втора

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПЪТНИТЕ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА ЗА УЧАСТИЕ В ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА, ОТВОРЕНИ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ПОЛЗВАНЕ

Чл. 7. По пътищата могат да се движат превозни средства, които отговарят на изискванията на този закон, на Закона за пътните превозни средства, на Закона за автомобилните превози и на издадените въз основа на тях подзаконови актове.

Чл. 8. По пътищата могат да се движат моторни превозни средства и теглени от тях ремаркета от категориите, определени в Закона за пътните превозни средства.

Чл. 9. По пътищата могат да се движат само моторни превозни средства и ремаркета, теглени от тях, които са регистрирани и са с табели с регистрационен номер, поставени на определените за това места, не са спрени от движение и регистрацията им не е прекратена или временно отнета, както и:

1. моторни превозни средства и ремаркета с предоставени временни табели с регистрационен номер и издадено разрешение за временно движение за срок от 3 години, на лица - търговци по смисъла на Търговския закон или по националното законодателство на друга държава членка на Европейския съюз, извършващи внос и продажба на превозни средства;

2. моторни превозни средства и ремаркета с издадени табели с регистрационен номер и разрешение за временно движение с определен маршрут или район на движение със срок на валидност до 30 дни:

а) за придвижване на територията на Република България;

б) при износ, след прекратяване на постоянната или временната регистрация на превозното средство;

в) за придвижване на регистрирани превозни средства на територията на Република България или от друга държава до Република България, при изгубена или открадната табела с регистрационен номер;

г) за придвижване на превозни средства, които не са регистрирани в Република България, при изгубена или открадната табела с регистрационен номер на територията на Република България.

Чл. 10. (1) Моторно превозно средство или ремарке, регистрирано в друга държава, на собственик с постоянен адрес, съответно седалище в Република България може да се движи по пътищата с тази регистрация в срок до 6 месеца от внасянето или влизането на превозното средство в Република България.

(2) Моторно превозно средство или ремарке, регистрирано в друга държава, чийто собственик е установил обичайното си пребиваване в Република България може да се движи по пътищата с тази регистрация в срок до 6 месеца от издаване на съответния документ за пребиваване на собственика.

(3) След изтичане на срока по ал. 1 или 2, превозното средство може да се движи само след регистрация по реда на Закона за пътните превозни средства.

(4) Не може да се движи по пътищата моторно превозно средство или ремарке с документ за регистрация и табели с регистрационен номер, чиято валидност е изтекла или чието ползване е ограничено за територията на държавата, в която са издадени.

Чл. 11. По пътищата могат да се движат само моторните превозни средства и теглените от тях ремаркета, за които е издаден валиден документ, удостоверяващ техническата им изправност.

Чл. 12. (1) По пътищата могат да се движат само моторните превозни средства и теглените от тях ремаркета, за които е заплатен изискуемия данък върху превозното средство.

(2) Системата за обмен на информация, поддържана от Министерството на финансите в изпълнение на чл. 5а от Закона за местните данъци и такси и информационната система на Министерството на вътрешните работи осъществяват автоматизиран обмен на информация за заплащането на данъка върху превозните средства по Закона за местните данъци и такси.

Чл. 13. (1) Забранено е движението на пътни превозни средства по път, включен в обхвата на платената пътна мрежа, за които не са изпълнени задълженията за заплащане съответно на винетна такса по чл. 10, ал. 1, т. 1 от Закона за пътищата или за установяване на размера и за заплащане на дължимата такса за изминатото разстояние – тол такса по чл. 10, ал. 1, т. 2 от Закона за пътищата.

(2) Собственикът, а когато в свидетелството за регистрация на моторното превозно средство е вписан ползвател – ползвателят, е длъжен да не допуска движението на пътно превозно

средство по път, включен в обхвата на платената пътна мрежа, ако за пътното превозно средство не са изпълнени задълженията за заплащане съответно на винетна такса по чл. 10, ал. 1, т. 1 от Закона за пътищата или за установяване на размера и за заплащане на дължимата такса за изминато разстояние – тол такса по чл. 10, ал. 1, т. 2 от Закона за пътищата, според категорията на превозното средство.

(3) При установено от контролните органи нарушение, изразяващо се в движение на пътното превозно средство по платената пътна мрежа, без за него да е заплатена винетна такса или такса за изминато разстояние – тол такса по чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата, водачът на пътното превозно средство, неговият собственик или трето лице може да заплати компенсаторна такса по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата, като след заплащането на компенсаторната такса не се носи административнонаказателна отговорност за извършеното нарушение във връзка с конкретното пътното превозно средство.

Чл. 14. (1) Моторните превозни средства и теглените от тях ремаркета, които се движат по пътищата трябва да бъдат:

1. технически изправни;
2. с габаритни размери, маса и натоварване на ос, които не надвишават нормите, установени с наредба на министъра на регионалното развитие и благоустройството;
3. с гуми, с дълбочина на протектора не по-малка от 1,6 mm, с изключение на периода от 15 ноември до 1 март, през който:
  - а) превозните средства от категории M1 или N1 трябва да бъдат с гуми, предназначени за зимни условия с дълбочина на протектора не по-малка от 1,6 mm;
  - б) превозните средства от категории N2, N3, M2 или M3 трябва да бъдат с гуми с дълбочина на протектора не по-малка от 4 mm.

(2) Двуколесните моторни превозни средства от категория L, които се движат по пътищата, трябва да са оборудвани със светлоотразителна жилетка.

(3) Триколесните и четириколесните моторни превозни средства от категория L, които се движат по пътищата, трябва да са оборудвани с предупредителен светлоотразителен триъгълник, аптечка и светлоотразителна жилетка.

(4) Моторните превозни средства, различни от посочените в ал. 2 и 3, които се движат по пътищата, трябва да са оборудвани с предупредителен светлоотразителен триъгълник, аптечка, пожарогасител, светлоотразителна жилетка и резервно колело (гума с джанта) или система за самостоятелно възстановяване на спукана гума, а превозните средства от категории N2, N3, M2 и M3 през периода от 15 ноември до 1 март – и с вериги за сняг за задвижващите колела.

(5) Пожарогасителите по ал. 4 трябва да имат пломба, която да удостоверява, че не са били използвани, маркировка за съответствие с одобрени национални стандарти, както и надпис, указващ максимално разрешен срок на годност за употреба. Пожарогасителите се съхраняват в превозното средство, защитени от въздействието на атмосферните условия, с цел да се запази тяхната експлоатационна сигурност.

(6) Аптечката по ал. 4 трябва да отговаря на изисквания, определени с акт на министъра на здравеопазването.

(7) Движението по пътищата на пътни превозни средства с размери, маса и натоварване на ос, които надвишават установените норми се извършва по ред, определен с наредбата по ал. 1, т. 2,

като този ред се съгласува с министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, министъра на околната среда и водите и министъра на вътрешните работи.

(8) Движението по пътищата на пътни превозни средства, превозващи опасни товари се извършва при спазване на изискванията на наредбата по чл. 14 от Закона за автомобилните превози и Европейската спогодба за международен превоз на опасни товари по шосе (ADR) (ДВ, бр. 73 от 1995 г.).

(9) Моторните превозни средства, допълнително оборудвани със светлини, табели или други елементи, могат да се движат по пътищата, ако са одобрени по реда на Закона за пътните превозни средства.

Чл. 15. По пътищата могат да се движат велосипеди, които имат изправни:

1. спирачки;
2. звънец;
3. устройство за излъчване на бяла или жълта добре различима светлина отпред, а отзад - червен светлоотразител или устройство за излъчване на червена светлина;
4. бели или жълти светлоотразители или светлоотразяващи елементи отстрани на колелата.

Чл. 16. (1) По пътищата могат да се движат пътни превозни средства с животинска тяга, регистрирани по ред, определен от общинския съвет.

(2) Пътно превозно средство по ал. 1 може да се движи по пътищата само ако има два бели или жълти светлоотразителя отпред, два червени светлоотразителя отзад, а за движение през тъмната част от денонощието и при намалена видимост - светещо тяло, излъчващо бяла или жълта добре различима светлина. Светлоотразителите трябва да са разположени симетрично от двете страни на превозното средство.

Чл. 17. Колесните трактори, ремаркетата, самоходните машини за земни работи и другата самоходна земеделска и горска техника, регистрирани съгласно Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника, могат да се движат по изключение по пътищата при условия и по ред, определени с наредба, издадена от министъра на земеделието, храните и горите, министъра на вътрешните работи и министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл. 18. (1) По пътищата е забранено движението на верижни машини и използването на гуми с шипове.

(2) Движение на пътни превозни средства с вериги за сняг е разрешено само когато пътните условия изискват това.

Чл. 19. (1) Превозни средства, с които се извършват превози с атракционна цел могат да се движат по изключение по пътищата, ако са регистрирани по ред, определен от общинския съвет и само по определени от кмета на общината маршрути.

(2) За да се движат по пътищата, за превозните средства по ал. 1 следва да е издаден валиден документ за сключена застраховка „Гражданска отговорност” по т. 13, раздел II, буква

„А” от приложение № 1 на Кодекса за застраховането.

(3) По пътищата е забранено движението на самобалансиращи се превозни средства.

Глава трета

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ВОДАЧИТЕ ЗА УЧАСТИЕ В ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА, ОТВОРЕНИ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ПОЛЗВАНЕ

Чл. 20. (1) Всяко моторно превозно средство, което участва в движението по пътищата трябва да се управлява от правоспособен водач съгласно Закона за водачите на моторни превозни средства.

(2) За да управлява моторно превозно средство, водачът трябва да:

1. притежава свидетелство за управление на моторни превозни средства за категорията правоспособност, към която спада управляваното моторно превозно средство;

2. не е лишен от право да управлява моторни превозни средства по съдебен или административен ред;

3. притежава свидетелство за управление, което е в срок на валидност, не е временно отнето с приложена принудителна административна мярка или по реда на чл. 69а от Наказателно-процесуалния кодекс и не е обявено за невалидно, тъй като е повредено, изгубено или откраднато.

(3) Изискванията по ал. 1 и 2 не се прилагат, когато кандидат за придобиване на правоспособност за управление на моторни превозни средства управлява учебно моторно превозно средство по време на обучението му и при провеждането на изпита за придобиване на правоспособност, при спазване на условията и реда на Закона за водачите на моторни превозни средства.

Чл. 21. (1) Правоспособността на водачите да управляват по пътищата моторни превозни средства от съответната категория се обозначава с категории в свидетелството за управление, с латински букви съгласно Приложение № 1.

(2) За управление по пътищата на колесни трактори, самоходни машини за земни работи и другата самоходна земеделска и горска техника, регистрирани съгласно Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника, водачът трябва да притежава свидетелство за управление на моторни превозни средства, за която и да е от категориите по Приложение № 1 и правоспособност за работа със съответната техника, а за да тегли по пътищата с тази техника ремарке или сменяема прикачна техника – да притежава свидетелство за управление на превозни средства от категории C1E, CE, D1E или DE.

(3) За да управлява моторно превозно средство по пътищата, водачът следва да е на минимална възраст от:

1. шестнадесет години - за да управлява моторно превозно средство от категория AM;

2. шестнадесет години - за да управлява моторно превозно средство от категория A1;

3. осемнадесет години - за да управлява моторно превозно средство от категория A2;

4. двадесет и четири години - за да управлява моторно превозно средство от категория A,

или:

а) двадесет години - за да управлява на територията на Република България моторно превозно средство от категория A, ако водачът притежава свидетелство за управление на мотоциклет от категория A2 от не по-малко от две години;

б) двадесет и една години - за да управлява на територията на Република България

триколесни моторни превозни средства, с мощност, превишаваща 15 kW;

5. седемнадесет години - за да управлява моторно превозно средство от категория В1;

6. осемнадесет години - за да управлява моторно превозно средство от категории В или ВЕ;

7. осемнадесет години - за да управлява моторно превозно средство от категории С1 или С1Е, като не се ограничава прилагането на разпоредбите за управление на такива превозни средства, определени в наредбата по чл. 7б, ал. 5 от Закона за автомобилните превози;

8. двадесет и една години - за да управлява моторно превозно средство от категории С или СЕ, а ако водачът притежава карта за квалификация на водача, в която е отразено, че е преминал успешно пълното обучение за придобиване на квалификация по реда, определен с наредбата по чл. 7б, ал. 5 от Закона за автомобилните превози - осемнадесет години, за управление на територията на Република България на моторно превозно средство от категории С или СЕ;

9. двадесет и една години - за да управлява моторно превозно средство от категории D1 или D1Е, като не се ограничава прилагането на разпоредбите за управление на такива превозни средства, определени в наредбата по чл. 7б, ал. 5 от Закона за автомобилните превози;

10. двадесет и четири години - за да управлява моторно превозно средство от категории D или DE, или:

а) двадесет и три години – за да управлява на територията на Република България моторно превозно средство от категории D или DE, ако водачът притежава карта за квалификация на водача, в която е отразено, че е преминал успешно пълното обучение за придобиване на квалификация по реда, определен с наредбата по чл. 7б, ал. 5 от Закона за автомобилните превози;

б) двадесет и една години – за да управлява на територията на Република България моторно превозно средство от категории D или DE, ако водачът притежава карта за квалификация на водача, в която е отразено, че е преминал успешно ускорено обучение за придобиване на квалификация по реда, определен с наредбата по чл. 7б, ал. 5 от Закона за автомобилните превози. В този случай водачът има право да управлява превозно средство, с което се извършват превози по редовни линии за превоз на пътници, когато курсът в едната посока от началната до крайната спирка не превишава 50 км, което се удостоверява със съответния национален код в свидетелството за управление;

11. осемнадесет години - за да управлява колесен трактор.

(4) Трамвайна мотриса може да се управлява по пътищата от водач, навършил двадесет и една годишна възраст, притежаващ правоспособност от категория Ттм.

Чл. 22. (1) Всеки водач може да управлява само моторно превозно средство от категорията, за която притежава свидетелство за управление, а водачът, притежаващ свидетелство за управление от категория Ттм - само трамвайни мотриси.

(2) Нов водач, придобил правоспособност за управление на моторни превозни средства от категория В или В1, през първите шест месеца от придобиването на правоспособността може да управлява моторни превозни средства с мощност до 50 kW, съгласно свидетелството им за регистрация, а ако моторното превозно средство е с по-голяма мощност - само с придружител, притежаващ правоспособност за управление на моторни превозни средства от категории В1 или В от не по-малко от 5 години. Придружителят трябва да не е с концентрация на алкохол в кръвта си над 0,5 на хиляда, и да не е употребил наркотични вещества или техни аналози и да не е наказван с лишаване от право да управлява моторни превозни средства през последните 5 години.

(3) Ако в срока по ал. 2 на новия водач е наложено наказание лишаване от право да управлява моторни превозни средства, след изтърпяване на наказанието и връщане на свидетелството за управление на моторни превозни средства срокът по ал. 2 започва да тече

отново.

(4) Състав от пътни превозни средства, състоящ се от моторно превозно средство, за управлението на което се изисква правоспособност от категория В и ремарке с допустима максимална маса над 750 kg, когато допустимата максимална маса на състава надвишава 3500 kg, но не надвишава 4250 kg, се управлява от водачи, преминали обучение и издържали успешно изпит за управление на такъв състав от пътни превозни средства. Правото да се управлява такъв състав се обозначава в свидетелствата за управление чрез съответния код на Европейския съюз.

(5) За да управляват тролейбус водачите, притежаващи категория D, трябва да са преминали допълнително обучение и положили успешно изпит по реда на Закона за водачите на моторни превозни средства. Правото да се управлява тролейбус се обозначава в свидетелствата за управление чрез съответния национален код.

Чл. 23. (1) Водач, притежаващ свидетелство за управление на моторни превозни средства, издадено в друга държава, може да управлява на територията на Република България превозно средство от категорията, за която е издадено, в следните случаи:

1. държавата, в която е издадено, е подписала и ратифицирала Виенската конвенция за движението по пътищата от 1968 г. и свидетелството отговаря на изискванията на приложение № 6 към конвенцията;

2. свидетелството е издадено от държава членка на Европейския съюз, или от друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или от Конфедерация Швейцария;

3. държавата, в която е издадено, е страна по влязло в сила споразумение с Република България за взаимно признаване и/или преиздаване на свидетелствата за управление на моторни превозни средства;

4. държавата, в която е издадено, е договаряща страна по Споразумението между страните по Северноатлантическия договор относно статута на техните въоръжени сили при условията на чл. IV, буква „а“ от него;

5. с национално свидетелство, което не отговаря на изискванията по т. 1-4, придружено от легализиран превод на български език и документ за самоличност;

6. свидетелството е международно, отговаря на изискванията на приложение № 7 към Виенската конвенция за движението по пътищата от 1968 г. и е придружено с национално свидетелство.

(2) Български гражданин може да управлява моторни превозни средства на територията на Република България с чуждестранно свидетелство за управление, което не е издадено от държава членка на Европейския съюз, или от друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или от Конфедерация Швейцария, при спазване на изискванията за минимална възраст за съответната категория, определени в чл. 21, ал. 3 - до 6 месеца от датата на влизането им в Република България, след което само след замяна на това свидетелство с българско.

(3) Чужденец с разрешено право на пребиваване в Република България, може да управлява моторни превозни средства на територията на Република България със свидетелство за управление, което не е издадено от държава членка на Европейския съюз, или от друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или от Конфедерация Швейцария, при спазване на изискванията за минимална възраст за съответната категория, определени в чл. 21, ал. 3 - до една година от датата на издаване на документ за пребиваване, след което само след замяна на това свидетелство с българско.

(4) Лице, притежаващо свидетелство за управление на моторни превозни средства, издадено от държава членка на Европейския съюз, или от друга държава - страна по

Споразумението за Европейското икономическо пространство, или от Конфедерация Швейцария, може да управлява моторни превозни средства на територията на Република България при спазване на изискванията за минимална възраст за съответната категория, определени в чл. 21, ал. 3.

(5) Изискването по ал. 3 не се отнася за случаите по ал. 1, т. 4.

Чл. 24. На водача на пътно превозно средство е забранено да управлява превозното средство:

1. със свидетелство за управление, което не е валидно за категорията на управляваното превозно средство или свидетелство, което не е валидно на територията на Република България;
2. което не е регистрирано или няма разрешение за временно движение, или е спряно от движение – за превозните средства, подлежащи на регистрация;
3. с концентрация на алкохол в кръвта си над 0,5 на хиляда и/или след като е употребил наркотични вещества или техни аналози.

Чл. 25. На водача, собственика, вписания в свидетелството за регистрация ползвател, длъжностно лице или упълномощения ползвател на моторно превозно средство е забранено да предоставя за управление моторното превозно средство:

1. на лице, което е употребило алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози;
2. на лице, което не притежава свидетелство за управление за категорията, към която спада моторното превозно средство или след като е лишено от право да управлява моторно превозно средство по съдебен или административен ред или свидетелството му за управление е временно отнето с приложена принудителна административна мярка или по реда на чл. 69а от Наказателно-процесуалния кодекс или чието свидетелство е обявено за невалидно, тъй като е изгубено, откраднато или повредено.

Чл. 26. (1) Водачът, при управление на моторно превозно средство е длъжен да носи и при проверка от контролните органи да представи:

1. свидетелството си за управление на моторни превозни средства и контролния талон към него;
2. част втора на свидетелството за регистрация на моторното превозно средство, което управлява и на тегленото от него ремарке или разрешението за временно движение;
3. документ за сключена задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите за моторното превозно средство, което управлява и за тегленото от него ремарке;
4. бланка от двустранен констативен протокол за пътнотранспортно произшествие в два екземпляра по образец, утвърден с наредбата по чл. 160, ал. 2;
5. документ, удостоверяващ техническата изправност на превозното средство;
6. превозните документи за извършване на съответния вид превоз;
7. удостоверение за психологическа годност и карта за квалификация на водача, в случаите в които се изискват съгласно Закона за автомобилните превози.

(2) Водачът на моторно превозно средство, което не е спряно от движение, е длъжен да залепи в долния ляв ъгъл на предното стъкло на моторното превозно средство валиден стикер на знак за сключена задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите и да носи контролен талон към знака. Когато моторното превозно средство технологично не разполага

с предно стъкло и е невъзможно стикерът на знака да бъде залепен на указаното място, същият стикер на знака се залепва на застрахователната полица, която се носи от водача на моторно превозно средство, и при проверка се представя заедно с контролния талон.

(3) Водачът може да управлява по път, включен в обхвата на платената пътна мрежа само пътно превозно средство, за което е заплатена винетната такса по чл. 10, ал. 1, т. 1 от Закона за пътищата в случаите, когато такава е дължимата според категорията на пътното превозно средство.

(4) Водачът на пътно превозно средство с обща технически допустима максимална маса над 3,5 тона, с изключение на пътно превозно средство по чл. 10а, ал. 9 от Закона за пътищата, може да се движи по път, включен в обхвата на платената пътна мрежа, само ако за превозното средство е закупена маршрутна карта за участъците от платената пътна мрежа, които ще ползва, или са изпълнени съответните задължения за установяване на изминатото разстояние и заплащане на дължимата такса за изминатото разстояние – тол такса по чл. 10, ал. 1, т. 2 от Закона за пътищата.

Чл. 27. (1) Пътно превозно средство, което не е моторно, може да се управлява по платното за движение от лице, което е на възраст не по-малка от 12 години, с изключение на пътните превозни средства с животинска тяга, които могат да се управляват по платното за движение само от лица, които са на възраст не по-малка от 16 години.

(2) Допуска се управлението на пътно превозно средство, което не е моторно, с изключение на пътно превозно средство с животинска тяга, по платното за движение от лице под 12 години, само с придружител на възраст не по-малка от 18 години.

Глава четвърта **ПРАВИЛА ЗА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА**

Раздел I

Сигнали за регулиране на движението от оправомощените длъжностни лица. Пътни светофари. Пътни знаци. Пътна маркировка. Изкуствени неравности и други средства за ограничаване на скоростта на движение

Чл. 28. (1) Сигналите на регулировчика са следните положения на тялото и ръцете му:

1. дясна ръка, вдигната вертикално - означава „ВНИМАНИЕ, СПРИ!“; това не се отнася за онези водачи, които в момента на подаването на този сигнал, след като им е било разрешено преминаването, са толкова близо до регулировчика, че не могат да спрат, без да създадат опасност за движението; при подаване на този сигнал на кръстовище участниците в движението, които са навлезли в кръстовището, трябва да го освободят;

2. ръка или ръце, протегнати хоризонтално встрани - след като е направил този сигнал, регулировчикът може да свали ръката или ръцете си. Сигналят означава:

а) „ПРЕМИНАВАНЕТО Е РАЗРЕШЕНО“ за водачите, които се намират срещу лявото или дясното рамо на регулировчика и ще преминат направо или ще завият надясно, както и за пешеходците, които искат да преминат пред гърдите или зад гърба на регулировчика;

б) „ПРЕМИНАВАНЕТО Е ЗАБРАНЕНО“ за всички останали участници в движението;

3. дясна ръка, протегната хоризонтално напред, означава:

а) „ПРЕМИНАВАНЕТО Е РАЗРЕШЕНО” за водачите на пътни превозни средства, които се намират срещу лявото рамо на регулировчика, и за пешеходците, които искат да преминат зад гърба му;

б) „ПРЕМИНАВАНЕТО Е ЗАБРАНЕНО” за всички останали участници в движението.

(2) Освен сигналите, посочени в ал. 1, регулировчикът може да използва и допълнителни разбираеми жестове за даване на други указания и разпореждания на участниците в движението.

(3) Всеки регулировчик носи задължителни отличителни знаци, по които участниците в движението лесно да го разпознават и добре да го виждат както през деня, така и през тъмната част от денонощието. Регулировчикът ползва стоп-палка и полицейска свирка.

Чл. 29. (1) За регулиране на движението на пътните превозни средства на кръстовища, пешеходни пътеки, стеснени и други участъци от пътищата се използват пътни светофари, които подават светлинни сигнали с червен, жълт и зелен цвят. На кръстовища, по преценка на управляващия пътя, могат да се поставят устройства за отчитане на времетраенето на светлинния сигнал.

(2) За регулиране на движението на пътните превозни средства се използват следните светлинни сигнали:

1. немигаща светлина със зелен цвят, която означава „Преминаването е разрешено“ – този сигнал разрешава преминаването. Независимо от подаването на този сигнал на кръстовище, водачите не навлизат в кръстовището, ако ситуацията в него няма да позволи напускането му до следващата смяна на сигнала;

2. немигаща светлина с червен цвят, която означава „Преминаването е забранено“ – при подаване на този сигнал водачите на пътни превозни средства не трябва да преминават „стоп-линията“ или, ако няма такава, да преминават линията, на която е поставен светофарът, а когато светофарът е поставен в средата на кръстовището, водачите не трябва да навлизат в кръстовището или на пешеходната или велосипедната пътека;

3. немигаща светлина с жълт цвят, която означава „Внимание, спри!“ – при подаването на този сигнал водачите са длъжни да спрат, с изключение на онези от тях, които в момента на подаването му, след като им е било разрешено преминаването, са толкова близо до светофара, че не могат да спрат, без да създадат опасност за движението;

4. немигаща светлина с жълт цвят, подадена едновременно с немигаща светлина с червен цвят, които означават „Преминаването е забранено“ - този сигнал предупреждава водачите, че предстои подаване на сигнал със зелена светлина;

5. мигаща светлина:

а) една или две последователно мигачи една след друга светлини с червен цвят, едната от които се включва, когато другата се изключва - означава „Преминаването е забранено“;

б) с жълт цвят, която означава „Внимание!“ - водачите и пешеходците могат да продължат движението си, но са длъжни да бъдат внимателни и предпазливи.

(3) За регулиране на движението на пътните превозни средства по отделна пътна лента могат да се използват поставени над лентата пътни светофари, които подават сигнали:

1. с немигаща светлина със зелен цвят, която означава „Движението по лентата е разрешено“;

2. с немигаща светлина с червен цвят, която означава „Движението по лентата е забранено“.

(4) За регулиране на движението на релсовите превозни средства от линиите за обществен превоз на пътници се използват пътни светофари с четири светещи полета, които подават сигнали с немигащи светлини с лунно бял цвят на светлината. Значението на светлинните сигнали се определя съобразно разположението на светещите полета:

1. включени всички горни светлини и изключена долна светлина - навлизането в кръстовището е забранено;

2. включени долна светлина и горна над нея - разрешено е движението направо;

3. включени долна светлина и горна дясна - разрешено е движението надясно;

4. включени долна светлина и горна лява - разрешено е движението наляво;

5. едновременното подаване на сигнали по т. 2, 3 и 4 разрешава преминаване в съответните посоки.

(5) Когато платно с изградена пътна настилка, обособено за движение на релсови превозни средства, се използва за движение на нерелсови пътни превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, водачите на превозните средства от редовните линии за обществен превоз на пътници спазват сигналите на светофара за регулиране на движението на превозните средства по ал. 4.

(6) Пътен светофар по ал. 4, освен в случаите по ал. 5, може да се използва за регулиране на движението на нерелсови превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници в случаите, в които за тях има специално обособена пътна лента „BUS лента“.

(7) За регулиране на движението на пешеходците се използват пътни светофари, които подават сигнали с немигащи светлини с червен цвят и немигащи или мигащи светлини със зелен цвят:

1. зелен цвят - означава „Преминаването е разрешено“;

2. червен цвят - означава „Преминаването е забранено“, а пешеходците, които се намират на платното за движение при подаването на този сигнал, са длъжни да го освободят.

(8) За регулиране на движението на велосипеди по обособени за тях велосипедни пътеки се използват пътни светофари, които подават сигнали със светлини с червен, жълт и зелен цвят и с обозначени изображения на велосипед. Немигащите светлини имат значението по ал. 2, т. 1 - 3, а мигащите светлини имат значението по ал. 2, т. 5.

(9) За да се забрани на пътните превозни средства да преминават през железопътен прелез се използва сигнал от мигаща червена светлина. Този сигнал може да се използва и пред подвижни мостове, на фериботи, пристанища и на места, където се включват за движение по пътищата моторни превозни средства със специален режим на движение.

Чл. 30. (1) За предупреждаване на участниците в движението за опасности по пътищата, за даване на предписания към тях относно предимството, забраните, прилагането на специални правила, действията със задължителен характер, за указване на направления, посоки, обекти, както и за даване на различна допълнителна информация за улесняване на участниците в движението, на пътищата се поставят пътни знаци, допълнителни табели и други средства за сигнализиране.

(2) В зависимост от предназначението си пътните знаци са:

1. предупредителни пътни знаци за опасност - група „А“;
2. пътни знаци с предписания за участниците в движението:
  - а) пътни знаци относно предимството - група „Б“;
  - б) пътни знаци за въвеждане на забрана и за отменяне на въведена забрана група – „В“;
  - в) пътни знаци със задължителни предписания - група „Г“;
  - г) пътни знаци със специални предписания – група „Д“;
3. указателни пътни знаци:
  - а) пътни знаци, даващи допълнителна информация - група „Е“;
  - б) пътни знаци за направления, посоки, обекти и др. - група „Ж“;
4. допълнителни табели - група „Г“.

(3) Значението на пътните знаци по ал. 2 и правилата за поведение, които те указват на участниците в движението по пътищата се определят с наредбата по чл. 4, ал. 3.

Чл. 31. (1) За насочване на движението на пътните превозни средства и на пешеходците по пътищата, за отбелязване на определени площи от платното за движение, на обекти, намиращи се в опасна близост до платното за движение, и за даване на полезна информация на участниците в движението върху платното за движение и обектите, намиращи се в обхвата на пътищата, се поставя съответната пътна маркировка.

(2) Пътната маркировка върху платното за движение е постоянна и временна.

(3) Постоянната пътна маркировка върху платното за движение, включително върху пешеходните пътеки, се изпълнява само с бял и жълт цвят. Пътна маркировка с жълт цвят се използва само за очертаване на начупени линии, обозначаващи площи, забранени за престой и паркиране на пътни превозни средства, и за очертаване на ленти, предназначени за движение на превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, велосипедни ленти, велосипедни алеи и за маркировка на велосипедни пътеки.

(4) Постоянната маркировка на пътни съоръжения, разположени непосредствено до платното за движение, се изпълнява с бял и черен цвят. Със същите цветове може да се изпълнява и постоянната маркировка на открити бордюри, които ограничават острови върху платното за движение.

(5) Временната пътна маркировка е с оранжев цвят и се използва за въвеждане на временна организация и безопасност на движението при извършване на строителни и монтажни работи с продължителност повече от един месец.

(6) Пътната маркировка е надлъжна и напречна, в зависимост от разположението ѝ спрямо оста на пътя и други видове, определени с наредбата по чл. 4, ал. 3.

(7) Значението на пътната маркировка и правилата за поведение, които тя указва на участниците в движението по пътищата се определят с наредбата по чл. 4, ал. 3.

Чл. 32. Средствата за ограничаване на скоростта на движение, в зависимост от местоположението и определената скорост за участъка от пътя, са:

1. изкуствени неравности, разположени напречно на платното за движение;
2. напречни пътни маркировки;
3. ситуационни изменения;

4. стеснения на платното за движение;
5. други средства за намаляване на скоростта;
6. комбинации от средствата по т. 1 - 5.

Чл. 33. На железопътен прелез движението на пътните превозни средства може да се регулира от железопътен служител, който подава сигнали за спиране на пътните превозни средства пред прелеза, задължителни за водачите на пътни превозни средства, приближаващи прелеза и от двете му страни:

1. през деня - изпъната хоризонтално напред и напречно на оста на пътя дясна ръка с червен флаг;
2. през нощта - червена светлина, с която се описва полукръг.

Чл. 34. (1) Когато има несъответствие между сигналите на регулировчик и светлинните сигнали или пътните знаци относно предимството, участниците в движението са длъжни да се съобразяват със сигналите на регулировчика.

(2) Когато има несъответствие между светлинните сигнали и пътните знаци относно предимството, участниците в движението са длъжни да се съобразяват със светлинните сигнали.

(3) Когато има несъответствие между пътните знаци и маркировката на пътя, участниците в движението са длъжни да се съобразяват с пътните знаци.

(4) Когато има несъответствие между пътен знак, поставен на преносима стойка върху платното за движение, и останалите пътни знаци, участниците в движението са длъжни да се съобразяват с пътния знак, поставен на преносимата стойка.

(5) При строителство и ремонт, когато има временна пътна маркировка, положена с цел организация на движението за определен период от време, участниците в движението трябва да се съобразяват с временната пътна маркировка.

Раздел II

Разположение на нерелсовите пътни превозни средства върху пътя

Чл. 35. (1) Водачите на пътни превозни средства използват дясната половина на пътя по посока на движението си, освен в случаите, когато с пътен знак, със светлинен сигнал или с пътна маркировка е указано нещо друго.

(2) Когато на дадено място от пътя едновременно е разрешено преминаването на нерелсови и релсови пътни превозни средства, водачът на нерелсовото пътно превозно средство е длъжен да пропусне релсовото пътно превозно средство независимо от неговото местоположение и посока на движение.

Чл. 36. (1) На пътя водачът управлява пътното превозно средство възможно най-вдясно по платното за движение, а когато пътните ленти са очертани с пътна маркировка, използва най-дясната свободна лента.

(2) В населените места, на пътно платно с две и повече пътни ленти за движение в една посока, по които е разрешено движението на пътни превозни средства, водачът на моторно

превозно средство може да използва за движение пътните ленти, позволени за движение на съответното превозно средство.

(3) Броят на пътните ленти се определя от пътната маркировка или от пътен знак, а когато няма такива - от водачите, съобразно широчината на платното за движение, широчината на недвуколесните пътни превозни средства и от необходимото странично разстояние между тях.

(4) Когато има път, платно за движение, пътна лента или алея, предназначени за движение на определени пътни превозни средства, водачите на тези превозни средства са длъжни да се движат по тях, освен при извършване на маневра.

(5) Когато няма предназначена за тях велосипедна лента или алея, водачите на велосипеди и други немоторни превозни средства може да използват за движение и разположения отдясно по посоката на движението им пътен банкет, ако той е годен за това и ако това не създава опасност за движението на пешеходците.

(6) Когато пътна лента е обозначена за движение само на превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници е забранено движението на други пътни превозни средства по нея, освен на велосипеди, когато на пътя липсва велосипедна лента или алея.

(7) Забранено е преминаването и паркирането на моторни превозни средства и теглените от тях ремаркета в паркове, градини, озеленени площи за обществено ползване или със специфично предназначение и детски площадки в населените места, извън обозначените за това места.

Чл. 37. На пътно платно с двупосочно движение на водача на пътно превозно средство е забранено:

1. когато платното за движение има две пътни ленти - да навлиза и да се движи в лентата за насрещно движение освен при изпреварване, когато няма забрана за това, или при заобикаляне;

2. когато платното за движение има три пътни ленти - да навлиза и да се движи в лентата за насрещно движение; навлизането и движението в средната лента се допуска само в участъци, в които това е разрешено със съответните пътни знаци, маркировка или пътни светофари;

3. когато платното за движение има четири и повече пътни ленти - да навлиза и да се движи в лентите за насрещно движение.

Чл. 38. На пътно платно с три и повече пътни ленти за движение в една посока, на водача на пътно превозно средство, което не може да развива или на което не е разрешено да развива максималната за пътя скорост е забранено да навлиза в крайната лява лента за тази посока, освен при завиване или заобикаляне.

Чл. 39. Водачът на бавнодвижещо се пътно превозно средство задължително се движи в най-дясната пътна лента, освен при завиване или заобикаляне.

Чл. 40. (1) Когато релсов път е разположен върху платното за движение, водачите на пътни превозни средства, които се намират върху него, са длъжни да го освободят по възможно най-бързия начин при приближаване на пътно превозно средство от редовните линии за обществен превоз на пътници, за да го пропуснат да премине.

(2) Когато на пътя има платно с изградена пътна настилка, обособено за движение на релсови превозни средства е забранено движението на нерелсови пътни превозни средства по него, с изключение на пътни превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници. Когато пътни превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници се движат по платно с изградена пътна настилка, обособено за движение на релсови превозни средства се ръководят от светофарите с лунна бяла светлина.

Раздел III Скорост и дистанция. Намаляване на скоростта

Чл. 41. Водачите на пътни превозни средства са длъжни при избиране на скоростта на движение да се съобразяват с атмосферните условия, с релефа на местността, със състоянието на пътя и на превозното средство, с превозвания товар и с интензивността на движението, за да бъдат в състояние да спрат в конкретните условия на видимост, както и пред всяко предвидимо препятствие. Водачите са длъжни да намалят скоростта и в случай на необходимост да спрат, когато възникне опасност за движението.

Чл. 42. (1) При избиране на скоростта на движение, на водача на моторно превозно средство е забранено да превишава следните стойности на скоростта в km/h:

Пътно превозно средство	Населено място	Извън населено място	Скоростен път	Автомагистрала
От категории M1 и N1	50	90	120	140
От категории M1 и N1, теглещи ремарке	50	80	90	120
От категории M2, M3, N2 и N3	50	80	90	90
От категории M2, M3, N2 и N3, теглещи ремарке	50	70	80	90
Мотоциклети от категории L4 и L4e	50	80	90	100
Три и четири колесни – категории L5, L5e, L7 и L7e (без L7e-B)	50	80	90	100
Моторни превозни средства, превозващи опасни товари	40	60	90	90
Двуколесен мотоциклет категория L3e-A1, четириколесно моторно превозно средство категория L7e-B и самоходни машини	50	70	Забранено е да се движи	Забранено е да се движи
Мопеди – категории L1, L1e (без L1e-A), L2, L2e, L6 и L6e	45	45	Забранено е да се движи	Забранено е да се движи
Колесен трактор	50	50	Забранено е да се движи	Забранено е да се движи

(2) Когато скоростта, която не трябва да се превишава, е различна от посочената в ал. 1, това се обозначава с пътен знак.

Чл. 43. (1) Водачът на пътно превозно средство не трябва да пречи на движението на другите пътни превозни средства като без основателна причина се движи с ниска скорост, а при движение с ниска скорост следва да е с включени аварийни светлини, ако превозното средство разполага с такива.

(2) Водач на пътно превозно средство, което се движи с ниска скорост и поради това причинява създаването на колона от пътни превозни средства, трябва да ги пропусне при първа възможност.

Чл. 44. (1) Водачът на пътно превозно средство е длъжен да се движи на такова разстояние от движещото се пред него друго превозно средство, че да може да избегне удряне в него, когато то намали скоростта или спре рязко.

(2) По двулентовите двупосочни пътища извън населени места водачите на пътни превозни средства или състави от пътни превозни средства с дължина над 7 метра, с изключение на случаите, когато изпреварват, поддържат най-малко такова разстояние между своето превозно средство и движещото се пред него друго превозно средство, че изпреварващите ги пътни превозни средства да могат да заемат място между тях.

Чл. 45. (1) Водачът на пътно превозно средство не трябва да намалява скоростта на движение рязко, освен ако това е необходимо за предотвратяване на пътнотранспортно произшествие.

(2) Преди да намали значително скоростта на движение на управляваното от него пътно превозно средство, водачът е длъжен да се убеди, че няма да създаде опасност за останалите участници в движението и че няма да затрудни излишно тяхното движение, като водачът на пътно превозно средство, което няма стоп - светлини или те са повредени, подава своевременно сигнал с ръка.

Раздел IV

Правила за извършване на маневри

Чл. 46. (1) Маневрата е изменение на положението на пътното превозно средство спрямо надлъжната ос на пътя и спрямо останалите участници в движението и се извършва за изпреварване, заобикаляне, престрояване, завиване, излизане или влизане в колона от спрени моторни превозни средства или в крайпътен обект.

(2) Водач на пътно превозно средство, който ще предприеме маневра трябва да се убеди, че няма да създаде опасност за участниците в движението и да извърши маневрата, като се съобразява с тяхното положение, посока и скорост на движение.

(3) При извършване на маневра, при която пътното превозно средство навлиза изцяло или частично в съседна пътна лента, водачът е длъжен да пропусне пътните превозни средства, които

се движат по нея. Когато такава маневра се извършва едновременно от две пътни превозни средства от две съседни ленти, с предимство е водачът на пътното превозно средство, което се намира в дясната лента.

Чл. 47. (1) Преди да започне маневра, водачът е длъжен да подаде сигнал със светлинните пътепоказатели на превозното средство, а за превозните средства, които нямат светлинни пътепоказатели или те са повредени - с ръка:

1. ляв пътепоказател или лява ръка, изпъната хоризонтално встрани - за завиване наляво или за отклонение наляво;

2. десен пътепоказател, съответно дясна ръка, изпъната хоризонтално встрани, или лява ръка, сгъната в лакътя и насочена нагоре - за завиване надясно или за отклонение надясно.

(2) Сигналът, подаван със светлинните пътепоказатели е включен през цялото време на извършване на маневрата и се прекратява веднага след приключването ѝ. Сигналът, подаван с ръка, може да бъде прекратен непосредствено преди започване на маневрата.

Чл. 48. Престрояването е преминаване от една пътна лента в друга, за да се продължи движението направо, да се завие или да се излезе от платното за движение, при спазването на правилата по чл. 46 и чл. 47.

Чл. 49. (1) Заобикалянето е преминаване покрай препятствие на платното за движение, повреда на платното за движение или неподвижно превозно средство, намиращо се на платното за движение.

(2) При наличие на остров или препятствие на платното за движение, водачът на пътно превозно средство може да премине от неговата лява или дясна страна, освен в случаите, когато:

1. пътен знак указва страната, от която да се премине;

2. островът или препятствието са разположени в средата на пътно платно с двупосочно движение - в този случай водачът е длъжен да премине от неговата дясна страна.

Чл. 50. (1) Завиването надясно се извършва от най-дясната пътна лента по посока на движението, а когато лентите са обозначени, маркирани или сигнализирани за движение в съответна посока - от лента, предназначена за завиване надясно.

(2) Когато радиусът на завиване на пътното превозно средство е по-голям от радиуса на завоя, завиването може да започне и от друга част на платното за движение, но водачът на завиващото превозно средство е длъжен да пропусне пътните превозни средства, преминаващи от дясната му страна.

(3) При завиване надясно за навлизане в път с двупосочно движение водачът на пътното превозно средство завива така, че да навлезе по възможно най-краткия път в дясната част на платното за движение.

(4) Завиване надясно е позволено при червена светлина на трисекционния светофар само при наличие на светлинен сигнал от допълнителна секция, разрешаващ това, като водачът е длъжен да пропусне пешеходците и водачите на велосипеди и да завие, когато пътят е свободен за преминаване.

Чл. 51. (1) Завиването наляво се извършва от най-лявата пътна лента по посока на движението, а когато лентите са обозначени, маркирани или сигнализирани за движение в съответна посока - от лента, предназначена за завиване наляво.

(2) Когато радиусът на завиване на пътното превозно средство е по-голям от радиуса на завоя, завиването може да започне и от друга част на платното за движение, но водачът на завиващото превозно средство е длъжен да извърши маневрата, без да застрашава останалите участници в движението.

(3) При завиване наляво за навлизане в път с двупосочно движение водачът на пътното превозно средство, когато не е указано друго от пътен знак или с пътна маркировка, завива така, че да навлезе по възможно най-краткия път в дясната част на платното за движение.

(4) При завиване наляво за навлизане в друг път водачът на завиващото нерелсово пътно превозно средство, ако не е указано друго, е длъжен да пропусне насрещно движещите се пътни превозни средства. При завиване наляво за навлизане в друг път водачът на завиващото релсово пътно превозно средство, ако не е указано друго, е длъжен да пропусне насрещно движещите се релсови пътни превозни средства.

(5) Водачът на нерелсово пътно превозно средство, завиващо наляво или надясно за навлизане в крайпътна територия е длъжен да пропусне пътните превозни средства и пешеходците, движещи се по пътя, който той напуска.

(6) Водачът на пътно превозно средство, включващ се в движението по пътя от крайпътна територия е длъжен да пропусне пешеходците и пътните превозни средства, които се движат по този път.

Чл. 52. (1) Завиването в обратна посока се извършва наляво от най-лявата пътна лента по посока на движението.

(2) При завиване в обратна посока водачът пропуска превозните средства, чиито път пресича при извършването на завоя.

(3) Когато радиусът на завиване на пътното превозно средство е по-голям от широчината на пътните ленти за насрещно движение, завиването може да започне и от друга част на платното за движение, но водачът на завиващото пътно превозно средство е длъжен да пропусне и попътно движещите се от лявата му страна пътни превозни средства.

(4) При завиване в обратна посока на кръстовище не се разрешава движение назад.

Чл. 53. Забранено е завиването в обратна посока при ограничена видимост, при намалена видимост под 50 метра, на пешеходна пътека, надлез или в подлез.

Чл. 54. (1) Движение назад се извършва след като водачът се убеди, че пътят зад превозното средство е свободен и че няма да създаде опасност или затруднения за останалите участници в движението.

(2) По време на движението си назад водачът е длъжен непрекъснато да наблюдава пътя зад превозното средство, а когато това е невъзможно, той е длъжен да осигури лице, което да му сигнализира за опасности.

Чл. 55. (1) Изпреварването е маневра, при която водачът на пътното превозно средство напуска пътната лента, в която се движи, навлиза в пътната лента от лявата му страна изцяло или частично и преминава покрай изпреварваното пътното превозно средство.

(2) Изпреварването на пътните превозни средства се извършва само от лявата им страна.

Чл. 56. (1) Водач, който ще предприеме изпреварване, е длъжен:

1. преди да подаде сигнал, да се убеди, че не го изпреварва друго пътното превозно средство и че движещото се след него пътното превозно средство или това, което ще изпреварва, не е подало сигнал за изменение на посоката си на движение наляво;

2. след като е подал сигнал, да се убеди, че има видимост, свободен път на разстояние, достатъчно за изпреварване, и че може да заеме място в пътната лента пред изпреварваното пътното превозно средство, без да го принуждава да намалява скоростта или да изменя посоката на движение.

(2) Водач, който изпреварва, е длъжен:

1. по време на изпреварването да осигури достатъчно странично разстояние между своето и изпреварваното пътното превозно средство;

2. когато при изпреварването навлиза в пътна лента, предназначена за насрещното движение, да не създава опасност или пречки за превозните средства, движещи се по нея и да се върне след изпреварването в първоначалната си лента;

3. да извърши изпреварването безопасно и за кратко време.

(3) Водачът на изпреварваното пътното превозно средство е длъжен да не увеличава скоростта и да не пречи на изпреварването по какъвто и да е друг начин.

Чл. 57. Изпреварването на пътни превозни средства е забранено:

1. когато разстоянието на видимост е по-малко от необходимото за изпреварването при избраната скорост на движение;

2. на кръстовище;

3. на железопътен прелез без бариери;

4. при използване на пътна лента за насрещно движение, когато изпреварващият не може да се върне безпрепятствено в напуснатата пътна лента;

5. пред и върху пешеходна пътека или велосипедна пътека.

Раздел V

Правила за разминаване

Чл. 58. (1) Разминаването е преминаване покрай друг участник в движението, движещ се в противоположна посока.

(2) При разминаване водачите са длъжни да осигуряват безопасно странично разстояние между пътните превозни средства.

(3) Ако разминаването не може да се извърши безопасно поради наличието на препятствие или стеснение на платното за движение, водачът, чиято пътна лента е заета, е длъжен

да намали скоростта или да спре, за да пропусне насрещно движещите се пътни превозни средства.

Чл. 59. (1) На пътища със стръмен или голям надлъжен наклон, когато разминаването е невъзможно или е затруднено поради недостатъчна широчина на платното за движение, водачът на спускащото се пътно превозно средство е длъжен да спре и да пропусне изкачващото се пътно превозно средство.

(2) Правилото по ал. 1 не се прилага в случаите, когато местата за разминаване са разположени така, че водачът на изкачващото се пътно превозно средство би могъл да спре на намиращото се пред него място за разминаване, без да възниква необходимост от движение назад.

(3) Когато разминаването е невъзможно без движение назад, това движение е длъжен да направи:

1. водачът на единичното пътно превозно средство по отношение на състав от пътни превозни средства;

2. водачът на по-лекото пътно превозно средство по отношение на по-тежкото;

3. водачът на товарния автомобил по отношение на автобуса.

(4) В случаите по ал. 3, когато пътните превозните средства са от една и съща категория, назад е длъжен да се придвижи водачът на спускащото се пътно превозно средство, освен в случаите, когато е очевидно, че това е по-безопасно за изкачващото се пътно превозно средство, както и когато последното е по-близо до специално устроеното място за разминаване.

Чл. 60. Когато широчината на пътя не позволява разминаване между пътните превозни средства водачът на пътното превозно средство трябва да се движи с такава скорост, че да може да спре на разстояние не по-голямо от половината от дължината на пътя в зоната на своята видимост.

Раздел VI

Правила за преминаване през кръстовище

Чл. 61. Пътно превозно средство, приближаващо се към кръстовище, трябва да се управлява от водача с такава скорост, че при необходимост да може да спре и да пропусне участниците в движението, които имат предимство.

Чл. 62. (1) На кръстовище на равнозначни пътища водачът на пътно превозно средство е длъжен да пропусне пътните превозни средства, които се намират или приближават от дясната му страна.

(2) На кръстовище с кръгово движение предимството задължително се указва с пътен знак или движението се регулира с пътен светофар.

(3) Водачът на пътно превозно средство, което се движи по локално платно за движение, независимо от сигнала на светофара, разрешаващ преминаване на кръстовище, е длъжен да пропусне пътните превозни средства, които завиват надясно или се включват в локалното платно от основните пътни ленти.

(4) Водачът на нерелсово пътно превозно средство е длъжен да пропусне релсовите пътни

превозни средства, независимо от местоположението и посоката им на движение.

(5) Водач на пътно превозно средство, което излиза от път без настилка на път с настилка, е длъжен да пропусне движещите се по пътя с настилка пътни превозни средства и пешеходци.

Чл. 63. (1) На кръстовище, на което единият от пътищата е обозначен като път с предимство, водачите на пътни превозни средства, движещи се по другите пътища са длъжни да пропуснат пътните превозни средства, които се движат по пътя с предимство.

(2) Когато на кръстовище е обозначено, че пътят с предимство променя направлението си, водачите на пътни превозни средства, които се движат по този път, се ръководят помежду си от правилата на чл. 62. От правилата по чл. 62 се ръководят помежду си и водачите на превозните средства, които не се движат по пътя с предимство.

Чл. 64. Забранено е навлизането в кръстовище, независимо от предимството и от наличието на разрешаващ сигнал на светофар, ако обстановката в кръстовището не позволява на водача да напусне кръстовището и това възпрепятства напречното движение.

Раздел VII

Правила за преминаване през железопътен прелез

Чл. 65. (1) Всеки участник в движението трябва да проявява особено внимание при приближаване към железопътен прелез и преминаване през него.

(2) Водачът на пътно превозно средство, когато се приближава към железопътен прелез, трябва да се движи с такава скорост, която да му позволи при необходимост да спре пред прелеза.

(3) Ако няма други указания, дадени с пътни знаци или с пътна маркировка, пред железопътния прелез пътните превозни средства се спират на разстояние не по-малко от 1 метър от бариерите, а когато няма бариери – на разстояние не по-малко от 2 метра преди първата релса.

Чл. 66. (1) Преди да премине през железопътен прелез, който няма бариери, водачът е длъжен да спре и да продължи движението, след като се увери че преминаването през прелеза е безопасно.

(2) Преди да премине през железопътния прелез, всеки участник в движението е длъжен, независимо от състоянието на бариерите, на светлинната и на звуковата сигнализация, да се убеди, че към прелеза не се приближава релсово превозно средство и че преминаването през прелеза е безопасно.

(3) Водачът на пътно превозно средство не трябва да започва преминаването на железопътен прелез, ако не е предварително убеден, че няма да се наложи спиране върху релсите или на разстояние по-малко от 2 метра от тях, поради техническите особености на превозното средство, условията на движение или други предвидими причини.

Чл. 67. На участниците в движението е забранено да преминават през железопътен прелез:

1. при спуснати, започнали да се спускат или да се вдигат бариери, независимо дали се подават светлинни или звукови сигнали, забраняващи навлизането в прелеза;

2. при мигаща червена светлина на светофара или включена звукова сигнализация, независимо от положението на бариерите;
3. при подаване на сигнал за спиране от железопътен служител.

Чл. 68. На водача на пътно превозно средство е забранено:

1. преминаването на релсов път извън железопътен прелез;
2. вдигане на бариера или заобикалянето ѝ;
3. движението назад на железопътен прелез или завиването в обратна посока.

Чл. 69. (1) В случай на принудително спиране на превозното средство върху релсите или на разстояние, по-малко от 2 метра преди първата или след последната релса, водачът е длъжен:

1. да изведе пътниците извън превозното средство на безопасно разстояние;
2. да изведе превозното средство извън обсега на релсовия път, а ако това е невъзможно, да направи всичко необходимо за предупреждаване на водачите на релсовите превозни средства от двете посоки за създалата се опасност.

(2) Предупреждението по ал. 1, т. 2 през деня се извършва с кръгово движение на ръката, в която се държи лесно забелязващ се предмет с ярък цвят, а през нощта - фенер или друг източник на светлина.

Раздел VIII

Правила за движение при местата за спиране на превозните средства от редовните линии за обществен превоз на пътници

Чл. 70. (1) Водачът на нерелсово пътно превозно средство, при движение в пътна лента покрай спиращо, спряло или потеглящо пътно превозно средство от редовните линии за обществен превоз на пътници на обозначена с пътен знак спирка, е длъжен своевременно да намали скоростта, за да може в случай на необходимост да спре.

(2) Водачът на нерелсово пътно превозно средство е длъжен да намали скоростта, а при необходимост и да спре, за да позволи на пътните превозни средства от линиите за обществен превоз на пътници да потеглят от обозначените спирки, а водачите на пътните превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници са длъжни да извършат потеглянето безопасно.

Чл. 71. (1) Водачът на нерелсово пътно превозно средство, при приближаване от дясната страна на трамвай, спиращ или спрял на обозначена с пътен знак спирка, е длъжен да спре на един метър зад трамвая и да изчака до потеглянето му.

(2) Водачът на нерелсовото пътно превозно средство, при приближаване към спирка, на която има остров на платното за движение, е длъжен да намали скоростта и в случай на необходимост да спре, за да позволи на пешеходците безопасно да преминат през платното за движение между тротоара и острова.

Чл. 72. (1) Водачът на пътното превозно средство от линиите за обществен превоз на

пътници спира превозното средство на определените и обозначени по маршрута спирки, като осигурява възможност за безопасното качване и слизане на пътниците. Слизането и качването на пътниците се извършва само когато превозното средство е неподвижно.

(2) На водача на пътно превозно средство от линиите за обществен превоз на пътници е забранено да спира за качване и слизане на пътници извън обозначените спирки.

(3) Водачът на нерелсово превозно средство от линиите за обществен превоз на пътници е длъжен да спира на спирките възможно най-близо до границата на платното за движение, а когато спирките са оформени със специално уширение на пътното платно, в това уширение, освен когато спирането в него е невъзможно.

Раздел IX

Правила за движение в тунел и по мост

Чл. 73. Водачът на моторно превозно средство е длъжен да включи къси светлини преди да навлезе в тунел, началото на който е обозначено с пътен знак.

Чл. 74. Движението назад, завиването в обратна посока, спирането за престой и паркирането при движение в тунел или по мост са забранени.

Чл. 75. При принудително спиране в тунел или на мост, ако това спиране не е кратковременно, водачът на моторно превозно средство е длъжен да изключи двигателя, да включи аварийни светлини и да уведоми службите за спешно реагиране чрез единния европейски номер 112 (ЕЕН 112).

Раздел X

Правила за спиране, престой и паркиране. Правила за спиране на пътно превозно средство поради повреда

Чл. 76. (1) Скоростта на движение на пътното превозно средство при спиране се намалява плавно. Рязкото спиране е забранено, освен ако е необходимо за избягване на пътнотранспортно произшествие.

(2) Спирането за пропускане на участниците в движението, които са с предимство, се извършва в заемащата лента за движение.

(3) Водачът на пътно превозно средство, при подаден сигнал за спиране от контролните органи, е длъжен да спре плавно в най-дясната част на платното за движение или на посоченото от контролния орган място и да изпълнява неговите указания.

Чл. 77. (1) Пътно превозно средство е в престой, когато е спряно за ограничено време, необходимо за качване и слизане на пътници или за извършване на товарно-разтоварни работи в присъствието на водача.

(2) Паркирано е пътно превозно средство, спряно извън случаите по ал. 1, както и извън обстоятелствата, свързани с необходимостта да спре, за да избегне конфликт с друг участник в

движението или сблъскване с препятствие, или в изпълнение на правилата за движение.

Чл. 78. (1) За престой и паркиране в населените места пътните превозни средства се спират възможно най-вдясно на платното за движение по посока на движението.

(2) Спирането за престой или паркиране се извършва успоредно на оста на пътя, освен ако от управляващия пътя не е определено друго.

(3) Допуска се престой и паркиране на превозни средства с допустима максимална маса до 2,5 тона и върху тротоарите, само на определените от управляващия пътя места, ако остава разстояние най-малко 1,5 метра за преминаване на пешеходци. Управляващият пътя отделя местата за паркиране на моторни превозни средства върху тротоарите от мястото за преминаване на пешеходци.

(4) На път с еднопосочно движение се допуска паркиране и от лявата страна по посока на движението, на определените от управляващия пътя места.

(5) На път с еднопосочно движение се допуска престой и от лявата страна по посока на движението, ако това не пречи на движението на пътните превозни средства.

(6) За престой извън населените места пътните превозни средства се спират извън платното за движение. Когато това е невъзможно, спирането за престой се извършва успоредно на оста на пътя, най-вдясно на пътното платно.

(7) Паркирането на пътните превозни средства на платното за движение извън населените места е забранено.

Чл. 79. (1) Водачът и пътниците могат да отворят врата, да я оставят отворена, да се качват и да слизат от превозното средство, спряно за престой или паркирано, след като се уверят, че няма да създадат опасност за останалите участници в движението.

(2) Слизането и качването на пътници от и в моторно превозно средство, паркирано или престоляващо на пътното платно, се извършва откъм страната на тротоара или банкета, освен ако това е невъзможно.

Чл. 80. Водачът на спряно за престой или паркирано пътено превозно средство е длъжен да вземе мерки превозното средство да не може да се приведе в движение или да потегли само.

Чл. 81. (1) Престоят и паркирането са забранени:

1. на място, където превозното средство създава опасност или е пречка за движението или закрива от другите участници в движението пътен знак или сигнал;

2. като втори ред в лента за движение, до престоляващо или паркирано пътено превозно средство от страната на движението или до намиращи се на платното за движение други обекти;

3. в тунели и подлези, на мостове, надлези, стеснени участъци от пътя и в участъци с ограничена видимост;

4. върху трамвайни и железопътни линии или в такава близост до тях, която може да затрудни движението на релсовите превозни средства или движението на другите участници в движението;

5. на пешеходни пътеки, велосипедни пътеки, велосипедни алеи и велосипедни ленти;

6. преди пешеходна или велосипедна пътека, на разстояние по посока на движението, по-малко от разстоянието, гарантиращо видимост на пешеходците или водачите на велосипеди, определено от управляващия пътя;

7. на кръстовища и на по-малко от 5 метра от тях, извън случаите по т. 6;

8. на платното за движение, където разстоянието между пътното превозно средство и пътната маркировка, забранена за пресичане, е по-малко от 3 метра или с пътен знак е забранено изпреварването;

9. върху допълнителна лента за движение, устроена на участък от пътя с голям надлъжен наклон;

10. в паркове, градини и озеленени площи за обществено ползване или със специфично предназначение извън обозначените за това места, с изключение на велосипеди;

11. пред входовете на паркове, сгради за административно обслужване, сгради за обществено обслужване в областта на културата и изкуствата, производствени сгради, паркинги, както и на други места, където е възможно да влизат или да излизат пътни превозни средства или когато това затруднява достъпа до тях;

12. на платното за движение и на тротоара непосредствено пред входовете на жилищни сгради и гаражи, освен на определените за това места;

13. на спирките на пътните превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, освен ако спирането е за слизване или качване на пътници, като в този случай спирането се извършва само ако не се пречи на превозните средства, за които е предназначена спирката;

14. на места, определени за хора с трайни увреждания, без право на това;

15. на пътя - за регистрирани пътни превозни средства, свидетелството за регистрация, на които е отнето или върнато;

16. пред входовете и на прилежащите тротоари на сгради за образование и наука.

(2) Участъците от пътното платно по ал. 1, т. 6, в които са забранени престоя и паркирането се обозначават от управляващия пътя със съответната маркировка от страната по посоката на движението.

Чл. 82. (1) В населените места от управляващия пътя може да се определят места за паркиране, определени за зони за платено или безплатно паркиране в определени часове на денонощието и места, определени за превозните средства, обслужващи хора с трайни увреждания.

(2) Местата по ал. 1 се обозначават и маркират с пътни знаци, пътна маркировка и надписи, чрез които на водача се указват условията за паркиране.

(3) Общинският съвет определя цената за паркиране в зоните за платено паркиране на общинските пътища, както и условията и реда за плащането ѝ.

(4) Местата, определени за превозните средства, обслужващи хора с трайни увреждания могат да се ползват от превозните средства, обслужващи хора с трайни увреждания, притежаващи карта, издадена от кмета на съответната община или оправомощено от него длъжностно лице по образец съгласно приложение № 2, която е валидна на територията на цялата страна.

(5) Карта за паркиране на местата, определени за превозните средства, обслужващи хора с трайни увреждания и използване на улесненията при паркиране, издадено от друга държава членка на Европейския съюз, е валидна на територията на Република България, ако е издадена в

съответствие с изискванията на стандартизиран модел на Общността от Приложението към Препоръка 98/376/ЕО на Съвета от 4 юни 1998 г. относно картата за паркиране на хора с трайни увреждания.

Чл. 83. (1) При възникване на повреда или неизправност по време на движение на пътно превозно средство, която застрашава безопасността на движението, водачът е длъжен да спре и да вземе мерки за нейното отстраняване. В този случай, ако спряното пътно превозно средство се намира в обхвата на пътното платно, водачът следва да вземе мерки за извеждане на пътниците от пътното платно, а когато се намира извън превозното средство, трябва да е облечен със светлоотразителна жилетка.

(2) Когато отстраняването на повредата или неизправността на място е невъзможно, водачът може да придвижи пътното превозно средство на собствен ход до място за тяхното отстраняване, но само след като вземе необходимите мерки за безопасност на движението.

(3) Разпоредбата на ал. 2 не се прилага при възникване или констатиране на опасни неизправности, посочени в Приложение № 3.

Чл. 84. (1) На път в населено място водачът на недвуколесно пътно превозно средство, спряно на платното за движение поради повреда, е длъжен незабавно да го измести на място, където е разрешено паркирането, или извън платното за движение.

(2) На път извън населено място водачът на недвуколесно пътно превозно средство, спряно на платното за движение поради повреда, е длъжен незабавно да го измести извън него.

(3) В случаите по ал. 1 и 2, когато изместването е невъзможно, водачът е длъжен да обозначи повреденото превозно средство с предупредителен светлоотразителен триъгълник, включени габаритни и аварийни светлини или по друг подходящ начин, така че то да бъде забелязано своевременно от водачите на приближаващите се пътни превозни средства.

(4) Предупредителният светлоотразителен триъгълник се поставя на разстояние не по-малко от 30 метра от повреденото пътно превозно средство, в пътната лента, заета от него, и срещу посоката на движение на заобикалящите го пътни превозни средства, освен на автомагистрала и пътища с разрешена скорост на движение над 90 km/h, на които предупредителният светлоотразителен триъгълник се поставя на разстояние не по-малко от 100 метра.

(5) Правилата по ал. 3 и 4 се прилагат и за пътните превозни средства, които са спрели за оказване на помощ.

(6) При извършване на пожарогасителни, аварийни и спасителни действия на пътното платно водачите на пътни превозни средства със специален режим на движение обозначават допълнително мястото със светлоотразителни конуси.

Раздел XI

Особени правила за движение по автомагистрала и скоростен път

Чл. 85. (1) На път, обозначен като автомагистрала или скоростен път със съответния пътен знак, е разрешено движението само на автомобили, мотоциклети, три- и четириколесни превозни

средства, чиято конструктивна максимална скорост надвишава 60 km/h.

(2) По автомагистрала или скоростен път е забранено движението на пътни превозни средства, извън посочените по ал. 1, както и на дву- и триколесни мотоциклети от категории L3e-A1 и L7e-B, дву- и триколесни мопеди – категории L1, L1e (без L1e-A), L2 и L2e, превозни средства с рекламна цел, провеждането на технически изпитания на автомобили и мотоциклети, организирането на демонстрации и движението на рекламни и други шествия, както и движението на пешеходци и водачи на велосипеди, воденето на животни и навлизането на автомобили, теглещи пътни превозни средства с гъвкава връзка.

Чл. 86. По автомагистрала или скоростен път е забранено движението на пътни превозни средства със скорост по-ниска от 60 km/h, освен когато метеорологичните условия или пътната обстановка го налагат, или за движещите се с разрешение тежкотоварни и извънгабаритни пътни превозни средства и съпровождащите ги моторни превозни средства, както и за почистващи пътни превозни средства, пътните превозни средства, извършващи пътна помощ или репатриране и пътни превозни средства, осъществяващи строителни, монтажни и други дейности, свързани с поддръжката на пътното платно.

Чл. 87. Водач, който навлиза на автомагистрала или скоростен път, е длъжен да пропусне движещите се по тях пътни превозни средства, а който иска да напусне автомагистралата или скоростния път, трябва своевременно да заеме място в съответната пътна лента за излизане от тях и да съобрази скоростта си с цел безопасно излизане.

Чл. 88. Когато автомагистрала или скоростен път има три и повече пътни ленти за движение в една посока, на водачите на моторни превозни средства с допустима максимална маса над 3,5 тона, както и на водачите на състави от пътни превозни средства, чиято обща дължина, включително и товарът, е повече от 7 метра, е разрешено да се движат само в най-дясната и в съседната на нея пътна лента. Навлизането и движението по другите ленти е забранено, включително и при изпреварване.

Чл. 89. При движение по автомагистрала на водача е забранено:

1. да спира пътното превозно средство за престой или за паркиране извън специално обозначените за това места;
2. да завива в обратна посока, да се движи назад, да навлиза в разделителната ивица или да я пресича, включително и на местата, където тя е прекъсната;
3. да се движи или да спира в лентата за принудително спиране, освен при:
  - а) повреда на пътното превозно средство;
  - б) здравословни проблеми на водача или пътниците в превозното средство;
  - в) управление на пътно превозно средство, извършващо пътна помощ;
  - г) управление на пътно превозно средство, осъществяващо почистващи, строителни, монтажни и други дейности, свързани с поддръжката на пътното платно;
  - д) осъществяване на обход и охрана в определените случаи;
- з) управление на моторни превозни средства със специален режим на движение;

4. да се движи в платното за насрещно движение.

Чл. 90. При движение по скоростен път на водача е забранено:

1. да спира пътното превозно средство за престой извън специално обозначените за това места;

2. да завива в обратна посока, да се движи назад, да навлиза в разделителната ивица или да я пресича, включително на местата, където тя е прекъсната;

3. да се движи в платното за насрещно движение.

Чл. 91. (1) Водачът на пътно превозно средство, движещо се по автомагистрала или скоростен път, принуден да спре в случаите по чл. 89, т. 3, б. „а“ и „б“, може да направи това върху лентата за принудително спиране на автомагистралата, а на скоростния път - върху площадката за принудително спиране извън платното за движение, като е длъжен да обозначи спряното пътно превозно средство с предупредителен светлоотразителен триъгълник и включен аварийен сигнал. При невъзможност да продължи движението той е длъжен да вземе мерки за изтегляне на пътното превозно средство и пътниците от автомагистралата или скоростния път по най-бърз начин.

(2) Тегленето с гъвкава връзка на пътно превозно средство, получило повреда при движение по автомагистрала или скоростен път е разрешено само до най-близкия изход.

Раздел XII

Правила за използване на светлините

Чл. 92. (1) При движение в тъмната част на денонощието или при намалена видимост моторните превозни средства и трамваите трябва да бъдат с включени къси или дълги светлини, габаритни светлини и светлина за осветяване на задната табела с регистрационния номер.

(2) При движение в тунел моторните превозни средства и трамваите трябва да бъдат с включени къси светлини, габаритни светлини и светлина за осветяване на задната табела с регистрационния номер.

(3) Използването на дългите светлини е забранено:

1. при разминаване; в този случай превключването от дълги на къси светлини става, когато разстоянието между превозните средства е не по-малко от 150 метра или в момента, в който насрещно движещият се водач подаде сигнал чрез превключване на светлините;

2. при движение по осветени участъци от пътя;

3. при движение зад друго моторно превозно средство на разстояние, по-малко от 50 метра.

(4) През деня моторните превозни средства се движат с включени светлини за движение през деня или с къси светлини.

(5) През деня мотоциклетите и мотопедите се движат с включена къса светлина отпред и с включена габаритна светлина отзад.

Чл. 93. През тъмната част от денонощието или при намалена видимост всяко пътно

превозно средство с животинска тяга на пътя трябва да има поставено отзад вляво светещо тяло, излъчващо бяла или жълта добре различима светлина.

Чл. 94. През тъмната част от денонощието или при намалена видимост всяко спряно на неосветено място на платното за движение моторно превозно средство и тегленото от него ремарке, извън местата за паркиране трябва да бъдат с включени аварийни и габаритни светлини.

Чл. 95. Светлини за мъгла може да се използват само при намалена видимост под 50 метра. Тези светлини не може да се използват самостоятелно.

Чл. 96. Аварийните светлини се включват като сигнал за предупреждаване на останалите участници в движението за различни опасности, както и когато моторното превозно средство е спряло поради повреда или има участие в пътнотранспортно произшествие и не може да бъде отстранено веднага и се явява препятствие за другите участници в движението.

Чл. 97. Забранено е използването на други светлини, освен предвидените в този закон и издадените въз основа на него нормативни актове.

Чл. 98. (1) Разрешава се превключване от къси на дълги светлини и обратно, за предупреждаване на насрещно движещите се превозни средства за опасности на пътното платно, или ако насрещно движещото се превозно средство заслепява водача, при условие, че разстоянието до насрещнодвижещото се превозно средство е повече от 150 m.

(2) Забранено е многократното последователно превключване от къси на дълги светлини, при движение зад друго превозно средство.

Чл. 99. При заслепяване водачът е длъжен да намали скоростта и при необходимост да спре.

Раздел XIII

Специфични сигнали, подавани от участниците в движението

Чл. 100. Използването на звуков сигнал в населените места е забранено, освен за предотвратяване на пътнотранспортно произшествие.

Чл. 101. Преди да навлязат на платното за движение, пешеходците могат да сигнализират за намерението си чрез подаване на сигнал с ръка, изпъната нагоре или напречно на пътя.

Чл. 102. Сигналът за спиране, подаван от водач на пътно превозно средство, което няма стоп-светлини или те са повредени, се подава с ръка, изпъната нагоре.

Чл. 103. (1) Моторните превозни средства, ползващи специален режим на движение, при ползването на този режим подават едновременно светлинен сигнал с проблясваща синя и/или

червена светлина и специален звуков сигнал. В зависимост от пътната обстановка, по преценка на водача на превозното средство специалният звуков сигнал временно може да не се ползва.

(2) Моторно превозно средство, което поради специфичния характер на движението си представлява препятствие или опасност за другите участници в движението по пътя, се обозначава с жълта мигаща или проблясваща светлина.

(3) Жълта мигаща или проблясваща светлина се използва за обозначаване на бавно движещи се тежкотоварни и извънгабаритни пътни превозни средства, както и съпровождащите ги моторни превозни средства, колесни селскостопански и строителни машини, почистващи автомобили, пътни превозни средства, извършващи пътна помощ или репатриране и пътни превозни средства, осъществяващи строителни, монтажни и други дейности, свързани с поддръжката на пътното платно.

(4) При осъществяване на контролните си функции по този закон длъжностните лица могат да подават сигнали от обозначени служебни моторни превозни средства, за които е позволено ползването на специален режим на движение, с постоянно монтирани устройства за подаване на светлинен сигнал с проблясваща синя светлина, както и други знаци и светлинни сигнали, с цел да променят посоката на движение на превозното средство, подлежащо на контрол или за неговото спиране за проверка.

Раздел XIV

Правила при теглене на моторно превозно средство

Чл. 104. (1) Теглене на моторно превозно средство е придвижването му с използване на теглителната сила на друго моторно превозно средство.

(2) Водачите на теглещото и на тегленото моторно превозно средство трябва да притежават свидетелство за управление за категорията на превозното средство, което управляват.

(3) Водачът на тегленото превозно средство не трябва да управлява превозното средство с концентрация на алкохол в кръвта си над 0,5 на хиляда и/или след като е употребил наркотични вещества или техни аналози и трябва да не е лишен от право да управлява моторно превозно средство по съдебен или административен ред, както и свидетелството му за управление да е в срок на валидност, да не е временно отнето с наложена принудителна административна мярка или по реда на чл. 69а от Наказателно-процесуалния кодекс и да не е обявено за невалидно, тъй като е повредено, изгубено или откраднато.

Чл. 105. (1) Тегленето на повредено моторно превозно средство се извършва с гъвкава връзка, с твърда връзка или от автомобил със специално предназначено за това приспособление.

(2) Тегленето на повредено моторно превозно средство с допустима максимална маса над 5 тона се извършва само с твърда връзка или от автомобил със специално предназначение.

(3) Водачите на теглещото и на тегленото моторно превозно средство са длъжни да съгласуват предварително помежду си сигнали за взаимно разбиране по време на движение и по-специално - сигнала за спиране.

Чл. 106. При теглене разрешената максимална скорост на движение е 40 km/h, а при

теглене с твърда връзка по автомагистрала или скоростен път - 60 km/h.

Чл. 107. (1) При теглене с твърда връзка, дължината ѝ трябва да е от 2 до 4 метра и да е оцветена напречно с червени и бели ивици. Тегленото моторно превозно средство трябва да бъде с изправна кормилна уредба.

(2) При теглене с гъвкава връзка, дължината ѝ трябва да бъде от 4 до 6 метра и поне на две места да бъде обозначена с червен флаг. Тегленото с гъвкава връзка моторно превозно средство трябва да има изправна кормилна и спирачна уредба.

(3) При неизправна кормилна уредба или при друга повреда, която не позволява теглене с твърда или гъвкава връзка, моторните превозни средства могат да се преместват само с автомобил със специално приспособление.

Чл. 108. По време на движение теглещото моторно превозно средство трябва да бъде с включени къси светлини и аварийен сигнал, а тегленото - с включени габаритни светлини или с поставен отзад предупредителен светоотразителен триъгълник.

Чл. 109. (1) Забранено е:

1. превозването на пътници в тегленото моторно превозно средство или в пътно превозно средство, превозвано с автомобил със специално предназначение за осъществяване на пътна помощ;

2. тегленето на двуколесни пътни превозни средства и на мотоциклети с кош и използването им за теглене;

3. тегленето на моторно превозно средство от моторно превозно средство с ремарке или обратното;

4. тегленето при намалена видимост;

5. тегленето с гъвкава връзка по хлъзгав път;

6. тегленето през тъмната част на денонощието.

(2) Забраните по ал. 1, т. 4-6 не се прилагат при кризи, бедствия или усложнени метеорологични условия, когато тегленето се извършва от компетентните органи или по тяхно разпореждане.

Раздел XV

Моторни превозни средства със специален режим на движение. Правила за движение на моторните превозни средства със специален режим на движение

Чл. 110. (1) Специалният режим на движение позволява на водача на моторното превозно средство да:

1. преминава при забраняващ сигнал на светофара или да преминава, без да спира, при наличие на пътен знак, който изисква това, но само след като намали скоростта достатъчно, за да извърши преминаването безопасно;

2. надвишава разрешената максимална скорост на движение дотолкова, доколкото няма да застраши нечий живот или имущество;

3. не се съобразява с организацията на движението, когато това се отнася до посока на движение и завиване в определени направления;

4. паркира или да престоива независимо от разпоредбите на този закон; през това време той може да подава само светлинни сигнали.

(2) Разпоредбите на ал. 1 не освобождават водачите на моторни превозни средства със специален режим на движение, както и водачите на съпровожданите от тях превозни средства от задължението да управляват по безопасен начин.

Чл. 111. (1) Специален режим на движение могат да ползват моторни превозни средства на централите за спешна медицинска помощ и лечебни заведения, регистрирани по реда на Закона за лечебните заведения, предназначени за предоставяне на медицинска помощ при спешни състояния, определени в списък от министъра на здравеопазването и моторите превозни средства на главните и областните дирекции на Министерството на вътрешните работи и на други структури на Министерството на вътрешните работи, определени от министъра на вътрешните работи.

(2) Освен превозните средства по ал. 1, специален режим на движение могат да ползват и моторни превозни средства на Държавна агенция „Национална сигурност”, на Национална служба за охрана, на Главна дирекция „Охрана” и на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” към министъра на правосъдието, на Бюрото по защита при главния прокурор, на Народното събрание, на служба „Военна полиция” към министъра на отбраната и военнополойските формирования от Българската армия, на Агенция „Митници“, определени от директора на агенцията за упражняване правомощията на длъжностни лица на агенцията, определени по Закона за митниците и Закона за акцизите и данъчните складове, на Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“, определени от изпълнителния директор за осъществяване на контрол, на Националното толо управление при Агенция „Пътна инфраструктура“, определени от председателя на управителния съвет на агенцията за осъществяване на контрол и на Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество при осъществяване на оперативно-издирвателна дейност.

(3) Специален режим на движение могат да ползват по изключение и моторните превозни средства на общините, предоставени на доброволните формирования по чл. 41, ал. 1 от Закона за защита при бедствия, вписани в регистъра по чл. 47 от Закона за защита при бедствия, използвани при предотвратяване или овладяване на бедствия, пожари и извънредни ситуации и отстраняване на последиците от тях.

(4) Ръководителите на лечебните заведения по ал. 1 и на структурите по ал. 2 утвърждават със своя заповед списък на моторните превозни средства, на които е разрешено да ползват специален режим на движение. Списъците се предоставят на Главна дирекция „Национална полиция” на Министерството на вътрешните работи.

(5) Информацията за моторните превозни средства, вписани в регистъра по чл. 47 от Закона за защита при бедствия се предоставя на Главна дирекция „Национална полиция” на Министерството на вътрешните работи.

Чл. 112. Специалният режим на движение на моторните превозни средства се използва само при необходимост при изпълнението на служебни правомощия или за предотвратяване или овладяване на бедствия, аварии, инциденти, пожари и извънредни ситуации и отстраняване на последиците от тях, а специалният режим на движение на моторните превозни средства на лечебните заведения - само от превозни средства, оборудвани за превоз на пациенти, при оказване на медицинска помощ при спешни състояния.

Чл. 113. Моторно превозно средство със специален режим на движение може да се управлява от водач, който притежава свидетелство за управление на моторни превозни средства от съответната категория, със стаж не по-малко от 2 години и не е лишаван от право да управлява моторни превозни средства през последните 2 години.

Чл. 114. (1) Превозните средства със специален режим на движение се обозначават с опознавателни знаци или светлини, както следва:

1. постоянно монтирани върху тавана на моторното превозно средство или на специална стойка устройства, излъчващи синя и/или червена проблясваща светлина, която е добре забележима от всички страни;

2. подвижни устройства, излъчващи синя и/или червена проблясваща светлина, поставени върху тавана на моторното превозно средство.

(2) На моторните превозни средства със специален режим на движение на Министерството на вътрешните работи, Националната служба за охрана и Народното събрание се допуска монтиране на устройства за светлинен сигнал на достатъчно видимо място на превозното средство, различно от посоченото по ал. 2.

(3) Моторните превозни средства по чл. 111, ал. 3 и моторните превозни средства на лечебните заведения, предназначени за предоставяне на медицинска помощ при спешни състояния се обозначават с опознавателни знаци и постоянно монтирани върху тавана на моторното превозно средство или на специална стойка устройства, излъчващи синя и/или червена проблясваща светлина, която е добре забележима от всички страни.

Чл. 115. (1) При приближаване на моторно превозно средство, ползващо специален режим на движение водачите на останалите пътни превозни средства са длъжни да освободят достатъчно място на пътното платно, а при необходимост и да спрат, за да осигурят безпрепятствено преминаване както на сигнализиращото, така и на съпровождащите от него превозни средства.

(2) На пътища с по една лента за движение в една посока, както и на пътища с допълнителна трета лента за движение, когато са образувани колони от моторни превозни средства, което води до намаляване на скоростта на движение на превозните средства или спиране, водачите на моторни превозни средства са длъжни да обособят коридор за пропускане на моторни превозни средства със специален режим на движение по чл. 111, ал. 1. Коридорът се обособява между лентите за противоположно движение, като се осигурява достатъчно пространство за преминаване на моторните превозни средства със специален режим на движение по чл. 111, ал. 1.

(3) На пътища с две и повече ленти за движение в една посока когато са образувани колони от моторни превозни средства, което води до намаляване на скоростта на движение на превозните средства или спиране, водачите на моторни превозни средства са длъжни да обособят коридор за пропускане на моторни превозни средства със специален режим на движение по чл. 111, ал. 1. Коридорът се обособява между най-лявата и следващата лента за движение в съответната посока, като се осигурява достатъчно пространство за преминаване на моторните превозни средства със специален режим на движение по чл. 111, ал. 1.

(4) Забранено е на водачите на пътни превозни средства да се движат непосредствено зад моторните превозни средства, ползващи специален режим на движение или зад придружаваните от тях превозни средства.

Раздел XVI

Правила за превоз на пътници и товари

Чл. 116. (1) При превозване на товари масата на натовареното пътно превозно средство не трябва да надвишава допустимата максимална маса, отразена в свидетелството му за регистрация.

(2) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията, съгласувано с министъра на вътрешните работи, определя с наредба условията и реда за укрепване на превозваните товари при извършването на обществен превоз.

Чл. 117. (1) Товарите трябва да бъдат превозвани, така че да не се създава опасност за участниците в движението, като е необходимо:

1. да бъдат укрепени и да не се влачат по пътя;
2. да не ограничават видимостта на водача и да не нарушават устойчивостта и управляемостта на пътното превозно средство;
3. да не закриват светлините, сигналните устройства, опознавателните знаци, табелите с регистрационни номера, огледалата за виждане назад и сигналите, подавани с ръка.

(2) Товарите, които може да бъдат разпилени, както и тези, които блестят и създават опасност от заслепяване, трябва да бъдат покрити.

(3) Когато товарът излиза отстрани на най-издадената част от превозното средство с повече от 0,20 метра, а отпред или отзад - с повече от 1 метър, товарът се обозначава с червен флаг, а при движение през нощта - с бял светлоотразител или с бяла светлина отпред и с червен светлоотразител или с червена светлина отзад.

Чл. 118. (1) Когато по време на превозването товар падне изцяло или частично на пътя, водачът е длъжен да вземе необходимите мерки за обозначаване на товара и на пътното превозно средство и за почистване на пътното платно.

(2) При невъзможност за изпълнение на задължението по ал. 1, водачът е длъжен да уведоми за падналия товар чрез ЕЕН 112.

Чл. 119. Превозите на опасни товари на територията на Република България или от територията на Република България до друга държава членка на Европейския съюз, и/или между

Република България и трети страни се извършват при спазване изискванията на Европейската спогодба за международен превоз на опасни товари по шосе (ADR) (обн., ДВ, бр. 73 от 1995 г., ратифицирана със закон, обн., ДВ, бр. 28 от 1995 г.) и Закона за автомобилните превози.

Чл. 120. Паркирането на пътно превозно средство, което превозва опасен товар, се извършва само на паркинги, определени за тази цел, а когато няма такива - извън платното за движение, най-малко на 200 метра от населено място или от обозначена вододайна зона.

Чл. 121. На водача на пътно превозно средство, което е извънгабаритно или превозва опасен товар е забранено да се движи при намалена видимост под 50 метра.

Чл. 122. При превоз на товари е забранено извършването на съпровождащите превоза товарно-разтоварни работи:

1. в населени места от 23 до 8 часа, когато това предизвиква шум;
2. когато с това се създава опасност за движението или се замърсява околната среда.

Чл. 123. При превозване на пътници водачът е длъжен:

1. преди потегляне и по време на движение да осигури всички условия за безопасното им превозване;
2. да затваря вратите на автобуса, тролейбуса или трамвая преди потеглянето и да не ги отваря по време на движение;
3. да спира за качване и слизане на пътници по допълнителна автобусна линия само на местата, определени за това от кмета на съответната община.

Чл. 124. (1) Забранено е превозването на по-голям брой пътници или превишаване на товарносимостта на превозното средство, над определените в свидетелството за регистрация на моторното превозно средство.

(2) Забранено е превозването на пътници в часовете между 22:00 часа и 6:00 часа от нов водач, придобил правоспособност за управление на моторни превозни средства с категория В или В1, през първите шест месеца от придобиването на правоспособността, с изключение на придружителя, отговарящ на изискванията по чл. 22, ал. 2.

Чл. 125. (1) Забранено е превозването на пътници в ремаркета, самоходни шасита и товарни отделения на моторните превозни средства.

(2) Забраната по ал. 1 не се отнася за превозването, извършвано с моторни превозни средства на Министерството на отбраната или при обявено бедствено положение, за спасителни дейности и отстраняване на последствията от бедствието.

Чл. 126. Пътниците са длъжни да изпълняват указанията на водача и на лицата, обслужващи пътно превозно средство.

Чл. 127. На пътниците е забранено:

1. да застават в непосредствена близост до водача и да ограничават видимостта му; да стоят на стъпалата или на други опасни места; да отварят вратите по време на движение; да пречат на затварянето им и да се навеждат навън от превозното средство;

2. да пътуват в моторно превозно средство, извършващо обществен превоз на пътници, с облекло, вещи или домашни животни, които могат да замърсят или да наранят другите пътници. Забраната не се отнася за кучета – водачи на слепи и кучета – асистенти на хора с увреждания по смисъла на § 1, т. 15 от Допълнителните разпоредби на Закона за хората с увреждания;

3. да излизат от превозното средство, спряно за проверка, без разрешение на контролния орган;

4. да изхвърлят или да разпиляват предмети или вещества, които създават опасност за движението или замърсяват пътя или околната среда.

Раздел XVII

Специфични правила за движението на двуколесни превозни средства

Чл. 128. На водача на двуколесно пътно превозно средство е забранено:

1. да се движи успоредно до друго двуколесно пътно превозно средство;

2. да управлява превозното средство, без да държи кормилото с ръка, както и да освобождава педалите, с които задвижва превозното средство;

3. да се движи в непосредствена близост до друго пътно превозно средство или да се държи за него;

4. да превозва, тегли или тласка предмети, които пречат на управлението на превозното средство или създават опасност за другите участници в движението;

5. да бъде теглен от друго пътно превозно средство;

6. да управлява превозно средство на места, предназначени само за пешеходци; тази забрана не се отнася за водачи на велосипеди на възраст до 12 години;

7. да управлява превозното средство на едно колело;

8. да управлява превозното средство прав, без да използва мястото за сядане – за двуколесните моторни превозни средства от категория L.

Чл. 129. Водачът на велосипед:

1. през тъмната част на денонощието, или при намалена видимост, или при управление извън населените места, следва да има добре различими светлоотразителни елементи върху облеклото си или да носи аксесоари с такива елементи;

2. ако не е навършил 16 години, може да се движи по платното за движение само с каска;

3. се движи с включени светлини през тъмната част на денонощието;

4. при наличие на обособена велосипедна лента или алея се движи по съответната лента или алея по посока на движението (при обособена велосипедна алея с двупосочно движение се движи по дясната лента на алеята по посока на движението), а при липса на такива се движи възможно най-близо до дясната граница на платното за движение;

5. може да се движи в други пътни ленти при спазване правилата за извършване на маневри, когато извършването на съответната маневра не може да бъде направено от

велосипедната лента, велосипедната алея, или възможно най-близо до дясната граница на платното за движение;

6. може да се движи в други пътни ленти, когато е необходимо да заобиколи препятствия на платното за движение;

7. може да се движи в други пътни ленти при изпреварване на други велосипеди в съответствие с общите правила за изпреварване и извършване на маневри;

8. може да изпреварва от дясната страна неподвижна или бавнодвижеща се колона от моторни превозни средства с повишено внимание и готовност за незабавно спиране;

9. при заобикаляне на паркирани или престояващи пътни превозни средства се движи на достатъчно странично разстояние от тях, осигуряващо безопасното им заобикаляне;

10. когато пресича платното за движение на пешеходна пътека е длъжен да слезе от велосипеда и да премине през нея като пешеходец;

11. не може да използва устройства за подаване на звуков сигнал, различни от звънец.

Чл. 130. Движението на велосипеди в група за тренировка е разрешено само ако пред и зад групата има придружители с автомобил или мотоциклет.

Раздел XVIII

Използване на безопасителни колани и защитни каски

Чл. 131. (1) Водачите и пътниците в моторни превозни средства от категории M1, N1, N2, N3, както и L със затворено отделение за водача и пътниците, когато са в движение, са длъжни да използват безопасителните колани, с които моторните превозни средства са оборудвани.

(2) Могат да не използват безопасителни колани:

1. бременните жени;

2. лицата, чието физическо състояние, удостоверено със съответен документ, не позволява използването на безопасителен колан;

3. хората с трайни увреждания на горни крайници и/или опорно-двигателния апарат, които управляват моторни превозни средства, адаптирани съобразно техните нужди;

4. водачите на таксиметрови автомобили, когато извършват обществен превоз на пътници в рамките на населеното място;

5. инструкторите и изпитващите - при управление на учебен автомобил от кандидат за придобиване на правоспособност за управление на моторни превозни средства;

6. полицейските органи и органите за пожарна безопасност и защита на населението на Министерството на вътрешните работи, по време на изпълнение на служебните си задължения.

Чл. 132. (1) Водачите и седящите пътници в моторните превозни средства от категории M2 и M3 са длъжни да използват безопасителните колани, с които моторните превозни средства са оборудвани.

(2) Пътниците в превозните средства от категориите по ал. 1 се уведомяват за задължението да поставят безопасителен колан, когато са седнали и когато превозното средство е в движение. Те се уведомяват за това по един от следните начини:

1. от водача;
2. от придружителя или от лицето, посочено като ръководител на групата;
3. чрез аудио-визуални средства;
4. с табели и/или изображения, поставени на видно място над всяко място за сядане.

Чл. 133. Водачите и пътниците в моторни превозни средства от категория L, с изключение на тези със затворено отделение за водача и пътниците, използват защитни каски.

Раздел XIX

Системи за обезопасяване на деца. Специални правила по отношение на децата, участници в движението по пътищата.

Чл. 134. (1) Системите за обезопасяване на деца, които са пътници в моторни превозни средства следва да са одобрени съгласно изискванията на:

1. Правило № 44, серия от изменения 03 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации или на реда по Закона за пътните превозни средства относно одобряване типа на нови моторни превозни средства по отношение на обезопасителните колани и на системите за обезопасяване и за одобряване типа на обезопасителни колани и системи за обезопасяване, или

2. Правило № 129 на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации.

(2) Системите за обезопасяване на деца се монтират в превозните средства в съответствие с информацията за монтажа (инструкциите за употреба), предоставена от производителя на системата за обезопасяване на деца, в която се посочват начинът и типовете превозни средства, на които може да се използва безопасно.

Чл. 135. (1) Системите за обезопасяване на деца се подразделят на два класа:

1. пълен клас, който включва комбинация от ленти или гъвкави компоненти с осигуряваща ключалка, регулиращи и присъединителни устройства и в някои случаи допълнителна седалка и/или защитна преграда, и могат да се закрепват чрез нейната вградена лента или ленти;

2. непълен клас, който представлява цялостна система за обезопасяване на деца и може да включва частично обезопасително устройство в комбинация с обезопасителен колан за възрастни, който обхваща тялото на детето или задържа устройството, в което детето е поставено.

(2) Децата, които са пътници в моторни превозни средства се обезопасяват със системи за обезопасяване от някоя от следните групи, определени в зависимост от теглото на детето, за което са предназначени:

1. група 0 - за деца с тегло под 10 kg;
2. група 0+ - за деца с тегло под 13 kg;
3. група I - за деца с тегло между 9 и 18 kg;
4. група II - за деца с тегло между 15 и 25 kg;
5. група III - за деца с тегло между 22 и 36 kg.

(3) Деца с ръст под 150 сантиметра, които пътуват в моторни превозни средства от категориите M1, N1, N2, N3 и L със затворено отделение за водача и пътниците, се обезопасяват със системи за обезопасяване на деца от пълнен или непълнен клас, съобразен с теглото на детето и съответната група по ал. 2, и които са в съответствие с:

1. класификацията по ал. 1 - за системите за обезопасяване на деца, одобрени в съответствие с чл. 134, ал. 1, т. 1;

2. данни от производителя за височината и максималното тегло, за които е предназначена системата за обезопасяване на деца, одобрена в съответствие с чл. 134, ал. 1, т. 2.

(4) В моторните превозни средства от категории M1, N1, N2, N3 и L със затворено отделение за водача и пътниците, които не са оборудвани със системи за обезопасяване, не се допуска превозването на деца под тригодишна възраст, а децата на възраст три и повече години и с ръст под 150 сантиметра се превозват на седалка, която не е предна.

(5) В таксиметрови автомобили, които не са оборудвани със системи за обезопасяване на деца, деца с ръст под 150 сантиметра се превозват на седалка, която не е предна.

(6) В моторните превозни средства не се допуска превозването на деца, поставени в система за обезопасяване на деца, обърната в посока, обратна на нормалната посока на движение на превозното средство, когато тя е закрепена на пътническа седалка, с предно разположена въздушна възглавница, освен ако възглавницата не е деактивирана.

Чл. 136. Превозването на деца до 12-годишна възраст е забранено на задната седалка на мотоциклет или мопед и на предната седалка на лек автомобил, освен ако за детето е поставена допълнителна специална седалка.

Чл. 137. Слизането и качването на деца от и в автомобил, паркиран или престояващ на пътното платно, се извършва откъм страната на тротоара или банкета.

Чл. 138. (1) При превозване на организирана група деца, с изключение на превозваните в пътните превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, водачът е длъжен да постави на превозното средство отпред и отзад съответния опознавателен знак за превозване на организирана група деца.

(2) Водачът е длъжен да спира превозните средства по ал. 1 за слизане и качване на организирани групи деца само на безопасни места или на места с ниска интензивност на движение.

(3) Водачът на пътно превозно средство при приближаване към спиращ, спрял или потеглящ автобус, обозначен с опознавателен знак по ал. 1 е длъжен да намали скоростта и при необходимост да спре, за да осигури безопасността на децата.

Чл. 139. При приближаване към място, където на пътя или в близост до него се намират деца, водачът на пътно превозно средство е длъжен да намали скоростта, а при необходимост - и да спре.

Чл. 140. (1) За осигуряване на безопасното пресичане на платното за движение от деца

всяко лице на възраст над 18 години може да подаде сигнал с палка „Стоп! Деца”, с червен флаг или с ръка.

(2) При подаден сигнал с палка „Стоп! Деца”, с червен флаг или с ръка, водачите на пътни превозни средства са длъжни да спрат и да изчакат преминаването на децата.

Чл. 141. Организирана група деца на възраст до 12 години може да се движи само по тротоара или банкета, като първото и последното дете носят светлоотразителна жилетка, и задължително се води най-малко от две лица на възраст над 18 години. При пресичане на платното за движение водачът на групата е длъжен съвременно да подаде сигнал с палка „Стоп! Деца”, с червен флаг или с ръка, за да спре движението на пътните превозни средства.

Раздел XX

Правила за движението по пътищата на пешеходците. Поведение на водачите към останалите участници в движението

Чл. 142. Пешеходец е всеки участник в движението, който се намира на пътя извън пътно превозно средство и не извършва работа по пътя. За пешеходци се считат и лицата:

1. които бутат или теглят детска или инвалидна количка или друго пътно превозно средство без двигател и с широчина, по-малка от 1 метър;
2. които бутат велосипед, мотопед или мотоциклет;
3. които са с трайни увреждания и които се придвижват с инвалидни колички, задвижвани посредством тяхната мускулна сила или от двигател, ако се движат със скоростта на пешеходец.

Чл. 143. (1) Пешеходците са длъжни да се движат по тротоара или банкета на пътното платно.

(2) Пешеходците могат да се движат по платното за движение, противоположно на посоката на движението на пътните превозни средства, по възможност най-близо до лявата му граница, когато няма тротоар или банкет или е невъзможно те да бъдат използвани.

(3) По платното за движение е забранено пренасяне, теглене или бутане на предмети от пешеходците, извън случаите по чл. 142, т. 1 и 2.

Чл. 144. Хората с трайни увреждания, които се придвижват с инвалидна количка, могат да се движат и по платното за движение по посоката на движението, като се придържат възможно най-близо до дясната му граница.

Чл. 145. Извън населените места, при липса на банкет или тротоар или при невъзможност те да бъдат използвани, лицата, бутачи велосипед, мотопед или мотоциклет, могат да се движат по платното за движение, като се придържат възможно най-близо до дясната му граница.

Чл. 146. (1) Група пешеходци с водач, организирана група от военнослужещи, група от ученици и други подобни могат да се движат по платното за движение в редици до четирима, като се придържат възможно най-близо до дясната му граница. В този случай те трябва да са

обозначени от лявата страна, както следва:

1. през деня - отпред и отзад с червен флаг;

2. през тъмната част на денонощието - отпред с бяла светлина, а отзад - с червена светлина; когато дължината на образуваната колона е над 20 метра, вървящите от лявата страна на всеки 10 метра носят допълнително светещо тяло, излъчващо бяла светлина или следва да имат добре различими светлоотразителни елементи върху облеклото си.

(2) При намалена видимост или при интензивно движение, движението на група пешеходци с водач по платното за движение се разрешава само в колона един след друг.

Чл. 147. (1) При пресичане на платното за движение пешеходците са длъжни да преминават по пешеходните пътеки при спазване на следните правила:

1. преди да навлязат на платното за движение, да спрат, да се огледат във всички посоки на движение и да се съобразят с разстоянието до приближаващите се превозни средства;

2. да не удължават ненужно пътя и времето за пресичане, да не отклоняват вниманието си, както и да не спират без необходимост на платното за движение;

3. да спазват сигналите на регулировчика и светлинните сигнали, като преди навлизане на платното за движение се оглеждат в двете посоки за приближаващи пътни превозни средства;

4. да не преминават през заграждения и други ограничителни средства.

(2) На кръстовища без пешеходна пътека, пешеходците могат да пресичат пътното платно по продълженията на тротоарите и банкетите върху пътното платно, след като пропуснат движещите се по пътя моторни превозни средства, като при това спазват правилата по ал. 1, т. 1-4.

(3) Извън населените места и по двулентовите двупосочни пътища в населените места, когато в близост до пешеходците няма пешеходна пътека, те могат да пресичат платното за движение и извън определените за това места, като при това спазват правилата по ал. 1, т. 1-4.

(4) При подаване на сигнал от моторно превозно средство със специален режим на движение пешеходците са длъжни да освободят платното за движение. Пресичането се разрешава след преминаване на сигнализиращото моторно превозно средство и на съпровождащите от него пътни превозни средства.

Чл. 148. На пешеходците е забранено:

1. да навлизат внезапно на платното за движение;

2. да пресичат платното за движение при ограничена видимост;

3. в тъмната част на денонощието да се движат по пътното платно или банкетата извън населените места, без светлоотразителна жилетка;

4. да се движат в тунели и по мостове, когато няма изградени тротоари;

5. да извършват търговия и услуги на платното за движение.

Чл. 149. Пешеходците изчакват пристигането на превозните средства от линиите за обществен превоз на пътници на тротоара, на острова на платното за движение или на местата, очертани с маркировка, а ако няма такива - на банкетата.

Чл. 150. (1) Водачът на пътно превозно средство е длъжен да бъде внимателен и

предпазлив към пешеходците и водачите на велосипеди.

(2) Водачът на пътно превозно средство е длъжен да бъде особено внимателен и предпазлив към децата, към придвижващите се с инвалидни колички, към незрящите и към лицата със слепо-глухота.

(3) Пешеходците, които са незрящи използват следните отличителни знаци:

1. бял бастун;
2. бяла лента, поставена на лявата ръка.

(4) Пешеходците със слепо-глухота използват червено-бял бастун.

Чл. 151. (1) При приближаване към пешеходна или велосипедна пътека водачът на нерелсово пътно превозно средство е длъжен да пропусне стъпилите или преминаващите по нея пешеходци, съответно водачи на велосипеди, като намали скоростта или спре.

(2) При заобикаляне на спряло пред пешеходна или велосипедна пътека пътно превозно средство водачът на нерелсовото пътно превозно средство е длъжен да спре, за да пропусне преминаващите по пътеката пешеходци или водачи на велосипеди.

(3) Водачите на завиващите нерелсови пътни превозни средства са длъжни да пропуснат пешеходците и водачите на велосипеди.

Чл. 152. Когато преминаването на пешеходците по пешеходна пътека или на велосипеди по велосипедна пътека се регулира с пътен светофар или от регулировчик, водачът на пътно превозно средство е длъжен:

1. при подаване на сигнал, който забранява преминаването - да спре преди съответната пътека;

2. след подаване на сигнал, който му разрешава преминаването - да пропусне пешеходците или водачите на велосипеди, които все още се намират на пешеходната, съответно на велосипедната пътека;

3. да не навлиза на пешеходна или велосипедна пътека, ако не е убеден, че няма да бъде принуден да спре и да остане на пътеката след подаване на сигнал, който забранява преминаването.

Чл. 153. Когато на платното за движение има вода, кал или дребни камъни, водачът на пътно превозно средство е длъжен да преминава с такава скорост, че да не причини изцапване или нараняване на пешеходците и водачите на велосипеди.

Раздел XXI

Правила за движение в специално обособени зони

Чл. 154. (1) В населените места може да се обособяват пешеходни зони с основно предназначение за движение на пешеходци, които са изолирани от движението на пътни превозни средства, като входовете и изходите на зоната се обозначават с пътни знаци и надпис върху платното за движение.

(2) В зависимост от организацията на движение на пътни превозни средства пешеходните

зони могат да бъдат:

1. зони с пълна забрана на движение на пътни превозни средства, в които обслужването на търговските и другите обекти се организира извън пешеходната зона или с часови график за ограничен достъп;

2. зони с ограничаване на достъпа на пътни превозни средства по време;

3. зони с ограничаване на достъпа на пътни превозни средства по видове - в тези зони се допуска преминаване на маршрути на обществения транспорт за превоз на пътници и/или на превозни средства за обслужване на търговски и други обекти, както и на велосипеди на разрешените за това места;

4. зони за споделено пешеходно, велосипедно и автомобилно движение, както и на обществения транспорт за превоз на пътници.

(3) В пешеходните зони водачите на моторни превозни средства се движат със скорост, не по-висока от 20 km/h и пешеходците се ползват винаги с предимство пред останалите участници в движението.

(4) Условието и редът за ограничен достъп на пътни превозни средства до зоните по ал. 1 се определят от общинските съвети.

Чл. 155. (1) В населените места може да се обособява “Зона за споделено движение”, която е част или части от пътищата в населеното място, предназначена за споделено движение на всички участници в движението.

(2) Входовете и изходите на зоните по ал. 1 се обозначават с пътни знаци и надпис върху платното за движение.

(3) В “Зона за споделено движение”:

1. максимално разрешената скорост за движение на превозните средства е 30 km/h;

2. пешеходците и водачите на велосипеди се ползват винаги с предимство пред останалите участници в движението;

3. за водачите на велосипеди всички пътища в зоната са двупосочни, освен ако не е разпоредено друго от компетентните органи;

4. паркирането в зоната е разрешено само на специално обозначените места.

(4) При излизане от “Зона за споделено движение”, водачите на пътни превозни средства са длъжни да пропуснат участниците в движението, движещи се по пътя, извън зоната.

Чл. 156. (1) В населените места може да се обособяват жилищни зони, представляващи специално устроени територии, които се обозначават като такива на входовете и изходите си с пътни знаци и в които действат специални правила за движение.

(2) В жилищната зона действат следните специални правила:

1. пешеходците могат да използват за движение пътя по цялата му широчина;

2. водачите на пътни превозни средства са длъжни да се движат със скорост не по-голяма от 20 km/h, като не поставят в опасност пешеходците и не възпрепятстват тяхното движение;

3. паркирането в жилищната зона е разрешено само на специално обозначените за това места;

4. при излизане извън жилищна зона, водачите на пътни превозни средства са длъжни да

пропуснат участниците в движението, движещи се по пътя, на който излизат.

Раздел XXII

Поведение при пътнотранспортно произшествие

Чл. 157. (1) Водачът на пътно превозно средство, който е участник в пътнотранспортно произшествие, е длъжен:

1. да спре, без да създава опасност за движението по пътя, за да установи какви са последиците от произшествието, да вземе мерки за обезопасяване на мястото на произшествието и да изведе пътниците от пътното платно;

2. когато при произшествието са пострадали хора:

а) да уведоми за произшествието чрез ЕЕН 112;

б) да остане на мястото на произшествието и да изчака пристигането на компетентните органи на Министерството на вътрешните работи и да изпълнява указанията и разпорежданията им;

в) до пристигането на органите на Министерството на вътрешните работи, съобразно необходимостта, да вземе мерки за безопасността на движението и да окаже помощ на пострадалите, ако това не представлява опасност за него и за тях;

г) да не премества превозното средство, ако то не пречи на движението, както и да не променя състоянието му до идването на органите на Министерството на вътрешните работи, освен ако с него е необходимо да превози до лечебното заведение пострадалите, след което е длъжен веднага да се завърне на мястото на произшествието;

д) да вземе мерки следите от пътнотранспортното произшествие да бъдат запазени до тяхното фиксиране или описване от компетентните органи;

е) да не консумира алкохолни напитки и да не употребява наркотични вещества или техни аналози, до пристигане на контролните органи, след което изпълнява указанията и разпорежданията им.

3. когато при произшествието са причинени само имуществени вреди:

а) да окаже съдействие за установяване на вредите от произшествието;

г) да не консумира алкохолни напитки и да не употребява наркотични вещества или техни аналози, до пристигане на контролните органи, след което изпълнява указанията и разпорежданията им.

(2) В случаите по ал. 1, т. 3, ако между участниците в произшествието има съгласие относно обстоятелствата, свързани с него и няма повредено имущество на трети лица, те преместват превозните средства, така че да не възпрепятстват движението и попълват своите данни в двустранен констативен протокол за пътнотранспортното произшествие, а ако липсва такова съгласие или е повредено имущество на трети лица, те, без да напускат мястото на произшествието, уведомяват за него чрез ЕЕН 112 и изпълняват дадените им указания.

(3) Всеки участник в пътнотранспортно произшествие е длъжен при поискване от други участници в произшествието да предоставя данни за самоличността си и за задължителната си застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите.

Чл. 158. Водач на моторно превозно средство, който не е участник в пътнотранспортно произшествие, когато пристигне на мястото на произшествието, съобразно необходимостта е длъжен:

1. да вземе мерки за осигуряване безопасността на движението и да окаже помощ на пострадалите, ако това не представлява опасност за него и за тях;
2. да уведоми за произшествието чрез ЕЕН 112.

Чл. 159. Контролните органи на Министерството на вътрешните работи посещават задължително мястото на пътнотранспортното произшествие, когато:

1. при произшествието има загинал или ранен човек;
2. произшествието е предизвикало затруднение на движението, породено от невъзможност да бъдат преместени моторните превозни средства;
3. в произшествието участва пътно превозно средство, което превозва опасен товар или товар, който се е разпилял на пътя и в резултат на това създава опасност за движението;
4. има съмнение, че участник в произшествието е с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда и/или е употребил наркотични вещества или техни аналози, или не притежава необходимите права за управление на моторно превозно средство;
5. произшествието е с участието на пътно превозно средство на Министерството на отбраната или на Българската армия, както и на съюзнически и/или чужди въоръжени сили, преминаващи през територията на Република България или пребиваващи на нея; в този случай се уведомява служба "Военна полиция" към министъра на отбраната;
6. между участниците в произшествието има разногласие относно обстоятелствата, свързани с него или между тях няма разногласие, относно обстоятелствата, свързани с произшествието, но от него са причинени имуществени вреди на трети лица.

Чл. 160. (1) Контролните органи на Министерството на вътрешните работи издават протокол за посещението по чл. 159 на мястото на пътнотранспортното произшествие. Министерството на вътрешните работи предоставя на Гаранционния фонд по чл. 518 от Кодекса за застраховането информация, съдържаща индивидуализирани данни по реда на наредбата по ал. 2, за настъпилите пътнотранспортни произшествия и за участниците в тях.

(2) Министърът на вътрешните работи и Комисията за финансов надзор определят с наредба документите, реда за съставянето им при пътнотранспортни произшествия в случаите по чл. 159 и реда за информиране съгласно ал. 1.

(3) Министърът на вътрешните работи и министърът на здравеопазването определят с наредба условията и реда за взаимодействие между контролните органи и лечебните заведения при оказване помощ на пострадалите при пътнотранспортни произшествия и реда за отчитането им.

(4) Министърът на вътрешните работи определя с инструкция реда, по който се регистрират и водят на отчет пътнотранспортните произшествия.

Раздел XXIII

Допълнителни задължения и забрани

Чл. 161. Водачът на моторното превозно средство е длъжен да поддържа:

1. табелите с регистрационния номер на превозното средство чисти и да не допуска поставянето върху тях на никакви предмети, материали и вещества;
2. устройствата за осветяване и светлинна сигнализация на превозното средство чисти, видими, регулирани и в изправност;
3. стъклата и огледалата на превозното средство чисти и здрави.

Чл. 162. (1) Водачите са длъжни да зареждат с гориво управляваните от тях пътни превозни средства и/или самоходни машини само на бензиностанции и станции за зареждане с втечен нефтен газ или сгъстен природен газ, които разполагат с резервоари, които са трайно прикрепени към недвижим имот.

(2) При навлизане в район на бензиностанция или на станция за зареждане с втечен нефтен газ или сгъстен природен газ, водачът е длъжен:

1. в случай че пред него има друго пътно превозно средство - да подреди в съответната посока моторното превозно средство най-малко на 1 метър от стоящото пред него;
2. при зареждане, да изключи двигателя.

(3) Забранено е тютюнопушенето в района на бензиностанциите и станциите за зареждане с втечен нефтен газ или сгъстен природен газ, извън обозначените за целта места, както и използването на средства или предмети, които могат да възпроизведат открит огън или искри.

Чл. 163. (1) Провеждането на организирани шествия и състезания по пътищата е забранено, без разрешение на управляващият пътя и без предварително съгласуване на маршрутите, условията и времето на провеждането им с органите на Министерството на вътрешните работи.

(2) Забранено е на останалите участници в движението да пресичат шествие.

Чл. 164. (1) На водача на пътно превозно средство е забранено да използва мобилни устройства за комуникация по време на управление на превозното средство, освен чрез устройство, позволяващо използването на мобилното средство без участие на ръцете му.

(2) Освен в случаите по ал. 1, на водача на пътно превозно средство е забранено да използва всякакви други мобилни устройства, отклоняващи вниманието му от управлението на превозното средство.

Чл. 165. На водача на моторно превозно средство е забранено да:

1. организира или участва в нерегламентирани състезания по пътищата;
2. използва пътищата, отворени за обществено ползване, за други цели, освен в съответствие с тяхното предназначение за превоз на пътници и товари.

Чл. 166. (1) Забранено е ограничаване на видимостта през челното, задното и през страничните стъкла на автомобила, осигуряващи видимостта на водача към пътя, както и намаляване на прозрачността им извън границите на стойностите, определени в Правило № 43 на

Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации.

(2) Ограничаване на видимостта, както и намаляване на прозрачността на стъкла, различни от челното и стъклата на предните странични врати, се допуска само при наличие на огледала за виждане назад от двете страни на автомобила.

Чл. 167. (1) Водачите на пътни превозни средства с животинска тяга, на животни или на стада са длъжни:

1. непрекъснато да направляват животните, така че да не създават пречки и опасности за движението, да не ги оставят без надзор в близост до пътя и да не превеждат животни през пътя, ако това застрашава безопасността на движението;

2. да управляват превозното средство или да направляват животните в най-дясната част на пътното платно;

3. да управляват пътните превозни средства в колона не повече от две непосредствено едно след друго;

4. при езда да не водят повече от едно животно отстрани и да не се движат успоредно с друг ездач;

5. при движение по банкетите и тротоарите в населени места да водят кучетата на къс повод.

(2) Водачите на пътни превозни средства с животинска тяга са длъжни да носят светлоотразителна жилетка през тъмната част на денонощието, при намалена видимост или при управление извън населените места.

Глава четвърта

ОРГАНИ ЗА БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА.

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КОНТРОЛНИТЕ ОРГАНИ.

ФОНД „БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА“

Чл. 168. Министерският съвет формира и осъществява държавната политика в областта на безопасността на движението по пътищата, като:

1. осъществява общото управление на дейностите за постигане на безопасност на движението по пътищата;

2. приема Стратегия за безопасност на движението по пътищата и национални програми за подобряване състоянието на безопасността на движението по пътищата;

3. приема ежегоден доклад за състоянието на безопасността на движението по пътищата;

4. приема решения за провеждане на стратегически прегледи на системата за безопасност на движението по пътищата по предложение на министър-председателя.

Чл. 169. (1) Съветът по безопасност на движението по пътищата е консултативен и координиращ орган към Министерския съвет по въпросите на безопасността на движението по пътищата.

(2) Съветът по безопасност на движението по пътищата:

1. подпомага Министерския съвет при вземане на решения, свързани с безопасността на

движението по пътищата;

2. подпомага и координира взаимодействието между държавните органи и органите на местната власт при изпълнение на задачите и дейностите им, свързани с безопасността на движението по пътищата;

3. подпомага разработването и дава становища по проекти на закони и подзаконовни нормативни актове, имащи отношение към безопасността на движението по пътищата;

4. разработва насоки, свързани с подобряване на безопасността на движението по пътищата;

5. анализира информацията за състоянието на безопасността на движението по пътищата и изготвя ежегоден доклад, който се разглежда от Министерския съвет;

6. изготвя Стратегия за безопасност на движението по пътищата и национални програми за подобряване състоянието на безопасността на движението по пътищата, които се приемат от Министерския съвет;

7. дава предложение за необходимите държавни и общински разходи за осигуряване безопасността на движението;

8. разглежда предложения за финансиране на дейности със средства от Фонд „Безопасност на движението“, преди включването им от министъра на вътрешните работи в план-програма за разходите по този фонд;

9. координира и предприема мерки за изпълнението на международните програми по безопасността на движението;

10. участва в работната група “Безопасност на движението” към Комитета по вътрешен транспорт при Европейската икономическа комисия на ООН;

11. организира провеждането на национални и международни кампании по безопасност на движението по пътищата.

(3) Съставът, финансирането и редът за осъществяване на дейността на Съвета по безопасност на движението по пътищата се определят с акт на Министерския съвет.

(4) За участие в работата на Съвета по безопасност на движението по пътищата могат да се привличат и неправителствени организации, регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, в чиито устави е предвидена дейност за подобряване на безопасността на движението по пътищата.

Чл. 170. (1) За осъществяване на функциите си по чл. 169 Съветът по безопасност на движението по пътищата:

1. изготвя анализи, прогнози, доклади и други информационни материали;

2. използва експертни становища от различни области;

3. осъществява сътрудничество с държавни органи и организации, с органи на местното самоуправление и юридически лица, както и със сродни структури в други държави и международни организации;

4. приема решения.

(2) Членовете на съвета осигуряват необходимата за дейността му информация.

Чл. 171. (1) Председател на Съвета по безопасност на движението е член на Министерския

съвет, определен в акта по чл. 169, ал. 3, който представлява Съвета.

(2) При осъществяване на дейността си Съветът по безопасност на движението по пътищата се подпомага от секретариат, определен в акта по чл. 169, ал. 3.

(3) В работата на секретариата могат да участват служители на ведомствата, представени в Съвета по безопасност на движението по пътищата.

(4) Информация за дейността на Съвета по безопасност на движението по пътищата се публикува в неговата интернет страница при спазване на законовите ограничения.

(5) Съветът по безопасност на движението по пътищата може да създава работни групи за изготвяне на проекти на стратегически документи и нормативни актове или на други експертни предложения по конкретни въпроси, свързани с компетентността му. В състава на работните групи могат да се включват служители в администрациите на органите, представени в съвета и експерти на организациите по чл. 169, ал. 4.

Чл. 172. (1) Държавните органи и органите на местното самоуправление осъществяват дейности от тяхната компетентност за подобряване на безопасността на движението по пътищата чрез изпълнение на възложените им с този закон и с други актове функции и задачи на национално, областно и общинско ниво.

(2) Органите по ал. 1, с цел подобряване на безопасността на движението по пътищата осъществяват:

1. взаимодействие и координация при извършване на дейностите си и при изпълнение на конкретни задачи;
2. сътрудничество с другите държавни органи и организации, с органите на местното самоуправление, с гражданите и техните организации;
3. сътрудничество с компетентните органи на други държави и международни организации.

Чл. 173. (1) Държавна агенция “Безопасност на движението по пътищата“ е специализиран орган към Министерския съвет за координиране и анализ на политиките за повишаване на безопасността на движението по пътищата.

(2) Агенцията е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище в гр. София.

(3) Дейността, структурата и организацията на агенцията се определят с правилник, приет от Министерския съвет по предложение на председателя на агенцията.

(4) Агенцията осъществява сътрудничество и взаимодействие по въпроси на безопасността на движението по пътищата с компетентните органи на държавите членки на Европейския съюз, с институциите на Европейския съюз и с други международни организации.

Чл. 174. (1) Министрите и органите по чл. 19, ал. 4 от Закона за администрацията в рамките на своята компетентност:

1. подпомагат разработването и изпълняват Стратегията за безопасност на движението по пътищата и националните програми за подобряване състоянието на безопасността на движението по пътищата;
2. осъществяват контрол за изпълнението на мерките за безопасност на движението по

пътищата в съответствие с делегираните им от законите правомощия;

3. осъществяват мерки за подобряване на безопасността на движението по пътищата в рамките на своята компетентност.

Чл. 175. (1) Министърът на вътрешните работи, министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията, министърът на регионалното развитие и благоустройството, министърът на здравеопазването и министърът на образованието и науката осъществяват държавната политика за безопасност на движението по пътищата.

(2) Министърът на вътрешните работи, чрез определените от него органи, осъществява дейности по осигуряване безопасността на движението по пътищата и контрол за спазване на правилата за движение по пътищата, за техническата изправност и регистрацията на моторните превозни средства, върху водачите на моторни превозни средства и при пътнотранспортни произшествия.

(3) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията осъществява дейности по осигуряване безопасността на движението по пътищата и контрол на техническата изправност и укрепването на товарите на движещите се по пътя пътни превозни средства, предназначени за извършване на таксиметров превоз, обществен превоз и превоз за собствена сметка на пътници и товари.

(4) Министърът на регионалното развитие и благоустройството осъществява дейности по осигуряване на безопасността на движението по пътищата, свързани с управлението, планирането, изграждането и поддържането на републиканските пътища.

(5) Министърът на здравеопазването осъществява дейности по осигуряване на безопасността на движението по пътищата, свързани с предоставянето на медицинска помощ на пострадалите при пътно-транспортни произшествия и изискванията по отношение физическата годност на водачите. Министърът на здравеопазването предоставя веднъж на всеки три месеца на Министерството на вътрешните работи актуална информация за загиналите и ранените в резултат на пътнотранспортни произшествия, при условия, по ред и в обем, определени със съвместна заповед на министъра на вътрешните работи и министъра на здравеопазването.

(6) Министърът на образованието и науката осигурява задължително обучение на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование на правилата и поведението за безопасно движение по пътищата.

Чл. 176. Областният управител:

1. организира и ръководи осъществяването на мерки за безопасност на движението по пътищата в областта;

2. координира и контролира дейности за безопасност на движението по пътищата в областта, извършвани от областната администрация, териториалните звена на министерствата и ведомствата, юридическите и физическите лица в областта;

3. координира и контролира разработването и изпълнението на областна програма за подобряване на безопасността на движението по пътищата.

Чл. 177. (1) Кметът на община:

1. организира и ръководи дейности за подобряване на безопасността на движението по общинските пътища в съответната община;

2. осъществява дейности по осигуряване на безопасността на движението по пътищата, свързани с управлението, планирането, изграждането и поддържането на общинските пътища;

3. организира, координира и провежда превантивни мерки, целящи безопасност на движението по пътищата на територията на общината;

4. планира в проекта на общинския бюджет финансови средства за безопасност на движението по пътищата на територията на общината;

(2) За подпомагане изпълнението на дейностите за подобряване на безопасността на движението по пътищата на територията на общината, се създава общински съвет за безопасност на движението по пътищата.

(3) Членове на съвета по ал. 2 са заместник-кметовете на общината, главният архитект на общината, представители на общинския съвет, ръководители на структури на общината, юридически лица, включително юридически лица с нестопанска цел, и други, имащи отношение към подобряване на безопасността на движението по пътищата.

(4) Съветът по ал. 2 се председателства от кмета на общината и се представлява от него.

(5) Общинският съвет по ал. 2 определя и приема правила за своята работа.

(6) Общинският съвет по ал. 2 изпълнява указанията и насоките на съвета по чл. 169.

(7) Общинският съвет по ал. 2:

1. извършва анализ и оценка на движението по пътищата в общината;

2. предлага на кмета на общината решения относно необходимия обем и ресурсно осигуряване на необходимите дейности за подобряване на безопасността на движението по пътищата;

3. осъществява контрол по изпълнението на задачите и мерките за подобряване на безопасността на движението по пътищата в общината;

4. докладва на кмета на общината за хода на изпълняваните дейности;

5. изготвя ежегоден доклад за състоянието на безопасността на движението по пътищата и предлага мерки за нейното подобряване.

(8) Общинският съвет по ал. 2 изпълнява възложените му с този закон функции и правомощия на територията на съответната община.

(9) Поименният състав на съвета по ал. 2 се определя със заповед на кмета на общината.

Чл. 178. (1) Управлението на пътищата се осъществява от:

1. Агенция „Пътна инфраструктура“ – за републиканските пътища;

2. кметовете на общини – за общинските пътища;

3. техните собственици – за пътища, частна собственост.

(2) Управляващите пътищата ги поддържат изправни и:

1. поставят необходимите знаци, маркировка и сигнализация за съответния клас път, съгласно одобрени и съгласувани проекти за постоянна или временна организация на движението, и ги отстраняват при отпадане на необходимостта от тях;

2. обозначават и обезопасяват препятствията по пътищата и своевременно предприемат мерки за отстраняването им;

3. организират движението по тях така, че да осигурят условия за безопасно движение, за опазване на околната среда от наднормен шум и от замърсяване от моторните превозни средства;

4. прилагат мерки в районите около институциите в системата на предучилищното и училищното образование с цел защита на децата, като предвиждат изграждане на отклонения и изкуствени неравности, разположени напречно на платното на движението, ситуационни изменения, стеснения на платното за движение или комбинации от тях;

5. внедряват и поддържат технически средства и системи за регулиране и управление на движението;

6. ежегодно или при конкретна необходимост извършват оценка и предприемат мерки за ограничаване на пътнотранспортните произшествия и намаляване на жертвите от тях, дължащи се на техническото състояние на пътя и неговите принадлежности;

7. участват в извършването на анализи на тежките пътнотранспортни произшествия, от гледна точка на влиянието на пътната инфраструктура за тяхното възникване.

(3) Управляващият железния път, е длъжен да поддържа железопътните прелези и техните съоръжения в исправност.

Чл. 179. (1) Служители от определени от министъра на вътрешните работи структури и структурни звена на Министерството на вътрешните работи:

1. контролират спазването на правилата за движение от участниците в движението, техническата исправност и укрепването на товарите на движещите се по пътя пътни превозни средства, като за целта служителите са длъжни да извършват проверките по безопасен начин, осигурявайки необходимата видимост;

2. контролират на пътя спазването на правилата за движение при извършване на обществен превоз и превоз за собствена сметка на пътници и товари, както и документи, свързани с извършването на превода;

3. контролират спазването на задължението за заплащане на винетната такса по чл. 10, ал. 1, т. 1 от Закона за пътищата;

4. при необходимост регулират движението по пътищата;

5. извършват превантивна дейност за ограничаване на пътнотранспортните произшествия и последиците от тях;

6. регистрират и водят отчет на пътнотранспортните произшествия;

7. извършват анализ на пътнотранспортните произшествия и предоставят информация на държавни органи, общини, обществени организации и на средствата за масово осведомяване;

8. създават и поддържат регистри като автоматизирани информационни системи, в които се въвеждат и съхраняват данни за водачите и техните нарушения и наказания, за моторните превозни средства и за пътнотранспортните произшествия;

9. следят за състоянието на пътя, пътните принадлежности и пътната маркировка и издават сигнални писма, съдържащи предписания или разпореждания до управляващия път, за отстраняване на установени неизправности по тях;

10. въвеждат временна организация на движението съвместно с управляващия път;

11. въвеждат временни промени в организацията на движението при внезапно появила се опасност за движението - аварийно възникнало препятствие по пътя, заснежаване или заледеяване,

пътнотранспортни произшествия, като незабавно уведомяват управляващия пътя;

12. предотвратяват нарушения, увреждащи пътя, пътните съоръжения и пътните принадлежности;

13. контролират спазването на изискванията за провеждане на допълнителното обучение на водачите на моторни превозни средства, включително към материалната база, спазването на изискванията към преподавателите, провеждащи допълнително обучение, изпълнението на учебните програми за провеждане на допълнително обучение по чл. 193, ал. 3, както и присъствието на обучаваните, като извършват проверки по документи и на място;

14. привеждат в изпълнение наказателните постановления или решенията на съда, с които е постановено временно лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност.

(2) При изпълнение на функциите си по този закон служителите по ал. 1:

1. имат право да спират пътните превозни средства, да проверяват личните документи и свидетелството за управление на водача, както и всякаква информация и документи, свързани с управляваното превозно средство, с извършвания превоз и със заплащането на винетната такса по чл. 10, ал. 1, т. 1 от Закона за пътищата;

2. имат право да проверяват документите за самоличност на пътниците в моторните превозни средства;

3. имат право да изземват и задържат документите по т. 1, както и да отнемат табелите с регистрационен номер в допустимите от закон случаи;

4. имат право при извършване на контрола да връчват на водача и пътниците:

а) невръчени електронни фишове, издадени от органите на Министерството на вътрешните работи, за наложени наказания по този закон и по Кодекса за застраховането;

б) отпечатан дигитален образ от автоматизирана информационна система на Министерството на вътрешните работи на невръчено наказателно постановление - за издадени, но невръчени наказателни постановления по този закон, по Закона за пътните превозни средства и по Кодекса за застраховането, съдържащ реквизитите на наказателното постановление, с изключение на подпис и печат на наказващия орган. При връчването на отпечатания дигитален образ на наказателното постановление, връчващият орган се подписва върху него и отразява дата и час, като от този момент наказателното постановление се счита за връчено;

5. имат право да отвеждат в структурите на Министерството на вътрешните работи участници в пътнотранспортно произшествие, когато това е необходимо за разследване на произшествието;

6. имат право за установяване на нарушенията на правилата за движение по пътищата да използват автоматизирани технически средства или системи, заснемащи или записващи датата, точния час на нарушението и/или регистрационния номер на пътното превозно средство;

7. имат право за установяване на нарушенията по този закон, да ползват уреди, технически средства, системи и тестове;

8. имат право да извършват контрол по спазване на правилата за движението по пътищата с автомобили, оборудвани със средства за аудиозапис и видеозаснемане, като контролът се осъществява само в обхвата на средствата за видеозаснемане;

9. прекратяват служебно регистрацията на регистрирано пътно превозно средство;

10. не допускат движение на пътно превозно средство, което има някоя от опасните

повреди или неизправности, посочени в Приложение № 3 или няма валидна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите;

11. не допускат управлението на моторно превозно средство от водач, който управлява моторно превозно средство, без да отговаря на изискванията по чл. 20, ал. 2 и/или е с концентрация на алкохол в кръвта си над 0,5 на хиляда и/или е употребил наркотични вещества или техни аналози;

12. не допускат управлението на моторно превозно средство от водач, който откаже да му бъде извършена проверка с техническо средство за установяване концентрацията на алкохол и/или с техническо средство или тест за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози, или не изпълни предписанието за изследване с доказателствен анализатор, показващ концентрацията на алкохол в кръвта чрез измерването му в издишания въздух и отчитащ съдържанието на алкохол в горните дихателни пътища, или за медицинско изследване и вземане на биологични проби за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта му и/или за употребата на наркотични вещества или техни аналози; в случай че при осъществяването на контрол с техническо средство или тест е установена концентрация на алкохол над 1,2 на хиляда и/или употреба на наркотични вещества или техни аналози, длъжностното лице от структурата за контрол съпровожда лицето до мястото за извършване на медицинско изследване и вземане на биологични проби за химическо изследване;

13. предоставят възможност за заплащане чрез терминални устройства ПОС на дължими глоби за нарушения по този закон, установени от органите на Министерството на вътрешните работи, когато разполагат с такива устройства;

14. имат право на достъп до учебните форми, в които се провежда допълнително обучение на водачите на моторни превозни средства.

(3) Условието и редът за използване на автоматизирани технически средства и системи за контрол на правилата за движение се определят с наредба на министъра на вътрешните работи.

(4) Редът, по който се установява концентрацията на алкохол в кръвта на водачите на моторни превозни средства, трамваи или самоходни машини и/или употребата на наркотични вещества или техни аналози, както и условията и реда за заплащането на разходите за изследванията, се определят с наредба на министъра на здравеопазването, министъра на вътрешните работи и министъра на правосъдието.

(5) По реда на наредбата по ал. 4 се установява и концентрацията на алкохол в кръвта на участници в пътнотранспортни произшествия и/или употребата на наркотични вещества или техни аналози.

Чл. 180. (1) Министърът на транспорта, информационните технологии и съобщенията чрез Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ контролира:

1. спазването на правилата за извършване на таксиметров превоз, обществен превоз и превоз за собствена сметка на пътници и товари, както и всички документи, свързани с извършването на превоза;

2. техническата изправност и укрепването на товарите на пътните превозни средства предназначени за извършване на таксиметров превоз, обществен превоз и превоз за собствена сметка на пътници и товари.

(2) При изпълнение на функциите си по този закон определените от министъра на

транспорта, информационните технологии и съобщенията служби:

1. имат право да спират пътните превозни средства, предназначени за извършване на таксиметров превоз, обществен превоз и превоз за собствена сметка, да проверяват документите за самоличност и свидетелството за управление на водача, всички документи, свързани с управляваното превозно средство и с извършвания превоз, както и техническата изправност, обезопасяването на превозваните товари и съответствието на пътните превозни средства с нормативните изисквания, като за целта служителите са длъжни да извършват проверките по безопасен начин, осигурявайки необходимата видимост;

2. имат право да изземват и задържат документите по т. 1 в допустимите от закона случаи;

3. имат право да проверяват документите за самоличност на пътниците, превозвани с моторни превозни средства, предназначени за извършване на обществен превоз на пътници или за извършване на превоз за собствена сметка;

4. не допускат движение на пътно превозно средство, предназначено за извършване на таксиметров превоз, обществен превоз и превоз за собствена сметка на пътници или товари, което има някоя от повредите или неизправностите, посочени в Приложение № 3;

5. имат право да спират учебните автомобили и мотоциклети, предназначени за провеждане на обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторни превозни средства или придобиване на квалификация, да проверяват документите за самоличност на обучаващия и обучавания, учебните картони, както и техническата изправност на превозното средство, с което се извършва обучението и съответствието му с нормативните изисквания;

6. имат право да ползват технически средства за измерване на размерите, масата или натоварването на ос и за проверка на техническата изправност на превозните средства, предназначени за таксиметров превоз, обществен превоз или за превоз за собствена сметка на пътници и товари, както и за проверка на обезопасяването на превозваните товари и проверка на съответствието му с нормативните изисквания;

7. имат право да извършват повторни проверки на техническата изправност на пътните превозни средства на пътя и в пунктовете за проверка на техническата изправност.

Чл. 181. Длъжностни лица, определени от управляващия пътя, контролират извън населените места състоянието и изправността на пътната настилка, пътните съоръжения, средствата за сигнализация и маркировка.

Чл. 182. (1) Агенция „Митници“:

1. контролира общата маса, осовото натоварване и габаритните размери на пътните превозни средства с оглед правилната експлоатация на пътищата и предпазването им от разрушаване;

2. контролира превозвачите и спазването на маршрутите от превозвачите, влизащи или излизащи от Република България;

3. контролира на граничните контролно-пропускателни пунктове и на обособени места по републиканската пътна мрежа в граничната зона изпълнението на задължението за заплащане на таксите по чл. 10 от Закона за пътищата.

(2) При осъществяване на контрол на пътните превозни средства, които напускат Република България, Агенция „Митници“ контролира маршрутите на превозвачите, като за тази цел може да проверява съответствието им с декларираните тол данни.

(3) Длъжностни лица от Агенция „Митници“:

1. осъществяват контрол за заплащането на таксите по чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата за съответната категория моторно превозно средство, което ще напуска територията на Република България през граничен контролно-пропускателен пункт и предоставят възможност за заплащане по банков път, чрез терминално устройство или в брой на таксите по чл. 10, ал. 2, чл. 10а, ал. 2 и чл. 10б, ал. 5 от Закона за пътищата;

2. не допускат напускане от територията на Република България на моторно превозно средство, за което не е заплатена съответната такса по чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата;

3. изземват и задържат документите за регистрация на моторно превозно средство в случаите по чл. 199, ал. 1, т. 8;

4. съставят и връчват актове за установяване на административни нарушения по чл. 217, ал. 1 и 2;

5. имат право да ползват технически средства за измерване на размерите, масата или натоварването на ос на пътните превозни средства.

Чл. 183. (1) Длъжностни лица, определени от председателя на управителния съвет на Агенция „Пътна инфраструктура“ контролират общата маса, осовото натоварване и габаритните размери на пътните превозни средства, с оглед правилната експлоатация на пътищата и предпазването им от разрушаване, и заплащането на таксите по чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата за движещите се по пътищата пътни превозни средства.

(2) Длъжностните лица по ал. 1 осъществяват контрол за заплащането на таксите по чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата за движещите се по пътищата пътни превозни средства, чрез електронната система за събиране на пътни такси по чл. 10, ал. 11 от Закона за пътищата.

(3) При изпълнение на функциите си по този закон длъжностните лица по ал. 1:

1. спират движещи се пътни превозни средства по един от начините по чл. 187, ал. 2;

2. проверяват документите за самоличност и свидетелството за управление на водача, както и всички документи, свързани с управляваното превозно средство;

3. използват технически средства или системи, заснемащи или записващи датата, точния час на нарушението и/или табелата с регистрационния номер на пътното превозно средство, както и такива за измерване на габаритните размери, масата или натоварването на ос на моторните превозни средства - за установяване на нарушенията по чл. 217, ал. 1 – 3 и чл. 223;

4. не допускат движение по път, включен в обхвата на платената пътна мрежа, на моторно превозно средство, за което не е заплатена съответната такса по чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата;

5. изземват и задържат свидетелства за регистрация на моторно превозно средство, в случаите по чл. 199, ал. 1, т. 8;

6. на основание създадените записи по ал. 4 съставят актове за установяване на административни нарушения при спазване на разпоредбите на чл. 237 и чл. 240;

7. съставят и връчват актове за установяване на административни нарушения и/или наказателни постановления, и връчват електронни фишове - за нарушения по чл. 217, ал. 1 – 3 и чл. 223;

8. имат право да извършват контрол по спазване на задълженията за заплащане на таксите

по чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата с автомобили, оборудвани със средства за аудиозапис и видеозаснемане, като контролът се осъществява само в обхвата на средствата за видеозаснемане, както и да подават сигнал за спиране от движещ се автомобил на Агенция „Пътна инфраструктура“, обозначен като контролна единица на Националното тол управление, чрез постоянно светещ или мигащ надпис „НАЦИОНАЛНО ТОЛ УПРАВЛЕНИЕ – СЛЕДВАЙ МЕ!“;

9. предоставят възможност за плащане чрез терминално устройство на съответните такси по чл. 10, ал. 2 и чл. 10а, ал. 2 от Закона за пътищата.

(4) Електронната система за събиране на пътни такси по чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата автоматично създава доклади за всяко установено нарушение по чл. 217, ал. 1 – 3 и чл. 223, към които прилага статични изображения във вид на снимков материал и/или динамични изображения – видеозаписи. Докладите, заедно с приложените към тях статични и/или динамични изображения са доказателства за отразените в тях данни за пътното превозно средство, неговата табела с регистрационен номер, датата, часа и мястото на движение по участък от път, включен в обхвата на платената пътна мрежа, и местонахождението на техническото средство - част от системата.

(5) Агенция „Пътна инфраструктура“ създава и поддържа информационна система, в която се издават и съхраняват докладите по ал. 4 и електронните фишове за нарушения по чл. 217, ал. 1 – 3 и чл. 223. В информационната система могат да се съхраняват и невръчени покани за съставяне на актове за установяване на административни нарушения, актове за установяване на административни нарушения и наказателни постановления за нарушения по чл. 217, ал. 1 – 3 и чл. 223, ако същите отговарят на изискванията за електронен документ и са подписани с квалифициран електронен подпис. Правилата за изграждане и функциониране на информационната система се приемат с решение на управителния съвет на Агенция „Пътна инфраструктура“.

(6) Органите по чл. 179 и чл. 182 имат достъп до електронната система по ал. 4 и до информационната система по ал. 5 за целите на контрола за спазването на задължението за заплащане на таксите по чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата.

(7) С цел установяване на собствеността, ползването, вида, категорията, обща технически допустима максимална маса, броя оси и екологична категория на заснети от системата по ал. 2 пътни превозни средства определени от управителния съвет на Агенция „Пътна инфраструктура“ длъжностни лица имат право на достъп до поддържаните от Министерството на вътрешните работи регистри.

(8) Обменът на информация, условията и редът за достъп до електронната система по ал. 4, до информационната система по ал. 5 и до поддържаните от Министерството на вътрешните работи регистри се урежда с инструкция, която се издава съвместно от министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на вътрешните работи и министъра на финансите.

Чл. 184. (1) Длъжностни лица, определени от кмета на съответната община:

1. контролират в населените места изправността и състоянието на пътищата, пътните съоръжения, пътната маркировка, средствата за организация и регулиране, както и спазването на правилата за паркиране от водачите на пътни превозни средства, на правилата за движение от пешеходците и на правилното използване на алармените инсталации, монтирани в пътни превозни

средства за тяхната охрана;

2. използват техническо средство за принудително задържане на пътно превозно средство, за което не е заплатена дължимата цена за паркиране, определена по чл. 82, ал. 3, до заплащане на цената и на разходите по прилагане на техническото средство;

3. контролират на територията на общината спазването на изискванията на Закона за управление на отпадъците по отношение на изоставените моторни превозни средства или моторни превозни средства с прекратена регистрация;

4. контролират на територията на общината спазването на правилата за движение по пътищата от водачите на пътни превозни средства с животинска тяга.

(2) Глобите, събирани при констатиране на нарушения във връзка с контрола по ал. 1, постъпват в бюджета на общината. В бюджета на общината се предвиждат средства за:

1. усъвършенстване на организацията и безопасността на движението;
2. подпомагане издръжката на общинските органи, осъществяващи контрол по този закон;
3. други дейности, свързани с изпълнението на този закон.

Чл. 185. (1) Определените от министъра на вътрешните работи органи и/или длъжностни лица, определени от управляващия пътя, могат да преместват или да нареждат да бъде преместено паркирано пътно превозно средство на отговорно пазене на предварително публично оповестено място без знанието на неговия собственик или на упълномощения от него водач.

(2) Органите, които извършват принудително преместване на пътни превозни средства, са длъжни да укажат предварително възможността за получаване на информация за местонахождението на преместеното пътно превозно средство.

Чл. 186. (1) Спазването на правилата за движение по пътищата от водачите на превозни средства на Министерството на отбраната, на структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и на Българската армия и пътиците в тях, организираните групи от военнослужещи, както и техническото състояние на военните превозни средства се контролират и от служба „Военна полиция” към министъра на отбраната.

(2) При изпълнение на контролните функции по ал. 1 органите на служба „Военна полиция” към министъра на отбраната се ползват с правомощията по чл. 179, ал. 2 по отношение на военните превозни средства.

(3) При придвижване по пътищата на военни колони от въоръжените сили движението може да се регулира и от техни представители.

Чл. 187. (1) Контролът по спазване на правилата за движение и на изискванията, определени от закона и издадените въз основа на него нормативни актове, се осъществява от съответните органи и структури по тази глава, съобразно тяхната компетентност. Същите налагат и предвидените в този закон наказания.

(2) При спиране на пътно превозно средство за проверка или за оказване на съдействие служителят от органите за контрол подава своевременно ясен сигнал със стоп-палка. През нощта сигналът за спиране може да бъде подаден и с описваща полукръг червена светлина. Полицейски орган, изпълняващ служебните си задължения в униформено облекло, може да спира пътните

превозни средства и чрез подаване на сигнал само с ръка. Сигнал за спиране може да бъде подаден и от движещ се, обозначен с опознавателни знаци автомобил или мотоциклет на Министерството на вътрешните работи.

(3) Контролираните лица съдействат на представителите на контролните органи при осъществяване на техните правомощия.

(4) Органите за контрол представят на спрения за проверка участник в движението полицейски знак или служебна карта. Когато е необходимо, органът за контрол може да разпорежи на спрения водач да излезе от превозното средство.

(5) Органите за контрол по чл. 179, чл. 180, чл. 182, чл. 183 и чл. 186 могат да поставят на пътното платно пътни знаци на преносими стойки и конуси, с цел обезопасяване на извършваните проверки.

Чл. 188. Всички приходи от глоби за нарушения на правилата за движение по пътищата, установени с технически средства и системи, с изключение на приходите от глоби за нарушенията по чл. 217, постъпват в бюджета на Министерството на вътрешните работи за Фонд „Безопасност на движението по пътищата“ (фонда), управляван от министъра на вътрешните работи.

Чл. 189. (1) Със средства от фонда се финансират дейности, свързани с контрола на движението по пътищата и подобряване на безопасността на движението по пътищата.

(2) Редът и условията за управление на средствата от фонда и за внасяне и приемане на предложения за финансиране със средства от фонда се определят с акт на Министерския съвет.

Чл. 190. (1) Разходите от бюджета на фонда са целеви и са за финансиране на дейности по контрола на движението по пътищата и подобряване на безопасността на движението по пътищата, както следва:

1. проектиране, изграждане и поддръжка на технологични системи за контрол на движението по пътищата;

2. доставка и поддръжка на технически средства и оборудване за контрол на движението по пътищата;

3. информационни кампании и дейности, насочени към превенция в областта на безопасността на движението по пътищата;

4. други дейности, осъществявани от държавни и общински органи за контрол и подобряване на пътната безопасност;

5. административни разходи на органите по чл. 179.

(2) Общият размер на разходите по ал. 1 се предвижда ежегодно целево със закона за държавния бюджет за съответната година по бюджета на Министерството на вътрешните работи.

(3) Превишението на приходите над разходите на фонда за съответната година се отчита задбалансово от фонда и се акумулира в системата на единната сметка, като разходването от фонда на суми за сметка на отчетеното превишение от предходни години се извършва в съответствие с разпоредбите на този закон и съгласно изискванията на Закона за публичните финанси.

(4) При възникване на допълнителна потребност от извършване на разходи, свързани с

дейностите, финансирани от фонда, могат да се извършват промени по бюджета на Министерството на вътрешните работи по реда на Закона за публичните финанси и закона за държавния бюджет за съответната година, без да се влошава бюджетното салдо по държавния бюджет.

Чл. 191. (1) Предложения за финансиране със средства от фонда на дейности по контрола на движението по пътищата и подобряване на пътната безопасност могат да се внасят от:

1. основните структури на Министерството на вътрешните работи, осъществяващи функции по контрол на безопасността на движението по пътищата, чрез Главна дирекция „Национална полиция“;

2. заместник-председателите и членовете, представители на първостепенни разпоредители с бюджет, включени в състава на Съвета по безопасност на движението по пътищата;

3. общините - чрез представителя на Националното сдружение на общините в Република България, включен в състава на Съвета по безопасност на движението по пътищата.

(2) Въз основа на протокол с разгледани от Съвета по безопасност на движението по пътищата предложения, министърът на вътрешните работи включва предложенията в план-програма на разходите по фонда.

(3) Министърът на вътрешните работи предоставя средства от фонда по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет и на общини за съответната година, за дейности по контрола на движението по пътищата и подобряване на пътната безопасност до размера на сумите по чл. 190, ал. 2 и 4, след като са осигурени всички средства за предложенията по ал. 1, т. 1.

(4) Средствата по ал. 3 се предоставят по реда на Закона за публичните финанси.

Чл. 192. Първостепенният разпоредител с бюджет по държавния бюджет или община, по чиито бюджети са предоставени средства от фонда:

1. организира провеждането на дейностите, финансирани със средства от фонда, като осигурява тяхната публичност и прозрачност;

2. организира и провежда процедури за възлагане на обществени поръчки, финансирани със средства от фонда, и сключва договори за тяхното изпълнение;

3. контролира изпълнението на сключените договори, финансирани със средства от фонда, и осъществява разплащанията по тях;

4. представя пред Съвета по безопасност на движението по пътищата отчет за изпълнението на дейностите, финансирани със средства от фонда.

Глава пета

КОНТРОЛНИ ТОЧКИ ЗА ОТЧЕТ НА ИЗВЪРШЕНИТЕ НАРУШЕНИЯ. ЗАГУБА И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

Чл. 193. (1) При издаване на свидетелство за управление на моторни превозни средства, притежателят му получава контролен талон, издаден при условията и по реда на наредбата по чл. 13, ал. 2 от Закона за водачите на моторни превозни средства, и определен брой контролни точки

за отчет на извършваните нарушения, които се посочват в контролния талон. Новият водач получава две трети от максималния брой контролни точки, а оставащите една трета контролни точки получава след придобиване на 24 месеца стаж като водач на моторно превозно средство.

(2) Когато водач с право да управлява моторни превозни средства от една категория получи право да управлява моторни превозни средства и от друга категория, броят на притежаваните от него контролни точки не се променя.

(3) Министърът на вътрешните работи с наредба определя максималния размер на контролните точки, условията и реда за отнемането и възстановяването им, списъка на нарушенията, при извършването на които от наличните контролни точки на водача, извършил нарушението, се отнемат точки съобразно допуснатото нарушение, както и условията и реда за издаване на разрешение за провеждане на допълнително обучение и реда за провеждане на лекционно обучение в структурите на Министерството на вътрешните работи.

(4) При съставяне на акт за нарушение по този закон контролният талон се отнема и се връща на водача след изпълнение на задължението по чл. 247, ал. 3. Актът за нарушението заменя контролния талон за срок до един месец от издаването му.

(5) При връчване на наказателното постановление и доброволно заплащане на наложената глоба контролният талон се връща незабавно.

(6) Наказателното постановление заменя контролния талон за период от един месец след влизането му в сила, съответно решението или определението на съда при обжалване.

Чл. 194. Губи придобитата правоспособност и е длъжен да върне свидетелството си за управление в съответната структурата на Министерството на вътрешните работи:

1. водач на моторно превозно средство на когото са отнети всички контролни точки за отчет на извършваните нарушения;

2. водач на моторно превозно средство, който в рамките на 24 месеца е наказан три пъти с влезли в сила наказателни постановления за едно или повече от нарушенията:

а) управление на моторно превозно средство по платното за насрещно движение по автомагистрала или скоростен път;

б) управление на моторно превозно средство в лентата за принудително спиране по автомагистрала, без да са налице изключенията по чл. 89, т. 3;

в) управление на моторно превозно средство, трамвай или самоходна машина с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда;

г) превишаване на разрешената максимална скорост в населено място с над 50 km/h;

д) преминаване при сигнал на светофара, който не разрешава преминаването;

е) неосигуряване на предимството на пешеходец на пешеходна пътека;

ж) организиране или участие в нерегламентирани състезания по пътищата.

Чл. 195. (1) Възстановяването на правоспособност се извършва по реда на Закона за водачите на моторни превозни средства.

(2) Лице, което е загубило правоспособност да управлява моторно превозно средство в случаите по чл. 194 се допуска до обучение за възстановяване на правоспособност не по-рано от 12 месеца от датата, на която е върнато или отнето свидетелството и след провеждане на лекционно обучение за безопасността на движението по пътищата в структурите на Министерството на вътрешните работи по реда на наредбата по чл. 193, ал. 3. При кандидатстване за възстановяване на правоспособност за категория, за която се изисква стаж като водач, се зачита съответният стаж, придобит преди загубата на правоспособността.

Чл. 196. (1) Броят на контролните точки за отчет на извършваните нарушения се възстановява:

1. чрез частично увеличаване с 1/3 от максималния брой точки след преминато допълнително обучение, но не повече от веднъж за срок от 1 година, при условие че водачът е изпълнил задълженията си по чл. 247, ал. 3, което удостоверява със съответните платежни документи;

2. служебно, след изтичане на две години, считано от датата, на която е влязло в сила последното наказателно постановление, с което на водача са отнети контролни точки.

(2) Броят на контролните точки по ал. 1 се възстановява до максималния размер, а за новите водачи - до две трети от максималния брой контролни точки.

Чл. 197. (1) Допълнително обучение на водачите на моторни превозни средства за частично възстановяване броя на контролните точки се извършва от физически или юридически лица, които са вписани в търговския регистър и са получили разрешение за провеждане на допълнително обучение на водачите на моторни превозни средства, издадено при условията и по реда на наредбата по чл. 193, ал. 3.

(2) За получаване на разрешение за провеждане на допълнително обучение на водачи на моторни превозни средства лицата по ал. 1 подават в отдел/сектор „Пътна полиция” при съответната областна дирекция на Министерството на вътрешните работи по адрес на учебния кабинет, в който ще се провежда допълнителното обучение заявление по образец, утвърден от министъра на вътрешните работи, към което прилагат:

1. копие от документ за собственост или договор за ползване под наем на учебен кабинет;
2. списък на учебно-техническите средства;
3. копие от документ с размерите на учебния кабинет или скица с размерите на кабинета, подписана от управителя;
4. списък на преподавателите;
5. копия на дипломите за завършено висше образование на преподавателите;
6. копия на документите за професионална квалификация на преподавателите (Свидетелство за професионална квалификация за провеждане обучение на водачи на моторни превозни средства);
7. копия от трудови или граждански договори на преподавателите за извършване на дейност по провеждане на допълнително обучение на водачите на моторни превозни средства за възстановяване на отнети контролни точки;
8. списък с двама представители на учебната форма за извършване проверка на учебния кабинет;
9. учебен дневник за регистриране на кандидатите за допълнително обучение;
10. регистър на издадените удостоверения за завършено допълнително обучение;
11. документ за платена такса по сметка на Главна дирекция „Национална полиция” на Министерството на вътрешните работи за всяка учебна форма поотделно в размера, определен от Министерския съвет.

(3) Директорът на областна дирекция на Министерството на вътрешните работи, в която е подадено заявлението по ал. 2 със заповед назначава комисия, която в 15-дневен срок от подаване на заявлението извършва проверка в учебната форма за съответствие с изискванията по наредбата по чл. 193, ал. 3 и наличие на изискванията по учебната документация за допълнителното обучение на водачите на моторни превозни средства и проверка на приложените към заявлението документи.

(4) Резултатите от извършените проверки по ал. 3 се отразяват от комисията в протокол.

(5) При констатиране непълноти и/или нередовности на представените документи, или при наличие на пропуски или несъответствия с изискванията за осъществяване на дейността, те се отразяват в протокола по ал. 4, който се изпраща от директора на съответната областна дирекция на Министерството на вътрешните работи по адрес на учебния кабинет на лицето, подало

заявлението в 7-дневен срок от изготвянето му.

(6) В случаите по ал. 5 на лицето, подало заявлението се предоставя 14-дневен срок от изпращане на протокола за отстраняването на констатираните непълноти и/или нередовности на представените документи, пропуски или несъответствия с изискванията за осъществяване на дейността.

(7) Председателят на комисията по ал. 3, в 7-дневен срок от изготвянето на протокола, а в случаите по ал. 5 – от отстраняването на констатираните непълноти и/или нередовности на представените документи, пропуски или несъответствия с изискванията за осъществяване на дейността, изготвя и изпраща предложение до директора на Главна дирекция „Национална полиция” на Министерството на вътрешните работи за издаване на разрешение за провеждане на допълнително обучение на водачи на моторни превозни средства.

(8) Когато констатираните непълноти и/или нередовности на представените документи, пропуски или несъответствия с изискванията за осъществяване на дейността не са отстранени, в 7-дневен срок от изтичането на срока по ал. 6, председателят на комисията изготвя и изпраща до директора на Главна дирекция „Национална полиция” на Министерството на вътрешните работи предложение за отказ за издаване на разрешение за провеждане на допълнително обучение на водачи на моторни превозни средства.

(9) Към предложението по ал. 7 или 8 се прилагат подадените документи и изготвените протоколи.

(10) Разрешение за провеждане на допълнително обучение на водачите на моторни превозни средства за частично възстановяване на отнети контролни точки се издава от директора на Главна дирекция „Национална полиция” на Министерството на вътрешните работи или от оправомощено от него длъжностно лице в 14-дневен срок от получаване на предложението по ал. 7. Разрешението се издава за всяка учебна форма в рамките на едно населено място, за определен ден от месеца и е за срок от 5 години.

(11) Директорът на Главна дирекция „Национална полиция” на Министерството на вътрешните работи или оправомощено от него длъжностно лице с мотивирана заповед отказва извършване на регистрация в случаите, когато кандидатът не отговаря на условията, посочени в наредбата по чл. 193, ал. 3 и/или не е заплатена съответната държавна такса.

(12) Действието на разрешението се прекратява:

1. с прекратяване на дейността на лицето;
2. с изтичане на срока, за който е издадено;
3. по искане на неговия притежател.

(13) Преподавателите, провеждащи допълнителното обучение на водачите на моторни превозни средства, трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да притежават висше образование с образователна степен „магистър” и да са на възраст не по-малко от 25 години;
2. да притежават преподавателска или инструкторска правоспособност за обучение на водачи на моторни превозни средства или документ, удостоверяващ че са работили в сферата на безопасността на движението по пътищата за не по-малко от 5 години;
3. да притежават свидетелство за управление на моторни превозни средства;
4. да не им е наложено наказание лишаване от право да управляват моторни превозни средства по съдебен или административен ред през последната година;
5. да не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер.

(14) Министерството на вътрешните работи създава и поддържа регистър на издадените разрешения за допълнително обучение на водачи на моторни превозни средства, който се поддържа и като информационна система. В регистъра се вписват номерът на издаденото разрешение, датата на издаване, учебната форма, срок на валидност и забележки.

Чл. 198. Министърът на образованието и науката съвместно с министъра на вътрешните работи ежегодно утвърждават учебна документация за допълнително обучение на водачите на моторни превозни средства за частично възстановяване броя на контролните точки за отчет на извършваните нарушения.

Глава шеста

ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ

Чл. 199. (1) За осигуряване на безопасността на движението по пътищата и за преустановяване на административните нарушения се прилагат следните принудителни административни мерки:

1. временно отнемане на свидетелството за управление на моторни превозни средства на водач:

а) за когото се установи, че не отговаря на медицинските или психологическите изисквания - до отпадане на основанието за това;

б) който управлява моторно превозно средство с концентрация на алкохол в кръвта си над 0,5 на хиляда, установена с медицинско и химическо лабораторно изследване или с изследване с доказателствен анализатор, или с друго техническо средство, определящо съдържанието на алкохол в кръвта чрез измерването му в издишания въздух, или след като е употребил наркотични вещества или техни аналози, установено с медицинско и химико-токсикологично лабораторно изследване или с техническо средство или тест, както и който откаже да бъде проверен с техническо средство или с тест, изследван с доказателствен анализатор или да даде биологични проби за химическо изследване и/или химико-токсикологично лабораторно изследване - до влизането в сила на наказателно постановление или съдебно решение, с което е решен въпроса за отговорността му, но за не повече от 18 месеца; при наличие на изследване от кръвна проба или изследване с доказателствен анализатор по реда на чл. 179, ал. 4 установените стойности са определящи;

в) който управлява моторно превозно средство с наложено наказание глоба по този закон или по чл. 638, ал. 1-6 или по чл. 639 от Кодекса за застраховането, незаплатена в срока за доброволно заплащане - до заплащане на дължимата глоба;

г) който при управление на моторно превозно средство навлиза след знак, забраняващ влизането на съответното пътно превозно средство при въведена временна забрана за движение извън населените места - за срок от един месец;

д) без адрес на територията на Република България, на който е наложена глоба с фиш или наказателно постановление – до заплащането ѝ, в случай че не е приложена принудителна административна мярка по б. „а” – „г”.

2. временно спиране от движение на пътно превозно средство на собственик:

а) който управлява или е допуснал управлението на превозното средство с някоя от техническите неизправности, посочени в Приложение № 3, както и когато съдържанието на вредни вещества в изгорелите газове е превишено, когато моторното превозно средство е със снети шумозаглушители или шумът е над установените норми или конструкцията му е изменена без съответното разрешение - до отстраняване на неизправността;

б) който превозва опасни товари с превозното средство, което не отговаря на изискванията за класа и вида на превозвания опасен товар, или който допуска извършването на превоз на опасни товари с такова превозно средство, когато отговаря за извършването на тази дейност – до отстраняване на несъответствието;

в) който извършва или е допуснал извършването на таксиметрови превози с моторно превозно средство което е обозначено с опознавателни знаци, но не е включено в списък към издадено удостоверение за регистрация или не отговаря на изискванията, определени в нормативен акт - за срок от 6 месеца;

г) който превиши максимално разрешената скорост в населено място над 50 km/h - за срок от един месец;

д) който управлява моторно превозно средство в нерегламентирани състезания по пътищата, или допуска, организира или предоставя управлението на моторно превозно средство на лице за участие в такива състезания, или ползва пътищата за други цели, различни от тяхното предназначение за превоз на хора и товари - за срок от 3 месеца;

е) който управлява моторното превозно средство в участък от пътя с въведена временна забрана за движение извън населените места - за срок от един месец;

ж) който управлява моторно превозно средство със свидетелство за управление, което е с изтекла валидност или чието свидетелство за управление е обявено за невалидно, тъй като е изгубено, откраднато или повредено - до представяне на валидно свидетелство за управление, но за не повече от 6 месеца.

3. прекратяване на регистрацията на пътното превозно средство на собственик, който го управлява:

а) без да е правоспособен водач, не притежава свидетелство за управление за категорията, към която спада управляваното от него моторно превозно средство или след като е лишен от право да управлява моторно превозно средство по съдебен или административен ред или свидетелството му за управление е временно отнето по реда на т. 1 или 5 или по реда на чл. 69а от Наказателно-процесуалния кодекс, както и на собственик, който е предоставил управлението на превозното средство на лице, за което са налице тези обстоятелства, освен ако е нямало как да знае за това - за срок от 6 месеца до една година;

б) с концентрация на алкохол в кръвта си над 0,5 на хиляда, и/или след като е употребил наркотични вещества или техни аналози, както и при отказ да му бъде извършена проверка с техническо средство и/или с тест за установяване концентрацията на алкохол и/или употребата на наркотични вещества или техни аналози, или не изпълни предписанието за изследване с доказателствен анализатор или за медицинско изследване и вземане на биологични проби за извършване на химическо и/или химико-токсикологично лабораторно изследване за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта му и/или за употреба на наркотични вещества или техни аналози - за срок от 6 месеца до една година;

4. задържане на отговорно пазене, до установяване на собствеността, на регистрирано или подлежащо на регистриране пътнo превозно средство, на което идентификационният номер на рамата (шасито), поставен от производителя, липсва поради заличаване или отстраняване или е променен;

5. изземване на свидетелството за управление на моторни превозни средства на лице:

а) което не е изпълнило задължението си по чл. 194 да върне свидетелството си за управление;

б) чието свидетелство за управление е издадено въз основа на документ с невярно съдържание, неистински или преправен документ или при издаването не са спазени условията и реда за неговото издаване;

б. преместване на паркирано пътно превозно средство без знанието на неговия собственик или ползвател, вписан в свидетелството за регистрация на превозното средство, или на упълномощения водач, когато превозното средство е паркирано:

а) в нарушение на правилата за движение на места, обозначени с неподвижен пътен знак, предупреждаващ за принудително преместване на паркирано превозно средство, както и когато създава опасност или прави невъзможно преминаването на другите участници в движението; в този случай лицата по чл. 185 уведомяват районното управление на областна дирекция на Министерството на вътрешните работи, обслужващо територията, на която е било паркирано превозното средство, за новото му местоположение; разходите, направени във връзка с преместването на превозното средство, са за сметка на собственика, а когато в свидетелството за регистрация е вписан ползвател – на ползвателя на превозното средство, което може да бъде задържано до заплащане на тези разходи, а таксата за отговорното пазене на преместеното превозно средство се начислява от момента на уведомяването на районното управление на областна дирекция на Министерството на вътрешните работи;

б) и не е заплатена дължимата цена, определена по чл. 82, ал. 3 след изтичане на разрешеното време за паркиране, указано на неподвижен пътен знак.

7. временно спиране на дейността на лицата, получили разрешение по чл. 197 – до отстраняване на констатираните нарушения;

8. временно недопускане на движението на пътно превозно средство, за което не са изпълнени задълженията съответно за заплащане на винетна такса по чл. 10, ал. 1, т. 1 от Закона за пътищата или за установяване на размера и заплащане на такса за изминато разстояние – тол такса по чл. 10, ал. 1, т. 2 от Закона за пътищата - до заплащането ѝ, но за не повече от един месец.

(2) Принудителната административна мярка по ал. 1, т. 6 се прилага и за:

1. пътно превозно средство, което е паркирано правилно, но обстоятелствата налагат неговото преместване, като за новото местоположение на превозното средство се уведомява съответното районно управление на областна дирекция на Министерството на вътрешните работи, а разходите, направени във връзка с преместването на превозното средство, са за сметка на лицето или организацията, поискала преместването;

2. пътно превозно средство, което е без табели с регистрационен номер, поставени на определените за това места или са изминали 30 дни от отнемане или връщане на свидетелството за регистрация на пътното превозно средство в Министерството на вътрешните работи.

Чл. 200. (1) Принудителните административни мерки по чл. 199, ал. 1, т. 1, 2, 3, 5 и 7 и ал. 2, т. 1 се прилагат с мотивирана заповед от ръководителите на структурите за контрол по този закон съобразно тяхната компетентност или от оправомощени от тях длъжностни лица. Не се издава заповед за прилагане на принудителна административна мярка по чл. 199, ал. 1, т. 1, буква „в“, когато в срок до два часа от съставянето на акт за установяване на административно

нарушение и отнемане на свидетелството за управление на моторни превозни средства се заплащат дължимите глоби, а отнетите документи се връщат на водача.

(2) Принудителната административна мярка по чл. 199, ал. 1, т. 8 се прилага с мотивирана заповед на:

1. директора на териториална дирекция в Агенция „Митници“ или оправомощени от него длъжностни лица;

2. органите по чл. 183.“

(3) Налагането на принудителните административни мерки от ръководителите на структурите за контрол се извършва чрез:

1. недопускане управлението на моторното превозно средство;

2. спиране от движение на моторното превозно средство;

3. отнемане на документите по чл. 179, ал. 2, т. 1, както и отнемане на табели с регистрационен номер по чл. 179, ал. 2, т. 3;

4. отнемане на документите по чл. 182, ал. 3, т. 3 и чл. 183, ал. 3, т. 5;

5. поставяне на стикер по образец, определен от министъра на вътрешните работи, върху предното стъкло на моторното превозно средство, при временно спиране от движение по чл. 199, ал. 1, т. 2;

6. преместване и предоставяне за отговорно пазене на моторни превозни средства, временно спрени от движение на основание чл. 199, ал. 1, т. 2, като разходите по преместването и заплащането на таксите за отговорно пазене са за сметка на собственика на превозното средство;

(4) В случаите по чл. 199, ал. 1, т. 1, б. „б“, „в“ и „г“ свидетелството за управление на моторни превозни средства на водача се иземва със съставянето на акта за установяване на административното нарушение, а в случаите по чл. 199, ал. 1, т. 1, б. „д“ свидетелството за управление на моторни превозни средства на водача се иземва със съставянето на акта за установяване на административното нарушение или фиша за налагане на глоба.

(5) В случаите по чл. 199, ал. 1, т. 2, б. „г“, „д“, „е“ и „ж“ свидетелството за регистрация на моторното превозно средство се иземва със съставянето на акта за установяване на административното нарушение на лицето, управлявало моторното превозно средство. Редът за връщане на свидетелството за регистрация на моторното превозно средство на собственика на превозното средство в случаите по чл. 199, ал. 1, т. 2, б. „г“, „д“, „е“ и „ж“ се определя съгласно Закона за пътните превозни средства.

(6) В случаите по чл. 199, ал. 1, т. 3 табелите с регистрационен номер и част 2 на свидетелството за регистрация на пътното превозно средство се отнемат със съставянето на акта за установяване на административното нарушение. Прекратяването на регистрацията в случаите по чл. 199, ал. 1, т. 3 се отразява в регистъра на превозните средства. Редът за прекратяване на регистрацията в случаите по чл. 199, ал. 1, т. 3 и за съхранение на отнетите свидетелство за регистрация и табели с регистрационен номер се определят съгласно Закона за пътните превозни средства.

(7) Обжалването на заповедите по ал. 1 и 2 се извършва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на административния съд не подлежи на обжалване.

(8) Подадената жалба не спира изпълнението на приложената принудителна

административна мярка.

(9) В случаите по ал. 4 моторното превозно средство се транспортира от правоспособен водач, като при отнемане на свидетелството за управление на моторни превозни средства в случаите по чл. 199, ал. 1, т. 1, б. „б” моторното превозно средство може да бъде транспортирано от правоспособен водач до място за съхранение или до най-близкото населено място в срок до 12 часа от установяване на нарушението.

(10) При отнемане на табелите с регистрационен номер в случаите по чл. 199, ал. 1, т. 3, собственикът на моторното превозно средство е длъжен в срок до 12 часа от установяване на нарушението да осигури транспортирането на превозното средство до място за съхранение.

(11) В случаите по чл. 199, ал. 1, т. 8 принудителната административна мярка се прилага, независимо от съставянето на акт за установяване на административно нарушение. Заповедта за прилагане на принудителната административна мярка се връчва на собственика на пътното превозно средство, на вписания в свидетелството за регистрация на превозното средство ползвател или на водача, като в нея се посочва регистрационният номер на пътното превозно средство. След изтичане на срока на принудителната административна мярка по чл. 199, ал. 1, т. 8 отнетите документи за регистрация на пътни превозни средства се съхраняват от органа, приложил принудителната административна мярка, до поискване от собственика на пътното превозно средство или упълномощено от него лице.

(12) Принудителна административна мярка по чл. 199, ал. 1, т. 8 не се прилага, а приложената принудителна административна мярка се отменя, ако за пътното превозно средство е внесена таксата по чл. 10а, ал. 2 или по чл. 10б, ал. 5 от Закона за пътищата според категорията на пътното превозно средство. В тези случаи изетите свидетелства за регистрация на моторното превозно средство се връщат на собственика, на упълномощено от него лице или на лицето, на което е връчена заповедта за прилагане на принудителната административна мярка.

Чл. 201. (1) Свидетелство за управление на моторни превозни средства, което е отнето по реда на този закон, не се връща на водача до заплащане изцяло на дължимите от него глоби за нарушения по този закон или по чл. 638, ал. 1-6 или по чл. 639 от Кодекса за застраховането.

(2) Свидетелство за управление на водач, лишен от право да управлява моторно превозно средство на основание чл. 204, ал. 2, на водач, на който временно е отнето свидетелството за управление на моторни превозни средства по реда на чл. 199, ал. 1, т. 1, б. „а”, както и на водач, лишен от правото да управлява моторно превозно средство на основание чл. 343г от Наказателния кодекс не се връща на водача до предоставяне на документ за психологическата му годност.

(3) До представяне на документ за успешно преминалата проверка на теоретичната подготовка и за изследване за психологическа годност, свидетелството за управление на моторни превозни средства не се издава на лицето, загубило правоспособност по чл. 194, т. 1 или 2.

Чл. 202. (1) Разходите за извършване на медицинско изследване, за вземане на биологични проби за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта и/или употребата на наркотични вещества или техни аналози, за извършване на химическо изследване за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта и/или химико-токсикологично изследване за установяване на употребата на наркотични вещества или техни аналози, се възстановяват на бюджета, от който е

извършено плащането от водача на моторно превозно средство, за който с техническо средство е установена концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда и/или с техническо средство или тест е установена употреба на наркотични вещества или техни аналози или което е отказало извършването на проверка с техническо средство или тест, освен ако наказателното постановление, с което е наложено наказание за извършеното нарушение е отменено с влязло в сила съдебно решение, съответно водача е оправдан с влязла в сила присъда.

(2) До възстановяване на разходите по ал. 1 свидетелството за управление на моторни превозни средства, отнето на основание чл. 199, ал. 1, т. 1, б. „б”, не се връща на собственика, независимо от изтичането на срока, за който е приложена принудителната административна мярка.

Чл. 203. Когато за преминаването по пътя на превозни средства на спешната медицинска помощ, главните и областните дирекции на Министерството на вътрешните работи се налага преместването на неправилно паркирани превозни средства, ако на преместените превозни средства са нанесени щети, на собствениците на тези превозни средства не се полага обезщетение, включително и застрахователно.

Глава седма

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 204. (1) Наказва се с лишаване от право да управлява моторни превозни средства, трамвай или самоходна машина, който управлява моторно превозно средство, трамвай или самоходна машина с концентрация на алкохол в кръвта си, установена с медицинско и химическо изследване и/или с техническо средство, определящо концентрацията на алкохол в кръвта чрез измерването му в издишвания въздух:

1. над 0,5 на хиляда до 0,8 на хиляда включително - за срок от 6 месеца и глоба от 500 лв.;
2. над 0,8 на хиляда до 1,2 на хиляда включително - за срок от 12 месеца и глоба от 1000

лв.

(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено повторно, наказанието е лишаване от право да управлява моторни превозни средства, трамвай или самоходна машина за срок от една до 3 години и глоба от 1000 до 2000 лв.

(3) Водач на моторно превозно средство, трамвай или самоходна машина, който откаже да му бъде извършена проверка с техническо средство за установяване концентрацията на алкохол в кръвта и/или с техническо средство или тест за установяване употребата на наркотични вещества или техни аналози или не изпълни предписанието за изследване с доказателствен анализатор или за медицинско изследване и вземане на биологични проби за химическо лабораторно изследване за установяване на концентрацията на алкохол в кръвта му, и/или химико-токсикологично лабораторно изследване за установяване на употребата на наркотични вещества или техни аналози, се наказва с лишаване от право да управлява моторни превозни средства, трамваи или самоходни машини за срок от 2 години и глоба от 2000 лв.

Чл. 205. (1) Наказва се с лишаване от право да управлява моторни превозни средства за

срок от 12 месеца и глоба от 3000 лв. водач, който организира или участва в нерегламентирани състезания по пътищата или ги ползва за други цели, освен в съответствие с тяхното предназначение за превоз на хора и товари.

(2) За повторно нарушение по ал. 1 наказанието е лишаване от право да се управляват моторни превозни средства за срок от 3 години и глоба от 5000 лв.

Чл. 206. (1) Наказва се с лишаване от право да управлява моторни превозни средства за срок от 6 месеца или с глоба от 1000 лв. водач, който управлява моторно превозно средство с опасен товар без документ за необходимата професионална компетентност за превоз на този товар.

(2) За повторно нарушение по ал. 1 наказанието е лишаване от право да се управлява моторни превозни средства за срок от 1 година и глоба от 2000 лв.

Чл. 207. (1) Наказва се с лишаване от право да управлява моторни превозни средства за срок от 6 месеца и с глоба от 500 лв. водач, който управлява моторно превозно средство, което не е регистрирано по надлежния ред или без валидно разрешение за временно движение, или е регистрирано, но е без табели с регистрационен номер.

(2) Наказва се с лишаване от право да управлява моторни превозни средства за срок от 3 месеца и с глоба от 1000 лв. водач, който откаже да изпълни разпореждане на органите за контрол и регулиране на движението при въведена временна организация на движението или временна забрана за движение.

Чл. 208. (1) Наказва се с лишаване от право да управлява моторни превозни средства за срок от 3 месеца и глоба от 1000 лв. водач, който се движи в лентата за принудително спиране по автомагистрала, без да са налице изключенията по чл. 89, т. 3, или в платното за насрещно движение по автомагистрала и скоростен път.

(2) Когато нарушението по ал. 1 е извършено повторно, наказанието е лишаване от право да управлява моторни превозни средства за срок от 6 месеца и глоба от 4000 лв.

Чл. 209. (1) Наказва се с лишаване от право да управлява моторни превозни средства за срок от 3 месеца и глоба от 500 лв. нов водач, който управлява моторно превозно средство в нарушение на изискванията по чл. 22, ал. 2.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на нов водач, който превозва пътници в нарушение на чл. 124, ал. 2.

Чл. 210. (1) Водач, който превиши разрешената максимална скорост в населено място, се наказва, както следва:

1. за превишаване до 10 km/h - с глоба от 20 лв.;
2. за превишаване от 11 до 20 km/h - с глоба от 50 лв.;
3. за превишаване от 21 до 30 km/h - с глоба от 100 лв.;
4. за превишаване от 31 до 40 km/h - с глоба от 400 лв.;
5. за превишаване от 41 до 50 km/h - с глоба от 600 лв.;

6. за превишаване над 50 km/h - с глоба от 700 лв. и 3 месеца лишаване от право да управлява моторни превозни средства, като за всеки следващи 5 km/h превишаване над 50 km/h глобата се увеличава с 50 лв.

(2) Водач, който превиши разрешената скорост извън населено място, се наказва, както следва:

1. за превишаване до 10 km/h - с глоба от 20 лв.;
2. за превишаване от 11 до 20 km/h - с глоба от 50 лв.;
3. за превишаване от 21 до 30 km/h - с глоба от 100 лв.;
4. за превишаване от 31 до 40 km/h - с глоба от 300 лв.;
5. за превишаване от 41 до 50 km/h - с глоба от 400 лв.;
6. за превишаване над 50 km/h - с глоба от 600 лв., като за всеки следващи 5 km/h превишаване над 50 km/h глобата се увеличава с 50 лв.

(3) Водач на моторно превозно средство за обществен превоз на пътници или за превоз на опасни товари, който превиши разрешената скорост, се наказва, както следва:

1. за превишаване до 10 km/h - с глоба от 20 лв.;
2. за превишаване от 11 до 20 km/h - с глоба от 50 лв.;
3. за превишаване от 21 до 30 km/h - с глоба от 150 лв.;
4. за превишаване от 31 до 40 km/h - с глоба от 500 лв.;
5. за превишаване от 41 до 50 km/h - с глоба от 800 лв.;
6. за превишаване над 50 km/h - с глоба от 1000 лв. и 3 месеца лишаване от право да управлява моторни превозни средства, като за всеки следващи 5 km/h превишаване над 50 km/h глобата се увеличава с 50 лв.

(4) Водач на моторно превозно средство, който превиши средната скорост за съответния път с посочените в ал. 1-3 стойности се наказва с предвидената по ал. 1, 2 или 3 глоба за съответното превишаване на скоростта.

Чл. 211. Наказва се с лишаване от право да управлява моторни превозни средства за срок от 3 месеца и с глоба от 200 лв. водач, който

1. е поставил или използва устройство за подаване на светлинен или звуков сигнал, предвиден за моторно превозно средство със специален режим на движение, без да има това право;

2. е поставил или използва устройство за подаване на жълта мигаща или проблясваща светлина, без да има това право;

3. управлява моторно превозно средство, спряно от движение или състав от пътни превозни средства, в който е включено спряно от движение пътно превозно средство, без разрешение на органите за контрол на Министерството на вътрешните работи;

4. откаже да изпълни разпореждане и/или да предаде документите си на органите за контрол и регулиране на движението;

5. наруши задълженията си като участник в пътнотранспортно произшествие.

Чл. 212. Наказва се с лишаване от право да управлява моторни превозни средства за срок от един месец и с глоба от 300 лв. водач, който навлиза след знак, забраняващ влизането на

съответното пътно превозно средство при въведена временна забрана за движение извън населено място.

Чл. 213. Наказва се с лишаване от право да управлява моторни превозни средства за срок от един месец и с глоба от 200 лв. водач, който управлява моторно превозно средство с:

1. временни табели с регистрационен номер, в нарушение на изискванията за тяхното използване;

2. табели с регистрационен номер, извън маршрута или условията за движение, отразени от органите за регистрация на превозните средства в разрешенията за временно движение.

Чл. 214. Наказва се с лишаване от право да управлява моторни превозни средства за срок от един месец и с глоба от 100 лв. водач, който управлява моторно превозно средство, на което табелите с регистрационния номер не са поставени на определените за това места, както и водач, който при пътнотранспортно произшествие, в което няма участие, откаже необходимото съдействие с моторното превозно средство.

Чл. 215. (1) Налага се имуществена санкция в размер от 3000 лв. на юридическо лице или едноличен търговец, когато са нарушили установените с нормативен акт изисквания за състоянието на материалната база и изпълнението на учебните програми в учебните форми, получили разрешение по чл. 197 за допълнително обучение на водачи на моторни превозни средства.

(2) Наказва се с глоба от 1000 лв., съответно се налага имуществена санкция от 2000 лв., на лице което възпрепятства извършване на проверка от контролните органи в обектите за извършване на допълнително обучение.

(3) Когато нарушението по ал. 1 или 2 е извършено повторно, се налага глоба от 2000 лв. или имуществена санкция от 6000 лв. и се отнема разрешението.

Чл. 216. Наказва се с глоба от 2000 лв.:

1. длъжностно лице, което не е взело своевременно мерки за отстраняване или обозначаване по установения начин на препятствие на пътя или неизправност на пътните принадлежности, които застрашават безопасността на движението;

2. който нареди да се ремонтира път или да се постави съоръжение или препятствие по него, без да е взел мерки за осигуряване на безопасността на движението;

3. който променя въведената организация на движение без разрешение на управляващия пътя и без съгласуване с органите на Министерството на вътрешните работи;

4. който не изпълни дадени му по реда на чл. 179, ал. 1, т. 9 писмени предписания.

Чл. 217. (1) Водач, който управлява пътно превозно средство по път, включен в обхвата на платената пътна мрежа, за което е дължима, но не е заплатена винетна такса по чл. 10, ал. 1, т. 1 от Закона за пътищата, се наказва с глоба в размер 300 лв.

(2) Водач, който управлява пътно превозно средство с обща технически допустима максимална маса над 3,5 тона, с изключение на пътно превозно средство по чл. 10а, ал. 9 от Закона

за пътищата, по път, включен в обхвата на платената пътна мрежа, за което не са изпълнени задълженията за установяване на изминатото разстояние, съгласно Закона за пътищата, за участъка от път, включен в обхвата на платената пътна мрежа, който е започнал да ползва, или няма закупена маршрутна карта, съобразно категорията на пътното превозно средство, се наказва с глоба в размер 1 800 лв.

(3) Собственикът, а когато в свидетелството за регистрация е вписан ползвател – ползвателят, на пътено превозно средство с обща технически допустима максимална маса над 3,5 тона, с изключение на пътено превозно средство по чл. 10а, ал. 9 от Закона за пътищата, за което изцяло или частично не е заплатена дължимата такса за изминатото разстояние – тол такса по чл. 10, ал. 1, т. 2 от Закона за пътищата, включително в резултат на невярно деклариранни данни, посочени в чл. 10б, ал. 1 от Закона за пътищата, се наказва с глоба в размер 2500 лв. Ако собственикът или вписаният ползвател е юридическо лице, се налага имуществена санкция в размер 2 500 лв.

(4) Ако пътено превозно средство има монтирано устройство за целите на подаване на деклариранни тол данни, което не функционира, и ако при извършена на място проверка от контролните органи се установи, че неподдаването на деклариранни тол данни не се дължи на умишлена намеса във функционирането на устройството, наказанието или имуществената санкция по ал. 2 не се налага, ако е спазена процедурата за уведомяване на Агенция „Пътна инфраструктура“ за преустановено подаване на данни, определена с наредбата по чл. 10, ал. 7 от Закона за пътищата, и впоследствие е подадена декларация за ползваните участъци от пътя при условия и по ред, определени със същата наредба.

(5) В случаите на ал. 1, 2 или 3 движението по път, включен в обхвата на платената пътна мрежа, от едно и също пътено превозно средство в рамките на един и същ календарен ден се счита за едно нарушение и се налага едно наказание в размера, определен съответно в ал. 1, 2 или 3. Движението по път, включен в обхвата на платената пътна мрежа, чрез същото пътено превозно средство от 00,00 часа до 23,59 часа на следващия календарен ден се счита за отделно административно нарушение, за което се налага отделно наказание. Когато с едно и също пътено превозно средство от категорията по чл. 10б, ал. 3 от Закона за пътищата в рамките на един календарен ден е осъществено движение по път, включен в обхвата на платената пътна мрежа, и при извършени нарушения по ал. 2 и 3, се налага само наказание по ал. 2.

(6) Нарушението по ал. 1, 2 или 3 се счита за извършено на мястото, на което от контролните органи при извършване на проверка на пътното превозно средство е установено извършеното нарушение. Ако актът за установяване на административно нарушение е съставен въз основа на данните от системата по чл. 183, ал. 2, за място на извършване на нарушението се счита първото място, на което е установено движение по път, включен в обхвата на платената пътна мрежа, от пътното превозно средство в рамките на всеки отделен 24-часов период в съответствие с ал. 3д.

(7) При въвеждане на временна забрана по чл. 9, ал. 3 - 5 от Закона за пътищата за обществено ползване на път, когато този път е включен като част от маршрут на пътено превозно средство с обща технически допустима максимална маса над 3,5 тона, с изключение на пътено превозно средство по чл. 10а, ал. 9 от Закона за пътищата, в деклариранни тол данни, посочени в маршрутна карта, за ползването на обозначения и указан обходен маршрут, на собственика, на вписания в свидетелството за регистрация ползвател и на водача на пътното превозно средство не

се налагат наказанията по ал. 2 и 3.

Чл. 218. Наказва се с глоба от 1500 лв. водач, който, без да спазва установения за това ред:

1. управлява пътно превозно средство с размери, маса или натоварване на ос, които надвишават нормите, определени от министъра на регионалното развитие и благоустройството;
2. навлиза след пътен знак, забраняващ навлизането на моторно превозно средство с размери, маса или натоварване на ос над означените.

Чл. 219. Който управлява пътно превозно средство с неукрепен товар в нарушение на изискванията на наредбата по чл. 116, ал. 2, се наказва с глоба от:

1. 1500 лв. - при констатирани опасни неизправности при укрепването на товара;
2. 1000 лв. - при констатирани значителни неизправности при укрепването на товара;
2. 500 лв. - при констатирани незначителни неизправности при укрепването на товара.

Чл. 220. Който управлява пътно превозно средство с техническа неизправност съгласно Закона за пътните превозни средства, се наказва с глоба от:

1. 500 лв. - при констатирани опасни неизправности.
2. 200 лв. - при констатирани значителни неизправности;
3. 50 лв. - при констатирани незначителни неизправности.

Чл. 221. Наказва се с глоба от 600 лв., който управлява моторно превозно средство:

1. без да е правоспособен водач;
2. без да притежава свидетелство за управление за категорията, към която спада управляваното от него моторно превозно средство;
3. след като е загубил правоспособност по реда на чл. 194;
4. след като е лишен от право да управлява моторно превозно средство по съдебен и административен ред;
5. след като свидетелството му за управление на моторни превозни средства е временно отнето по реда на чл. 199, ал. 1, т. 1 или по реда на чл. 69а от Наказателно-процесуалния кодекс, или е иззето в случаите чл. 199, ал. 1, т. 5.

Чл. 222. Наказва се с глоба от 500 лв. собственик или вписания в свидетелството за регистрация ползвател:

1. който след срока по чл. 10, ал. 1 или 2 управлява моторно превозно средство с регистрационен номер, издаден от друга държава;
2. който предоставя управлението на моторното превозно средство на лице, което е употребило алкохол или наркотични вещества или техни аналози.

Чл. 223. Водач който управлява моторно превозно средство с нечетлив или закрит по какъвто и да е начин регистрационният номер на пътното превозно средство се наказва с глоба:

1. от 3000 лв. - когато е извършено и нарушение по чл. 217, ал. 2 или 3;
2. от 300 лв. – извън случаите по т. 1.

Чл. 224. Наказва се с глоба от 300 лв.:

1. който управлява моторно превозно средство със свидетелство за управление, което е обявено за невалидно, тъй като е изгубено, откраднато или повредено;
2. който управлява моторно превозно средство със свидетелство за управление на моторно превозно средство с изтекла валидност;
3. който допуска или предоставя управлението на моторното превозно средство на лице, за което са налице обстоятелствата по т. 1 или 2, или по чл. 221;
4. който премахне, премести, повреди или унищожи поставен на пътя пътен знак или ограничителна система, ако не подлежи на по-тежко наказание;
5. който постави върху пътните знаци, пътните светофари и другите средства за сигнализиране предмети или устройства, които нямат отношение към средствата за обозначаване и сигнализиране;
6. който постави плакати, агитационни материали, светещи тела, както и други средства за привличане на вниманието, които наподобяват пътни знаци или други средства за регулиране на движението и намаляват видимостта или ефективността на пътните знаци и другите средства за регулиране на движението или заслепяват участниците в движението;
7. който постави пътни знаци или други средства за сигнализиране в нарушение на реда, определен с наредбата по чл. 4, ал. 3, ако не подлежи на по-тежко наказание;
8. който, без да има право на това, постави пътен знак, пътна маркировка или друго средство за организиране движението по пътищата;
9. длъжностно лице, което е предупредено и не предприеме незабавно мерки за обезопасяване и отстраняване на препятствие от пътя, застрашаващо движението;
10. длъжностно лице, което след като е предупредено не е предприело незабавно мерки за обезопасяване и отстраняване на препятствие от пътя, застрашаващо безопасността на движението или не поддържа пътната маркировка;
11. който с превозно средство прегради път с цел да попречи на нормалното движение по него или на манифестация, процесия, състезание или друго мероприятие;
12. който придружава нов водач, в нарушение на изискванията по чл. 22, ал. 2.

Чл. 225. (1) Наказва се с глоба от 200 лв. водач, който без да има това право, паркира на място, определено за превозно средство, обслужващо хора с трайни увреждания, или за превозно средство, приспособено и управлявано от хора с трайни увреждания.

(2) Наказва се с глоба от 100 лв. водач, който престоява или паркира:

1. неправилно в зоната на пешеходна пътека, в зоната на велосипедна пътека, в зоната, гарантираща видимост на пешеходците или водачите на велосипеди преди пешеходна или велосипедна пътека или на спирка за обществен превоз на пътници или кръстовище;
2. на велосипедна алея или велосипедни лента;
3. като втори ред в активна лента за движение до спрели моторни превозни средства по посока на движението или до намиращи се на платното за движение други обекти;
4. в тунели и подлези, на мостове, надлези, стеснени участъци от пътя и в участъци с ограничена видимост;
5. на място, където превозното средство създава опасност или е пречка за движението или

закрива от другите участници в движението пътен знак или сигнал;

6. върху трамвайни и железопътни линии или в такава близост до тях, която може да затрудни движението на релсовите превозни средства или движението на другите участници в движението;

7. върху допълнителна лента за движение, устроена на участък от пътя с голям надлъжен наклон.

(3) Наказва се с глоба от 50 до 100 лв. водач, който паркира пътно превозно средство:

1. в паркове, градини или озеленени площи за обществено ползване или със специфично предназначение извън обозначените за това места, с изключение на велосипеди;

2. пред входовете на паркове, сгради за административно обслужване, сгради за обществено обслужване в областта на културата и изкуствата, производствени сгради, паркинги, както и на други места, където е възможно да влизат или да излизат пътни превозни средства или когато това затруднява достъпа до тях;

3. пред входовете на жилищни сгради, извън определените за това места;

4. пред входовете и на прилежащите тротоари на сгради за образование и наука;

5. в детски площадки, площи, предназначени само за пешеходци, и на тротоари в населените места, извън определените за това места.

(4) Наказва се с глоба от 30 лв.:

1. собственик или вписан в свидетелството за регистрация ползвател, чието пътно превозно средство е паркирано на места, които не са частна собственост и е без табели с регистрационни номера;

2. водач, който неправилно престоява или е паркирал неправилно, извън случаите по ал. 1-3 и т. 1.

Чл. 226. (1) Наказва се с глоба от 150 лв.:

1. който преминава при сигнал на светофара, който не разрешава преминаването;

2. който не спазва предписанието на пътните знаци или пътната маркировка;

3. който не осигури предимство на пешеходец, при преминаване през пешеходна пътека;

4. който не осигури предимство на водач на велосипед, при преминаване през велосипедна пътека;

5. който не спазва правилата за предимство, за изпреварване, за разминаване или за заобикаляне, неправилно се включва в движението или неправилно се престроява, извън случаите по т. 2, 3 и 4;

6. който се движи в забранената посока на еднопосочен път;

7. водач, който не е обозначил по установения начин принудително спряло на платното за движение пътно превозно средство или не е взел мерки за своевременното отстраняване на превозното средство от платното за движение;

8. който изхвърля, оставя или разпилява по пътя предмети или вещества, които създават опасност за движението;

9. собственик или длъжностно лице, което допуска в движението по пътищата пътно превозно средство, чиято конструкция е изменена без съответното за това разрешение;

10. който не осигури път за безпрепятствено преминаване на превозно средство,

сигнализиращо със специален звуков и специален светлинен сигнал, или на съпровождащите от него превозни средства.

(2) Който поради движение с несъобразена скорост, неспазване на дистанция, нарушение на правилата за използване на пътното платно, движение на заден ход или нарушение по ал. 1 причини пътнотранспортно произшествие, се наказва с глоба от 200 лв., ако деянието не съставлява престъпление.

(3) Когато нарушението по ал. 1, т. 2, 3 или 4 е извършено повторно, водачът се наказва с глоба от 200 лв. и лишаване от право да управлява моторни превозни средства за срок от един месец.

Чл. 227. (1) Наказва се с глоба от 100 лв. водач, който:

1. наруши правилата за използване на светлините на пътното превозно средство или за използване на пътното платно;

2. откаже превоз на орган за контрол по този закон с моторно превозно средство за обществен превоз, с изключение на леките таксиметрови автомобили;

3. наруши правилата за движение по обособено платно за движение на релсово пътното превозно средство или правилата за преминаване през железопътен прелез;

(2) Наказва се с глоба от 100 лв. собственик на моторно превозно средство с алармена инсталация, която се включва без основателна причина или сигналите на която наподобяват на тези, подавани от пътните превозни средства със специален режим на движение.

Чл. 228. Наказва се с глоба от 50 лв.:

1. водач, който управлява моторно превозно средство или състав от пътни превозни средства, в който е включено превозно средство без валиден документ, удостоверяващ техническата му изправност;

2. водач, който управлява моторно превозно средство, в което има допълнително устройство, предназначено за предупреждаване на водача за наличие на уреди, използвани за измерване на скоростта на движение на моторните превозни средства;

3. водач, който не носи необходимите документи във връзка с извършвания превоз или те не отговарят на съответните изисквания;

4. водач, който не спре двигателя, когато моторното превозно средство е в престой или е паркирано, освен ако работата му е необходима за извършване на товарно-разтоварна или друга технологична дейност;

5. водач на моторно превозно средство, който превозва пътници над определения брой места;

6. водач, който управлява моторно превозно средство, което не е било спряно от движение и на което не е поставен валиден стикер съгласно чл. 26, ал. 2, и/или не носи валиден контролен талон от знака, издаден от Гаранционния фонд, за задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите по чл. 487, ал. 1 от Кодекса за застраховането;

7. водач, който неправилно преминава покрай спирка на превозни средства за обществен превоз на пътници или покрай спирац или спрял автобус;

8. водач, който управлява пътното превозно средство, което не е моторно, без необходимите

светлини и светлоотразителни елементи;

9. водач, който управлява моторно превозно средство с износени или разкъсани гуми или в нарушение на чл. 14, ал. 1, т. 3;

10. водач на пътно превозно средство, който използва мобилно устройство за комуникация или друго мобилно устройство по време на управление на превозното средство, освен чрез устройство, позволяващо използването на мобилното устройство за комуникация без участието на ръцете му;

11. водач, който не изпълнява задължението за използване на обезопасителен колан или носене на каска или превозва пътник, който не изпълнява задължението за използване на обезопасителен колан или носене на каска;

12. водач, който превозва деца в нарушение на изискванията на глава четвърта, раздел XIX;

13. водач, който управлява моторно превозно средство по пътна лента, обозначена, маркирана или сигнализирана за движение само на пътни превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, без да има право на това, по велосипедна алея или по велосипедна лента;

14. водач, който управлява самобалансиращо се превозно средство по пътищата, отворени за обществено ползване.

Чл. 229. Наказва се с глоба от 30 лв.:

1. водач или пътник, който изхвърля от превозно средство предмети или вещества, които замърсяват пътя;

2. водач, който нарушава правилата за движение назад;

3. водач, който не носи документи по чл. 26;

4. водач, който неправилно използва звуков сигнал в населено място;

5. водач, който управлява велосипед в нарушение на правилата по чл. 129, т. 1;

6. водач, който управлява пътно превозно средство с животинска тяга без светлоотразителна жилетка в нарушение чл. 167, ал. 2.

Чл. 230. (1) С глоба от 50 лв. се наказва пешеходец, който:

1. пресича пътното платно на места, оградени със заграждения и други ограничителни средства;

2. не спазва светлинните сигнали на пътните светофари и сигналите на регулировчика.

(2) С глоба от 30 лв. се наказва пешеходец, който наруши правилата за движение извън случаите по ал. 1.

(3) С глоба от 50 лв. се наказва пътник, който не изпълнява задължението за използване на обезопасителен колан или носене на каска.

Чл. 231. Когато в резултат на някое от нарушенията по чл. 229, т. 1 и 2 и чл. 230 са причинени вреди на пътното превозно средство, на пътници или на други лица, нарушителят се наказва с глоба от 100 лв.

Чл. 232. За нарушение на този закон и на издадените въз основа на него нормативни актове, за което не е предвидено друго наказание, виновните се наказват с глоба от 30 лв.

Чл. 233. На собственик или ползвател на превозното средство - юридическо лице или едноличен търговец, който нареди негов служител да извърши нарушение на този закон с притежаваното или ползваното от него превозно средство се налага имуществена санкция в размера на глобата за извършеното нарушение.

Чл. 234. (1) Когато нарушението е установено с автоматизирано техническо средство или система или в отсъствие на нарушителя собственикът, а когато в свидетелството за регистрация е вписан ползвател – ползвателят, отговаря за извършеното с моторното превозно средство нарушение. Когато собственикът или ползвателят, вписан в свидетелството за регистрация на моторното превозно средство, с което е извършено нарушението е юридическо лице или едноличен търговец, на собственика, съответно на ползвателя се налага имуществена санкция в размера на глобата, предвидена за съответното нарушение, с изключение на случаите по чл. 217, ал. 3.

(2) В случаите по ал. 1, административнонаказателното производство спрямо собственикът или ползвателят се прекратява, ако в сроковете, предвидени в този закон подаде декларация за лицето, на което е предоставил моторното превозно средство, като в този случай въз основа на издадения акт за установяване на административно нарушение не се издава наказателно постановление, а издаденият електронен фиш се анулира, след което се образува административнонаказателно производство срещу лицето, посочено в декларацията.

(3) Декларацията по ал. 2 се подава, по образец, утвърден със заповед на министъра на вътрешните работи, публикуван на интернет страницата на Министерството на вътрешните работи, с изключение на декларацията за нарушенията по чл. 217, ал. 1-3, образецът на която се утвърждава от председателя на управителния съвет на „Агенция пътна инфраструктура“ и се публикува на интернет страницата на „Агенция пътна инфраструктура“.

(4) В декларацията задължително се посочват имена, постоянен адрес и номер на свидетелството за управление на моторни превозни средства на лицето, на което е предоставено моторното превозно средство, а за лице без постоянен адрес в Република България се прилага и копие на негов документ за самоличност и се декларира, че лицето е правоспособен водач.

(5) Декларацията по ал. 2 може да бъде подадена по един от следните начини:

1. лично, в съответната структура за контрол;
2. по електронен път чрез интернет страницата на съответната структура за контрол, след като подаващият декларацията се е идентифицирал електронно по реда на Закона за електронната идентификация;
3. по електронен път чрез изпращане на електронен документ, подписан с електронен подпис, на адрес публикуван на интернет страницата на съответната структура за контрол.

Чл. 235. (1) Документите по този закон се връчват на техните адресати по един от следните начини:

1. при съставянето им от контролните органи - за документите, издавани в присъствието

на адресата;

2 чрез препоръчано писмо с обратна разписка;

3. чрез длъжностни лица на определените от министъра на вътрешните работи структури и структурни звена за контрол, при осъществяване на функциите и правомощията им;

4. чрез длъжностни лица на административни органи, при осъществяване на административно обслужване по смисъла на Закона за администрацията;

5. по реда на чл. 26 от Закона за електронното управление, когато адресатът е посочил електронен адрес за уведомяване съгласно изискванията, определени в наредбата по чл. 12, ал. 4 от Закона за електронното управление и е изразил съгласие за уведомяване по електронен път.

(2) При издаване или подмяна на свидетелство за управление на моторни превозни средства, при издаване на свидетелство за регистрация на моторно превозно средство или ремарке, лицето, заявило услугата може да изрази съгласие за уведомяване по електронен път и да посочи електронен адрес за уведомяване. Съгласие за уведомяване по електронен път, с посочване на електронен адрес за уведомяване, може да бъде изразено и по всяко време, чрез подаване на писмена декларация от лицето, което желае да му бъдат връчвани документи по този закон по реда на чл. 26 от Закона за електронното управление.

(3) Лицето, посочило електронен адрес по ал. 1, т. 5 и изразило съгласие за уведомяване по електронен път е длъжно да съобщи на органите на Министерството на вътрешните работи всяка промяна на електронния си адрес или относно съгласието в 14-дневен срок от промяната. Промяната има действие от момента на съобщаването, а всички документи изпратени на посочения електронен адрес до съобщаването се считат за връчени.

Чл. 236. (1) Актовете, с които се установяват нарушенията по този закон се съставят от длъжностни лица на структурите и звената за контрол, съобразно техните правомощия за осъществяване на контрол.

(2) Редовно съставените актове имат доказателствена сила до доказване на противното.

(3) Свидетел по акт, с който се установява нарушение може да бъде и длъжностно лице.

(4) Наказателните постановления се издават от министъра на вътрешните работи, от министъра на отбраната, от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията, от председателя на управителния съвет на Агенция „Пътна инфраструктура“ и от кметовете на общините, съобразно техните правомощия за осъществяване на контрол, или от определени от тях длъжностни лица.

(5) След влизане в сила на наказателно постановление, с което е наложено наказание лишаване от право да се управляват моторни превозни средства, водачът е длъжен да предаде незабавно свидетелството си за управление на моторни превозни средства в съответната областна дирекция на Министерството на вътрешните работи по постоянния си адрес.

(6) Глоби, наложени с наказателни постановления, издадени на лица без адрес на територията на Република България се заплащат незабавно след връчването на наказателните постановления.

(7) Наказателните постановления по ал. 6 подлежат на обжалване след заплащане на наложената глоба.

Чл. 237. (1) При установяване на нарушение по чл. 217, ал. 1 – 3, преди съставяне на акт за установяване на административно нарушение, контролните органи на Агенция „Митници“ или Агенция „Пътна инфраструктура“ предоставят възможност на нарушителя да заплати компенсаторната такса по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата.

(2) При установяване на нарушение по чл. 217, ал. 1, при съставяне на акт за установяване на административно нарушение, контролните органи на Министерството на вътрешните работи уведомяват нарушителя за възможността да заплати компенсаторната такса по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата.

(3) В случаите по ал. 1, когато контролните органи на Агенция „Пътна инфраструктура“ съставят акт за установяване на нарушението в отсъствие на нарушителя, възможността за заплащане на компенсаторната такса по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата се предоставя с връчването на акта, като при заплащане на тази такса административнонаказателното производство се прекратява.

(4) Компенсаторната такса по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата може да бъде заплатена пред органите на Агенция „Митници“ или Агенция „Пътна инфраструктура“ по банков път или чрез терминално устройство, а пред органите на Агенция „Митници“ - и в брой.

(5) Компенсаторната такса по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата може да бъде заплатена в момента на извършването на проверка от контролните органи на Агенция „Митници“ или на Агенция „Пътна инфраструктура“ или в 14-дневен срок от връчване на акта за установяване на административно нарушение по чл. 217, ал. 1 - 3. Когато тази такса се заплаща след връчване на акта за установяване на административно нарушение, в платежното нареждане задължително се посочва номера на акта за установяване на административното нарушение.

(6) При заплащане на компенсаторната такса по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата в срока и при условията на ал. 4 и 5 и след постъпване на сумата по сметката на Агенция „Пътна инфраструктура“, собственикът, вписаният ползвател и водачът се освобождават от административнонаказателна отговорност за конкретното нарушение по чл. 217, ал. 1 – 3 във връзка с конкретното пътно превозно средство за съответния случай на движение по път, включен в обхвата на платената пътна мрежа.

(7) Ако компенсаторната таксата по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата е заплатена в срока и при условията на ал. 4 и 5, акт за установяване на административно нарушение по чл. 217, ал. 1 - 3 не се съставя от органите на Агенция „Митници“ и Агенция „Пътна инфраструктура“, а когато акт е съставен, не се издава наказателно постановление и производството се прекратява.

(8) Независимо от налагането на административно наказание, нарушителят дължи заплащане на съответната такса по чл. 10а, ал. 2 или чл. 10б, ал. 5 от Закона за пътищата съобразно категорията на пътното превозно средство. Задължението за заплащане на съответната такса по чл. 10а, ал. 2 или чл. 10б, ал. 5 от Закона за пътищата се счита за изпълнено при заплащане на компенсаторната такса по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата.

(9) Контролните органи могат да извършват справки в електронната система за събиране на таксите по чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата, като отразените в нея данни се считат за доказателства във връзка с мястото, датата, точния час на извършване на нарушението, регистрационния номер на пътното превозно средство, както и с данните, свързани с движението по участък от път, включен в обхвата на платената пътна мрежа, данните за липса или наличие на

декларирани тол данни и данните за наличие или липса на заплащане на дължимите такси по Закона за пътищата.

(10) Справките от електронната система за събиране на такси по чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата имат доказателствена сила за отразените в тях обстоятелства, до доказване на противното и се прилагат към административната преписка, свързана с установеното нарушение.

(11) Контролният орган, съставил акт за установяване на административно нарушение извършва отбелязване в информационната система по чл. 183, ал. 5 за съставения акт, до края на работния ден, в който е установил нарушението, а за събраните такси по чл. 10, ал. 2, чл. 10а, ал. 2 или чл. 10б, ал. 5 от Закона за пътищата - до края на работния ден, следващ деня на тяхното събиране.

(12) Контролните органи окомплектоват административната преписка за установяване на административно нарушение с всички документи по съставянето на акта за установяване на нарушението и постъпилите възражения в двуседмичен срок от съставянето на акта и в същия срок изпращат преписката на председателя на управителния съвет на Агенция „Пътна инфраструктура“.

(13) Наказателните постановления за административни нарушения по чл. 217, ал. 1 - 3 се издават от председателя на управителния съвет на Агенция „Пътна инфраструктура“ или от оправомощени от него длъжностни лица.

Чл. 238. (1) За административни нарушения, за които не е предвидено наказание лишаване от право да се управляват моторни превозни средства или отнемане на контролни точки за отчет на извършените нарушения, може да бъде издаден фиш, с който се налага глоба в размера, посочен в административнонаказателната разпоредба за съответното нарушение.

(2) Образецът на фиша, издаван от органите на Министерството на вътрешните работи се утвърждава от министъра на вътрешните работи, а на фиша, издаван от длъжностни лица по чл. 184 – от кмета на съответната община.

(3) Фишът по ал. 1 съдържа данни за:

1. самоличността на служителя, издал фиша и структурата за контрол;
2. самоличността на нарушителя;
3. мястото и времето на извършване на нарушението;
4. моторното превозно средство - когато нарушението е извършено с моторно превозно средство;
5. нарушените разпоредби;
6. размера на глобата;
7. срока, сметката и начините за доброволно заплащане на глобата (на гише, чрез банкова карта, по банков път или по интернет с банкова карта или с друг електронен платежен инструмент);
8. подпис на служителя, издал фиша.

(4) Фишът се подписва от нарушителя, с което се удостоверява, че не оспорва извършеното нарушение и е съгласен да плати глобата, с изключение на случаите когато в закона е предвидено издаване на фиш в отсъствие на нарушителя.

(5) На лице, което откаже да подпише фиш, издаден в негово присъствие, се съставя акт за

установяване на административно нарушение.

(6) Фиш за неправилно паркирано моторно превозно средство може да се издаде и в отсъствие на нарушителя, без да съдържа данните по ал. 3, т. 2. В този случай фишът се издава на собственика или ползвателя на моторното превозно средство, като първият екземпляр или негов дигитален образ му се изпраща по един от начините по чл. 235, ал. 1, т. 2-5, а вторият и третият екземпляр остават за съхранение в службата за контрол. Към моторното превозно средство се закрепва уведомление, в което се посочват мястото и времето на нарушението, моторното превозно средство, с което е извършено нарушението, нарушените разпоредби, размерът на глобата и срокът, сметката и начините за доброволното ѝ заплащане (на гише, чрез банкова карта, по банков път или по интернет с банкова карта или с друг електронен платежен инструмент). Закрепването на уведомлението към моторното превозно средство се смята за връчване на фиша.

(7) При нарушения, установени с техническо средство или система, заснемащи или записващи датата, точния час на нарушението и регистрационния номер на моторното превозно средство, на собственика, на когото е регистрирано превозното средство или на негов законен представител, а когато в свидетелството за регистрация на моторното превозно средство е вписан ползвател – на ползвателя, се връчва покана по един от начините по чл. 235, ал. 1, т. 2-5 да се яви в съответната структура за контрол в едномесечен срок от получаването ѝ, за да му бъде издаден фиш или за да подаде декларация по чл. 234, ал. 2.

(8) При неявяване на лицето по ал. 7 в определения срок или при неподаване на декларация по чл. 234, ал. 2, на собственика, съответно на ползвателя на моторното превозно средство се издава фиш в негово отсъствие, без да се изисква подписване от него. Фишът се изпраща по един от начините по чл. 235, ал. 1, т. 2-5 и се смята за връчен от датата на издаването му.

(9) На лицето, посочено в декларацията по чл. 234, ал. 2, че му е предоставено управлението на моторното превозно средство, с което е извършено нарушението, се издава фиш в негово отсъствие и без да се изисква подписване от него, който се изпраща на лицето по един от начините по чл. 235, ал. 1, т. 2-5 и се смята за връчен от датата на издаване на фиша.

(10) С фишове, издадени в отсъствие на нарушителя, когато собственикът или вписаният в свидетелството за регистрация ползвател на превозното средство е юридическо лице или едноличен търговец, вместо предвиденото наказание глоба, се налага имуществена санкция в размера на глобата за извършеното нарушение.

(11) Фишовете, за които е изтекъл срокът за заплащане на глобата се смятат за влязло в сила наказателно постановление за целите на принудителното изпълнение и се изпращат за събиране на публичния изпълнител.

Чл. 239. (1) За нарушение, установено и заснето с автоматизирано техническо средство или система на Министерството на вътрешните работи, за което не е предвидено наказание лишаване от право да се управляват моторни превозни средства или отнемане на контролни точки, на собственика, на когото е регистрирано превозното средство, а когато в свидетелството за регистрация на превозното средство е вписан ползвател – на ползвателя, се издава електронен фиш, по образец, утвърден от министъра на вътрешните работи, с който се налага глоба или имуществена санкция.

(2) Електронният фиш съдържа данни за:

1. структура на Министерството на вътрешните работи, издаваща електронния фиш;
2. мястото, датата и точния час на извършване на нарушението;
3. регистрационния номер на моторното превозно средство;
4. собственика, на когото е регистрирано превозното средство, а когато в свидетелството за регистрация на превозното средство е посочен ползвател - ползвателя на превозното средство;
5. описание на нарушението;
6. нарушените и санкционните разпоредби;
7. размера на глобата или имуществената санкция;
8. срока, сметката, начините за доброволното заплащане на глобата или имуществената санкция (на гише, чрез банкова карта, по банков път или по интернет с банкова карта или с друг електронен платежен инструмент).

(3) Мястото на извършване на нарушението може да бъде посочено в електронния фиш по някой от следните начини:

1. като пощенски адрес;
2. като обозначение на път, посока и километрично разстояние от началото на пътя;
3. като географски координати, установени чрез глобална система за позициониране.

(4) Електронният фиш се връчва на лицето по ал. 1 по един от начините по чл. 235, ал. 1, т. 2-5.

(5) В 14-дневен срок от получаването на електронния фиш, собственикът, съответно ползвателят е длъжен да заплати глобата, съответно имуществената санкция, или да подаде в съответната структура на Министерството на вътрешните работи декларация по чл. 234, ал. 2.

(6) При подадена декларация по чл. 234, ал. 2, на лицето, посочено в нея се издава и изпраща електронен фиш за извършеното нарушение по един от начините по чл. 235, ал. 1, т. 2-5, а първоначално издаденият електронен фиш на собственика или ползвателя се анулира.

(7) В 7-дневен срок от получаване на електронния фиш може да се направи писмено възражение пред директора на структурата на Министерството на вътрешните работи, издала електронния фиш. Директорът или оправомощено от него лице разглежда възражението и преценява доказателствата в 7-дневен срок от постъпването му. Издаденият електронен фиш се анулира, ако от събраните доказателства е установено, че:

1. моторното превозно средство е било обявено за издирване;
2. нарушението е извършено с моторно превозно средство със специален режим на движение.

(8) Директорът на структурата на Министерството на вътрешните работи, издала електронния фиш, уведомява собственика на когото е регистрирано превозното средство, а когато в свидетелството за регистрация на превозното средство е вписан ползвател – ползвателя, за решението си по възражението по ал. 7 в 7-дневен срок от датата на анулирането, съответно - на отказа за анулиране на фиша.

(9) Електронният фиш подлежи на обжалване по реда на Закона за административните нарушения и наказания. Жалбата срещу електронния фиш се подава в 14-дневен срок от получаването му, а когато е направено възражение по ал. 7 - в 14-дневен срок от съобщаването на отказа за анулиране на фиша.

(10) В 7-дневен срок от получаване на жалбата ръководителят на структурата, издала електронния фиш, или оправомощено от него лице я изпраща заедно с цялата преписка на компетентния районен съд, като в съпроводителното писмо посочва и доказателствата в подкрепа на обжалвания електронен фиш, както и информация за участъка от пътя, нарушените разпоредби и основанията за наложените наказания, посоката на движение на превозното средство, разположението на автоматизираното техническо средство или система, неговия вид и данни за извършена метрологична проверка.

(11) Влизат в сила електронните фишове, които:

1. не подлежат на обжалване;
2. не са обжалвани в срока по ал. 9;
3. са обжалвани, но са потвърдени или изменени от съда.

(12) Влезият в сила електронен фиш се смята за влязло в сила наказателно постановление.

Чл. 240. (1) При нарушение по чл. 217, ал. 1, установено и заснето от електронната система по чл. 183, ал. 2 на собственика, на когото е регистрирано превозното средство, а когато в свидетелството за регистрация на превозното средство е вписан ползвател – на ползвателя, се издава електронен фиш, по образец утвърден от управителния съвет на Агенция „Пътна инфраструктура“, с който се налага глоба или имуществена санкция в размера на глобата, определена за нарушението.

(2) Електронният фиш съдържа данни за: мястото, датата, точния час на извършване на нарушението, регистрационния номер на пътното превозно средство, собственика или вписания ползвател, описание на нарушението, нарушените разпоредби, възможността за заплащане на компенсаторната такса по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата, размера на глобата, срока и начините за доброволното ѝ заплащане.

(3) Електронният фиш се връчва на лицето по ал. 1 по един от начините по чл. 235, ал. 1, т. 2-5.

(4) В 14-дневен срок от получаване на електронния фиш по ал. 1 лицето може да заплати компенсаторната такса по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата при спазване изискванията на чл. 237, ал. 4 и 5 или да поиска анулиране на електронния фиш от председателя на управителния съвет на Агенция „Пътна инфраструктура“.

(5) Електронният фиш се анулира, когато:

1. таксата по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата е заплатена;
2. пътното превозно средство е било обявено за издирване;
3. за пътното превозно средство съгласно закон или международен договор не се дължи съответната такса по чл. 10, ал. 1 от Закона за пътищата.

(6) Председателят на управителния съвет на Агенция „Пътна инфраструктура“ или оправомощено от него лице уведомява лицето за решението си по искането за анулиране в 7-дневен срок от датата на анулирането или от датата на отказа за анулиране на фиша.

(7) Електронният фиш подлежи на обжалване по реда на Закона за административните нарушения и наказания. Жалбата срещу електронния фиш се подава в 14-дневен срок от получаването му, а когато е направено искане за анулиране - в 14-дневен срок от съобщаването на

отказа за анулиране на фиша. В 7-дневен срок от получаване на жалбата председателят на управителния съвет на Агенция „Пътна инфраструктура“ или оправомощено от него длъжностно лице я изпраща на компетентния районен съд заедно с цялата преписка.

(8) Ако не бъде заплатена таксата по чл. 10, ал. 2 от Закона за пътищата, се дължи пълният размер на посочената в електронния фиш глоба.

(9) Влизат в сила електронните фишове, които:

1. не подлежат на обжалване;
2. не са обжалвани в срока по ал. 7;
3. са обжалвани, но са потвърдени или изменени от съда.

(10) Влезният в сила електронен фиш се смята за влязло в сила наказателно постановление.

Чл. 241. (1) За нарушение, установено и заснето с автоматизирано техническо средство или система, за което е предвидено наказание лишаване от право да се управляват моторни превозни средства или отнемане на контролни точки, на собственика на моторното превозно средство, а когато в свидетелството за регистрация е вписан ползвател – на ползвателя, се връчва покана по един от начините по чл. 235, ал. 1, т. 2-5 за явяване в съответната структура за контрол на Министерството на вътрешните работи в 14-дневен срок от получаването ѝ, за да му бъде съставен акт за установяване на административно нарушение или за да подаде декларация по чл. 234, ал. 2.

(2) Поканата по ал. 1 съдържа данни за структурата на Министерството на вътрешните работи, установила нарушението, мястото, датата, точния час на извършване на нарушението, регистрационния номер на моторното превозно средство, собственика, на когото е регистрирано превозното средство или ползвателя, описание на нарушението, нарушените и санкционните разпоредби.

(3) На лицето, посочено в декларацията по ал. 1 се връчва покана по един от начините по чл. 235, ал. 1, т. 2-5 за явяване в структура на Министерството на вътрешните работи в 14-дневен срок от получаването ѝ, за да му бъде съставен акт за установяване на административно нарушение.

(4) В 7-дневен срок от получаването на поканата за явяване в структура на Министерството на вътрешните работи, лицето на което е изпратена поканата може да направи писмено възражение пред директора на структурата на Министерството на вътрешните работи, изпратила поканата.

(5) Директорът или оправомощено от него лице разглежда възражението по ал. 4 и преценява доказателствата в 7-дневен срок от постъпването му, след което уведомява лицето подало възражението за решението си в 7-дневен срок.

(6) При неявяване в определения срок на лицето, на което е връчена поканата или при неподаване на декларация за лицето, на което е предоставено управлението на моторното превозно средство, на собственика или ползвателя, посочен в свидетелството за регистрация на превозното средство, се съставя акт в негово отсъствие, а ако е юридическо лице или едноличен търговец се налага имуществена санкция в двоен размер на глобата, предвидена за извършеното нарушение.

(7) В случаите по ал. 1, на собственик, който не притежава българско свидетелство за управление на моторни превозни средства и няма адрес на територията на Република България се налага само предвидената за нарушението глоба, а ако е юридическо лице или едноличен търговец, ако не е подадена декларация по чл. 234, ал. 2 - имуществена санкция в двоен размер на глобата за извършеното нарушение.

Чл. 242. (1) Когато при осъществяване на функциите и правомощията си контролните органи на Министерството на вътрешните работи установят невръчено наказателно постановление за извършено нарушение по този закон или по Кодекса за застраховането, , установено от органите на Министерството на вътрешните работи, отпечатват чрез мобилно печатащо устройство дигиталния образ на наказателното постановление от автоматизираната информационна система на Министерството на вътрешните работи, без подпис и печат на наказващия орган.

(2) Отпечатаното наказателно постановление по ал. 1 се връчва на проверяваното лице и върху него се отбелязват дата и часа на връчването. Контролният орган и лицето се подписват върху отпечатаното наказателно постановление, като от момента на неговото връчване, невръченото наказателно постановление се счита за връчено.

(3) При осъществяване на функциите и правомощията на контролните органи на Министерството на вътрешните работи и установяване на невръчен електронен фиш на проверяваните лица, издаден за нарушение, установено с автоматизирано техническо средство или система на Министерството на вътрешните работи, контролният орган отпечатва същия, чрез мобилно печатащо устройство и го връчва на лицето.

(4) Лицето, на което е връчен електронен фиш по ал. 3 подписва разписка за всеки електронен фиш поотделно, удостоверяваща връчването.

(5) Отказът за получаване на електронен фиш или отпечатаното наказателно постановление се удостоверява чрез подпис на свидетел върху разписката или отпечатаното наказателно постановление.

(6) Разписките и отпечатаните наказателни постановления се изпращат на съответната дирекция на Министерството на вътрешните работи, в която са издадени наказателното постановление или електронния фиш.

Чл. 243. (1) За нарушение, извършено с пътно превозно средство, регистрирано в друга държава членка на Европейския съюз, когато нарушителят не е установен, за установяване на собственика на пътното превозно средство се извършва автоматизирано търсене в националните бази данни за регистрацията на пътни превозни средства на съответната държава членка на Европейския съюз.

(2) След установяване на собственика на пътното превозно средство, с което е извършено нарушението, се изпраща уведомително писмо по образец, утвърден със заповед на министъра на вътрешните работи.

(3) Уведомителното писмо по ал. 2 задължително съдържа следните данни:

1. нарушението;
2. дата, час и място на нарушението;
3. правна квалификация на нарушението;

4. предвидената санкция за нарушението;

5. данни за средството или системата, с които е установено нарушението - в случаите, когато такива са използвани.

(4) Уведомителното писмо по ал. 2 се изготвя на един от официалните езици на държавата членка на Европейския съюз, където е регистрирано пътното превозно средство.

(5) С уведомителното писмо по ал. 2 на собственика се определя срок до един месец от датата на получаването му да заплати глобата или имуществената санкция или да посочи имена и точен адрес на лицето, управлявало пътното превозно средство, с което е извършено нарушението.

(6) На лицето по ал. 5, посочено от собственика, се изпраща уведомителното писмо по ал. 2 за извършеното нарушение, а издадения на собственика електронен фиш се анулира.

Чл. 244. (1) Редът по чл. 243 се прилага при установяване на едно или няколко от следните нарушения:

1. управление на пътното превозно средство с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда и/или след употреба на наркотични вещества или техни аналози;

2. преминаване при сигнал на светофара, който не разрешава преминаването;

3. управление на пътното превозно средство по пътна лента, регулирана с поставени над лентата пътни светофари, подаващи сигнал за забрана на използването на пътната лента;

4. управление на пътното превозно средство по пътна лента, обозначена, маркирана или сигнализирана за движение само на пътни превозни средства от редовните линии за обществен превоз на пътници, без да има право на това;

5. превишаване на разрешената максимална скорост;

6. движение в лента за принудително спиране на автомагистрала, без да има право за това;

7. използване на мобилен телефон по време на управление на пътното превозно средство освен чрез устройство, позволяващо използването на телефона без участието на ръцете;

8. неизпълнение на задължението за използване на обезопасителен колан или носене на каска;

9. превозване на деца в нарушение на изискванията за използване на системите за обезопасяване.

(2) Националният център за контакт за улесняване на трансграничния обмен на информация относно пътнотранспортни нарушения по ал. 1 е в Министерството на вътрешните работи.

Чл. 245. Получените при извършване на автоматизираното търсене по чл. 243, ал. 1 лични данни се обработват съгласно разпоредбите на Закона за защита на личните данни и Закона за Министерството на вътрешните работи.

Чл. 246. Министърът на вътрешните работи или оправомощено от него длъжностно лице на всеки 2 години представя на Европейската комисия доклад за напредъка на националните дейности за улесняване на трансграничния обмен на информация относно пътнотранспортни нарушения.

Чл. 247. (1) След влизането в сила на наказателно постановление, с което се налага наказание на водач или собственик или ползвател на моторно превозно средство, препис от него се предоставя на съответното структурно звено на Министерството на вътрешните работи, където се водят на отчет водачът и моторното превозно средство. Иззетите в този случай свидетелства за управление на моторни превозни средства се изпращат на съответното структурно звено на Министерството на вътрешните работи за съхранение и отчет.

(2) Наказанието лишаване от право да се управляват моторни превозни средства тече от датата на изземването на свидетелството за управление на моторни превозни средства.

(3) Глобите и имуществените санкции се заплащат в едномесечен срок от влизането в сила на наказателното постановление, фиша, електронния фиш или съдебното решение или определение на съда при обжалване, освен ако в този закон не е определено друго.

(4) При заплащане на глобата, наложена с електронен фиш, в 14-дневен срок от получаването му се заплаща 70 на сто от нейния размер.

Чл. 248. (1) За неуредените в този закон случаи по съставянето на актовете, издаването и обжалването на наказателните постановления и фишове и по изпълнението на наложените наказания се прилагат разпоредбите на Закона за административните нарушения и наказания.

(2) Изготвените с технически средства или системи, заснемащи или записващи датата, точния час на нарушението и регистрационния номер на моторното превозно средство, снимки, видеозаписи и разпечатки са веществени доказателствени средства в административнонаказателния процес.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. “Автомагистрала” е път, който отговаря на изискванията на чл. 3, ал. 7 от Закона за пътищата.

2. “Автоматизирани технически средства или системи” са уреди за контрол, работещи самостоятелно или взаимно свързани, одобрени и проверени съгласно Закона за измерванията, които установяват и автоматично заснемат нарушения в присъствие или отсъствие на контролен орган и могат да бъдат:

а) стационарни - прикрепени към земята и обслужвани периодично от контролен орган;

б) мобилни - прикрепени към превозно средство или временно разположени на участък от пътя, установяващи нарушение в присъствието на контролен орган, който поставя начало и край на работния процес.

3. “Автомобил” е моторно превозно средство, което се използва за превоз на пътници и/или товари или за теглене на ремаркета и има поне четири колела, без превозните средства от категории L6e и L7e. В зависимост от предназначението си автомобилите биват:

а) леки – моторни превозни средства от категория M1, предназначени за превоз на пътници, с не повече от 8 места за сядане, без мястото за сядане на водача;

б) автобуси – моторни превозни средства от категории М2 или М3, предназначени за превоз на пътници, с повече от 8 места за сядане, без мястото за сядане на водача. Към автобусите се приравняват и тролейбусите;

в) товарни – моторни превозни средства от категории N1, N2 или N3, предназначени за превоз на товари или за теглене на ремаркета или полуремаркета;

г) със специално предназначение – моторни превозни средства от категории М или N, притежаващи специфични технически характеристики, които им позволяват да изпълняват функции, изискващи специална конфигурация или оборудване.

4. „Бавнодвижещо се пътно превозно средство” е пътно превозно средство, което по конструктивни причини не може да се движи със скорост, по-висока от 40 km/h. Към бавнодвижещите се пътни превозни средства се приравняват и тези, които поради характера на превозвания от тях товар не могат да се движат със скорост, по-висока от 40 km/h.

5. „Велосипед” е пътно превозно средство, най-малко с две колела, което се привежда в движение с мускулната сила на лицето, което го управлява, включително и такова с подпомагане на задвижването от педалите, което е оборудвано със спомагателен електродвигател с максимална постоянна номинална мощност, по-малка или равна на 250 W, при което двигателят се спира, щом водачът на велосипед престане да върти педалите, или в противен случай осигуряването от двигателя задвижване се намалява постепенно и накрая се изключва напълно, преди превозното средство да достигне скорост 25 km/h, с изключение на инвалидните колички, самобалансиращите се превозни средства и превозни средства, които не са оборудвани с най-малко едно място за сядане.

6. „Велосипедна алея“ е част от напречния профил на улицата, предназначена за движение на велосипеди, която е физически отделена (хоризонтално и/или вертикално) от платното за автомобилно движение и от пешеходното движение.

7. „Велосипедна лента“ е обособена част от пътното платно по протежение на улица, предназначена единствено за еднопосочно велосипедно движение, отделена от останалата част от платното за движение чрез пътна маркировка и обозначена с пътни знаци.

8. „Велосипедна пътека“ е част от платното за движение, очертана с пътна маркировка, обозначена с пътни знаци и предназначена за преминаване на велосипеди. Велосипедната пътека е продължение на велосипедната алея върху платното за движение.

9. „Вериги за сняг“ са твърди или меки устройства, предназначени за поставяне върху гумите на превозни средства с цел подобряване на сцеплението на превозното средство при движение върху сняг или лед;

10. „Водач” е лице, което управлява пътно превозно средство или води организирана група пешеходци, което води или кара впрегатни, товарни или ездитни животни или стада по пътищата.

11. „Граница на платното за движение” е линията, очертана или не с пътна маркировка, която отделя платното за движение от другите конструктивни елементи на пътното платно - банкет, тротоар, лента за принудително спиране и други. Линията, с която се очертава “BUS”-лентата, също е граница на платното за движение.

12. „Гуми, предназначени за зимни условия“ са гуми, чиито шарки, материал и структура на протектора са проектирани за използване при наличие на кал и пресен или размекнат сняг и са обозначени с надпис M+S (Mud and Snow), M.S, M&S, M-S или едновременно с M+S и

ЗРМСФ(снежинка в рамката на три планински върха).

13. “Дневни светлини” са светлини, предназначени за подобряване на възприемането и видимостта на предната част на пътно превозно средство при движението му.

14. “Допустима максимална маса” е разрешената максимална маса на пътното превозно средство в натоварено състояние, определена за допустима от компетентните органи.

15. “Електронен фиш” е електронно изявление, записано върху хартиен, магнитен или друг носител, създадено чрез административно-информационна система въз основа на постъпили и обработени данни за нарушения от автоматизирани технически средства или системи.

16. “Железопътен прелез” е пресичане на едно ниво на път с железопътна линия.

17. „Значителни неизправности”, включително при укрепването на товара, са откритите по време на проверка неизправности, които могат да засегнат безопасността на превозното средство или да имат въздействие върху околната среда, или да породят риск за други участници в движението по пътищата, както и други по-значителни несъответствия.

18. “Извънгабаритно пътно превозно средство” е пътно превозно средство (или състав от пътни превозни средства), което с товар или без товар надвишава допустимите размери или маса, определени по реда на чл. 14, ал. 1, т. 2.

19. “Изкуствена неравност” е изпъкнала повърхност над нивото на пътя или вдлъбнатина, предназначена за намаляване скоростта на пътното превозно средство.

20. “Изоставено моторно превозно средство” е излязло от употреба моторно превозно средство, което се намира върху имот - държавна или общинска собственост, изоставено е от собственика си и той не се яви пред компетентните органи в тримесечен срок от уведомяването му по надлежния ред.

21. “Категория на моторно превозно средство” е определена със Закона за пътните превозни средства група моторни превозни средства, обединени съобразно предназначението им и конструктивните им особености.

22. “Кръстовище” е място, където два или повече пътя се пресичат, разделят се или се събират на едно ниво.

23. „Маса без товар” е масата на пътното превозно средство без водач, пътници или товар, но с цялото количество гориво, необходимия комплект инструменти и принадлежности.

24. “Мотопед” е двуколесно (категория L1 или L1e), триколесно (категория L2 или L2e) или четириколесно (категория L6 или L6e) моторно превозно средство, чиято максимална конструктивна скорост не надвишава 45 km/h.

25. „Моторно превозно средство“ е пътно превозно средство, задвижвано от двигател, с изключение на релсовите, което е проектирано и произведено да се придвижва на собствен ход, има поне две колела, комплектовано или напълно комплектовано и е с максимална конструктивна скорост, по-голяма от 25 km/h за превозни средства от категории M и N, а за превозни средства от категория L - по-голяма от 6 km/h. Моторните превозни средства биват – автомобил, мотопед, мотоциклет, триколесно или четириколесно моторно превозно средство от категория L7 или L7e. Към моторните превозни средства спадат и самоходните машини.

26. “Мотоциклет” е двуколесно моторно превозно средство без кош (категория L3 или L3e) или с кош (категория L4 или L4e), чиято максимална конструктивна скорост надвишава 45 km/h.

27. “Намалена видимост” е налице при здрач, мъгла, валеж, запрашеност, задименост и други подобни условия.

28. “Населено място” е застроена със сгради територия, при която началото и краят са обозначени със съответни пътни знаци.

29. “Натоварване на ос” е частта от масата с товар, която се носи от всяка ос на пътното превозно средство.

30. „Незначителни неизправности”, включително при укрепването на товара, са откритите по време на проверка неизправности, които са без значителни последствия за безопасността на превозното средство или без значително въздействие върху околната среда, както и други незначителни несъответствия.

31. “Нов водач” е водач, който придобива за първи път правоспособност за управление на моторно превозно средство.

32. “Обезопасителен колан” (колан за седалка, колан) е комплект от ленти с осигуряваща ключалка, регулиращи устройства и присъединителни приспособления, които могат да се закрепват към моторното превозно средство и са предназначени да намалят риска от увреждане на потребителя чрез ограничаване подвижността на тялото му в случай на сблъскване или внезапно намаляване скоростта на превозното средство. Такъв комплект обикновено се определя като “комплект колан”, понятие, обхващащо и всяко устройство за преобразуване на енергия или прибиране на колан.

33. “Обичайно пребиваване” е мястото, където дадено лице обикновено живее повече от 185 дни през последните 12 последователни месеца поради лични или трудови връзки, или ако лицето няма трудови връзки - поради лични връзки, които сочат тясна обвързаност на лицето с мястото, където то живее.

За обичайно пребиваване на лице, чиито трудови връзки са на различно място от личните му връзки и което вследствие на това последователно пребивава на различни места в две или повече държави членки, се смята мястото, където са личните му връзки, при условие че лицето редовно се връща там. Спазването на последното условие не е необходимо, ако лицето пребивава в дадена държава членка за изпълнение на задача с определена продължителност. Обучението в университет или в друго учебно заведение не се смята за смяна на обичайно пребиваване.

34. “Обществен превоз” е този, който се извършва с моторно превозно средство срещу заплащане.

35. “Ограничена видимост” е налице при стръмнини, завои и други препятствия, които пречат на видимостта.

36. „Опасни неизправности”, включително при укрепването на товара, са откритите по време на проверка неизправности, които представляват пряк и непосредствен риск за безопасността на движението по пътищата или имат въздействие върху околната среда.

37. „Отворени за обществено ползване“ са пътищата, предназначени за превоз на пътници и товари и/или за придвижване на пешеходци, достъпът до които не е ограничен от собственика или управляващия пътя.

38. „Палка „Стоп! Деца” е палка, която се използва за спиране на пътни превозни средства за осигуряване пресичането на платното за движение от група деца, чиято кръгла част е двустранно оцветена, с бял фон, с гранична червена ивица и символ с черен цвят.

39. „Пешеходна пътека” е част от платното за движение, очертана с пътна маркировка и обозначена с пътни знаци, предназначена за преминаване на пешеходци.

40. „Платно за движение” е общата широчина на пътните ленти. Пътят може да има няколко платна за движение, видимо отделени едно от друго.

41. „Повторно” е нарушението, извършено в едногодишен срок, а в случаите по чл. 204, ал. 2 - в двегодишен срок, от влизането в сила на наказателното постановление, с което на нарушителя е наложено наказание за същото по вид нарушение, включително и когато първото наказание му е било наложено като нов водач.

42. „Полуремарке“ е ремарке, чиято ос или оси са разположени зад центъра на тежестта на превозното средство, когато е равномерно натоварено, и което е оборудвано с прикачващо устройство, което позволява хоризонталните и вертикалните сили да се предават на теглещото превозно средство.

43. „Предимство” е правото на един участник в движението да премине преди друг през дадено място от пътното платно.

44. „Предупредителен светлоотразителен триъгълник” е триъгълна рамка с червена външна светлоотразителна лента и с червена вътрешна флуоресцираща лента и обозначава аварийно спряло на платното за движение пътното превозно средство.

45. „Прекратяване на регистрация” е отмяна на разрешението превозното средство да се използва в пътното движение.

46. „Препятствие на пътя” е нарушаване целостта на пътното покритие, както и предмети, вещества или други подобни, които се намират на пътя и създават опасност за движението.

47. „Път” е всяка земна площ или съоръжение, предназначени или обикновено използвани за движение на пътни превозни средства или на пешеходци. Към пътищата се приравняват и улиците.

48. „Пътна лента” е надлъжна част от пътя, очертана или не с маркировка и с широчина, осигуряваща движението на пътните превозни средства в една посока едно след друго.

49. „Пътен банкет” е надлъжна част от пътя, ограничаваща платното за движение. Банкетът може да бъде укрепен или неукрепен.

50. „Пътник” е лице, което се намира във или на пътното превозно средство, но не участва в управлението му.

51. „Пътно платно” е общата широчина на банкетите, тротоарите, платното за движение и островите на платното за движение.

52. „Пътно превозно средство” е съоръжение, придвижвано по пътя на колела и използвано за превоз на пътници и/или товари. Към пътните превозни средства се включват моторните превозни средства и ремаркетата, както и трамваите, тракторите, самоходните машини, велосипедите и превозните средства с животинска тяга, когато се движат по пътищата.

53. „Пътнотранспортно произшествие” е събитие, възникнало в процеса на движението на пътното превозно средство и предизвикало нараняване или смърт на хора, повреда на пътното превозно средство, път, пътното съоръжение, товар или други материални щети.

54. „Разделителна ивица” е надлъжна част от пътя, която го разделя на отделни платна за движение и не е предназначена за движение на пътни превозни средства.

55. „Ремарке“ е всяко пътното превозно средство, включително полуремарке, на колела, което не се придвижва на собствен ход и е проектирано и произведено да бъде теглено от моторно

превозно средство. Ремаркетата могат да имат и специално предназначение, когато притежават специфични технически характеристики, които им позволяват да изпълняват функции, изискващи специална конфигурация или оборудване.

56. „Самобалансиращо се превозно средство“ е превозно средство с едно колело или с две успоредно разположени колела, задвижвано от двигател, чиято максимална конструктивна скорост не надвишава 25 km/h, за което е характерно присъщо нестабилно равновесие и което се нуждае от спомагателна контролна система, за да се поддържа в равновесие.

57. „Самоходна машина“ е пътно превозно средство, което се придвижва на собствен ход, специално проектирано и произведено за извършване на специфични дейности, и което поради конструктивните си характеристики не е подходящо за превоз на пътници или товари. Машина, монтирана на шаси на моторно превозно средство, не се счита за самоходна машина.

58. „Светлинен сигнал“ е светлина с определен цвят, излъчвана от светещо поле с определени форма и размери.

59. „Система за обезопасяване на деца“ е комплект от компоненти, които могат да включват комбинация от ленти или гъвкави компоненти с осигурителна ключалка, регулиращи устройства, присъединителни приспособления и в някои случаи допълнителен стол и/или екран срещу удар, които могат да бъдат закрепвани към превозното средство. Тя е предвидена да намали риска от увреждане на пътника в случай на удар или рязко спиране на превозното средство посредством ограничаване подвижността на тялото на пътника.

60. „Скоростен път“ е път, който отговаря на изискванията на чл. 3, ал. 8 от Закона за пътищата.

61. „Спиране“ е привеждане в неподвижно състояние на пътното превозно средство.

62. „Средна скорост“ е скоростта, определена с автоматизирано техническо средство или система, изчислена като разстоянието от контролирания участък от пътя се раздели на времето, за което е изминат.

63. „Стеснен участък от пътя“ е пътен участък с ограничена дължина, в който едностранно или двустранно е намалена широчината на платното за движение.

64. „Състав от пътни превозни средства“ са механично свързани пътни превозни средства, които участват в движението по пътищата като едно цяло.

65. „Технически допустима максимална маса“ е максималната маса на пътното превозно средство в натоварено състояние, посочена от производителя, допустима за неговата конструкция и производствено изпълнение.

66. „Товароносимост“ е максималната обща маса на товара или максималният брой пътници, които пътното превозно средство конструктивно е предназначено да превозва.

67. „Трактор“ е моторно превозно средство, предназначено за извършване на специфични дейности, както и за теглене на товарни ремаркета. В движението по пътищата се допускат само колесните трактори. Към колесните трактори се приравняват и самоходните шасита.

68. „Триколесно моторно превозно средство“ е моторно превозно средство с три колела (категория L5 или L5e), чиято максимална конструктивна скорост надвишава 45 km/h.

69. „Тролейбус“ е автобус с електрическо задвижване, чието захранване е от въздушна контактна мрежа.

70. „Тротоар“ е изградена, оградена или очертана с пътна маркировка надлъжна част от

пътя, ограничаваща платното за движение и предназначена само за движение на пешеходци.

71. „Участник в движението” е всяко лице, което се намира на пътя и със своето действие или бездействие оказва влияние на движението по пътя. Такива са водачите, пътниците, пешеходците, както и лицата, работещи на пътя.

72. „Участник в пътнотранспортно произшествие” е всеки, който е пострадал при произшествието или с поведението си е допринесъл за настъпването му.

73. „Участък с концентрация на пътнотранспортни произшествия” е участък от пътя, на който за даден период са настъпили повече от определен брой пътнотранспортни произшествия.

74. „Хора с трайни увреждания” са лица, определени в § 1, т. 2 от допълнителните разпоредби на Закона за хората с увреждания.

75. „Четириколесно моторно превозно средство от категория L7 или L7e“ е моторно превозно средство с четири колела, чиято максимална конструктивна скорост надвишава 45 km/h и е:

а) с маса в ненатоварено положение, която не надвишава 400 kg за превозните средства за превоз на пътници или 550 kg за превозните средства за превоз на товари;

б) с двигател, чиито работен обем надвишава 50 cm³;

в) с двигател с вътрешно горене, чиято максимална ефективна мощност не надвишава 15 kW.

г) с електрически двигател, чиято номинална постоянна максимална мощност не надвишава 15 kW.

§ 2. Събирането, използването и съхраняването на лични данни по този закон се извършва с цел административно обслужване на участниците в движението по пътищата, връчване на документи, установяване на административни нарушения и налагане на административни наказания. Ръководителите на ведомства и структурите за контрол, в които се въвеждат тези данни периодично преразглеждат наличието на основание за обработката на личните данни.

§ 3. Лицата, които се обучават за водачи на моторни превозни средства в организирани по съответния ред форми на обучение, не носят отговорност по този закон за пътнотранспортни произшествия, както и за последиците от тях, станали по време на практически занятия, освен ако са действали умишлено.

§ 4. (1) Изискванията към водачите по чл. 24, т. 3 и предвидените за водачите наказания по чл. 204 се прилагат и по отношение на инструкторите и изпитващите, които провеждат обучение или изпит с учебен автомобил, управляван от кандидат за придобиване на правоспособност за управление на моторни превозни средства.

(2) Определените от министъра на вътрешните работи контролни органи не допускат осъществяването на дейността на инструктор или изпитващ, когато за него е налице някое от обстоятелствата по чл. 179, ал. 2, т. 10 или 12.

§ 5. За издаване на разрешения и други документи по този закон се заплащат такси, определени в тарифи, приети от Министерския съвет по предложения на министъра на

транспорта, информационните технологии и съобщенията, министъра на вътрешните работи, министъра на регионалното развитие и благоустройството или на министъра на здравеопазването.

§ 6. (1) Обучението на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование на правилата и поведението за безопасно движение по пътищата се извършва от педагози, като в него участват и служители от ангажираните ведомства, изпълняващи дейности, свързани с безопасността на движението по пътищата.

(2) В институциите от системата за предучилищното и училищното образование се създават комисии по безопасност на движението по пътищата, които подпомагат ръководствата на тези институции в организиране и провеждане на изучаването на правилата и поведението за безопасно движение по пътищата.

§. 7. Органите за контрол по този закон могат да пътуват безплатно с всяко моторно превозно средство за обществен превоз, с изключение на леките таксиметрови автомобили, въз основа на карти, издадени от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

§. 8. С този закон са въведени изисквания на:

1. Директива (ЕС) 2015/719 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 година за изменение на Директива 96/53/ЕО на Съвета относно максимално допустимите размери в националния и международен трафик на някои пътни превозни средства, които се движат на територията на Общността, както и максимално допустимите маси в международния трафик (ОВ, L 115 от 6 май 2015 г.);

2. Директива 2015/413/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2015 г. за улесняване на трансграничния обмен на информация относно пътнотранспортни нарушения, свързани с безопасността по пътищата (ОВ, L 68/9 от 13 март 2015 г.);

3. Директива 2014/47/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. относно крайпътната техническа проверка на изправността на търговски превозни средства, които се движат на територията на Съюза, и за отмяна на Директива 2000/30/ЕО (ОВ, L 127/134 от 29 април 2014 г.);

4. Директива за изпълнение 2014/37/ЕС на Комисията от 27 февруари 2014 г. за изменение на Директива 91/671/ЕИО на Съвета относно задължителното използване на обезопасителни колани и на системи за обезопасяване на деца в превозните средства (ОВ, L 59/32 от 28 февруари 2014 г.);

5. Директива 2006/126/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. относно свидетелства за управление на превозни средства (ОВ, L 403 от 30 декември 2006 г.);

6. Директива 96/53/ЕО на Съвета от 25 юли 1996 година относно максимално допустимите размери в националния и международен трафик на някои пътни превозни средства, които се движат на територията на Общността, както и максимално допустимите маси в международния трафик (ОВ, L 235 от 17 септември 1996 г.);

7. Директива 92/06/ЕИО на Съвета от 10 февруари 1992 година относно монтирането и използването на устройства за ограничаване на скоростта за някои категории моторни превозни

средства в Общността (ОВ, L 57 от 2 март 1992 г.);

8. Директива 91/671/ЕИО на Съвета от 16 декември 1991 година за сближаване на законодателствата на държавите-членки във връзка със задължителното използване на обезопасителни колани в моторните превозни средства под 3,5 тона (ОВ, L 373 от 31 декември 1991 г.);

9. Директива 89/459/ЕИО на Съвета от 18 юли 1989 година относно сближаване на законодателствата на държавите-членки по отношение на дълбочината на протекторите на гумите на някои категории моторни превозни средства и техните ремаркета (ОВ, L 226 от 3 август 1989 г.).

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 9. Този закон отменя Закона за движението по пътищата (Обн. ДВ. бр. 20 от 1999 г., изм. и доп. бр. 1 от 2000 г., бр. 43 и 76 от 2002 г., бр. 16 и 22 от 2003 г., бр. 6, 70, 85 и 115 от 2004 г., бр. 79, 92, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 61, 64, 82, 85 и 102 от 2006 г., бр. 22, 51, 97 и 109 от 2007 г., бр. 36, 43, 69, 88 и 102 от 2008 г., бр. 74, 75, 82 и 93 от 2009 г., бр. 54, 98 и 100 от 2010 г., бр. 10, 19, 39 и 48 от 2011 г., бр. 20, 47, 53, 54, 60 и 75 от 2012 г., бр. 15 и 68 от 2013 г., бр. 53 и 107 от 2014 г., бр. 14, 19, 37, 79, 92, 95, 101 и 102 от 2015 г., бр. 13, 50, 81, 86, 98 и 101 от 2016 г., бр. 9, 11, 54, 58, 77 и 97 от 2017 г. и бр. 2, 7, 17, 55, 59, 62, 77, 86 и 105 от 2018 г.).

§ 10. Подзаконовите актове по прилагането на отменения Закон за движението по пътищата запазват действието си, доколкото не противоречат на този закон.

§ 11. Наредбата по чл. 4, ал. 6 се издава от министъра на регионалното развитие и благоустройството, по предложение на председателя на управителния съвет на Агенция „Пътна инфраструктура“, в срок до 6 месеца от влизане в сила на този закон.

§ 12. Свидетелствата за управление на моторни превозни средства от категория Ткт, издадени преди влизането в сила на този закон са валидни за предвидения в тях срок.

§ 13. Подаването и връчването на документи по електронен път започва да се извършва след създаването на организационните и техническите условия.

§ 14. Изискванията по чл. 36д, ал. 1, т. 1, 2 и 4 от Закона за пътищата не се отнасят за сертифицираните одитори до датата на влизане в сила на този закон.

§ 15. В Кодекса за застраховането (Обн., ДВ., бр. 102 от 2015 г., изм. и доп. бр. 62, 95 и 103 от 2016 г., бр. 8, 62, 63, 85, 92, 95 и 103 от 2017 г. и бр. 7, 15, 24, 27, 77 и 101 от 2018 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 481, ал. 3 думите „чл. 2, ал. 1 от“ се заличават.

2. В чл. 487, ал. 4 думите „чл. 125а, ал. 2“ се заменят с „чл. 160, ал. 2“.

3. В чл. 489, ал. 4, т. 4 думите „категории L1 – L5 е съгласно чл. 149, ал. 1, т. 1, букви "а" –

"к" от Закона за движението по пътищата" се заменят с „от категории L1 – L5 съгласно Закона за пътните превозни средства”.

4. В чл. 496, ал. 3, т. 5 думите “които не възпрепятстват придвижването на МПС на собствен ход” се заличават.

5. В чл. 500, ал. 2 думите „по реда на наредбата по чл. 152, ал. 1, т. 3 от Закона за движението по пътищата и при провеждането на изпита за придобиване на правоспособността по реда на наредбата по чл. 152, ал. 1, т. 4 от Закона за движението по пътищата” се заменят с „и при провеждането на изпита за придобиване на правоспособността, извършвани по реда на наредбата по чл. 49 от Закона за водачите на моторни превозни средства”.

6. В чл. 574 навсякъде думите „чл. 125а, ал. 2“ се заменят с „чл. 160, ал. 2“.

7. В чл. 647, ал. 3 думите „Член 189, ал. 5“ се заменят с „Член 234 и чл. 239, ал. 4, 5 и 6“ а думата „прилага“ се заменя с „прилагат“.

§ 16. В Закона за автомобилните превози (Обн. ДВ. бр. 82 1999г., изм. и доп. бр. 11 и 45 от 2002 г., бр. 99 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 88, 92, 95, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 30, 85, 92 и 102 от 2006 г., бр. 42, 80 и 109 от 2007 г., бр. 102 от 2008 г., бр. 93 от 2009 г., бр. 41 от 2010 г., бр. 17 от 2011 г., бр. 38, 50, 60, 99 и 103 от 2012 г., бр. 15, 23, 66 и 109 от 2013 г., бр. 11, 60, 98 и 107 от 2014 г., бр. 14, 60, 81 и 100 от 2015 г., бр. 32, 58 и 59 от 2016 г., бр. 9 и 93 от 2017 г. и бр. 62, 80 и 105 от 2018 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 7а, ал. 2 думите „чл. 152, ал. 1, т. 2 от Закона за движението по пътищата“ се заменят с „чл. 28 от Закона за водачите на моторни превозни средства“.

2. В чл. 7б, ал. 5 думите „по чл. 146, ал. 1 от Закона за движението по пътищата“ се заменят със „за условията и реда за изменение в конструкцията на регистрираните пътни превозни средства и индивидуално одобряване на пътни превозни средства по Закона за пътните превозни средства“.

3. В чл. 19, ал. 4 след думите „Закона за движението по пътищата“ се поставя запетая и се добавя „Закона за водачите на моторни превозни средства“.

4. В чл. 23б, ал. 3 думите „по чл. 148, ал. 2 от Закона за движението по пътищата по реда на наредбата по чл. 147, ал. 1 от същия закон“ се заменят с „получили разрешение за извършване на периодични прегледи за проверка на техническата исправност на пътни превозни средства съгласно изискванията на Закона за пътните превозни средства“.

5. В чл. 24, ал. 3, т. 4 думите „чл. 152, ал. 1, т. 2 от Закона за движението по пътищата“ се заменят с „чл. 28 от Закона за водачите на моторни превозни средства“.

6. В чл. 29б, ал. 4 думите „по чл. 148, ал. 2 от Закона за движението по пътищата по реда на наредбата по чл. 147, ал. 1 от същия закон“ се заменят с „получили разрешение за извършване на периодични прегледи за проверка на техническата исправност на пътни превозни средства съгласно изискванията на Закона за пътните превозни средства”.

7. В чл. 10ба, ал. 1, б. „е“ думите „по чл. 146, ал. 1 от Закона за движението по пътищата“ се заменят със „за условията и реда за изменение в конструкцията на регистрираните пътни превозни средства и индивидуално одобряване на пътни превозни средства по Закона за пътните превозни средства“.

§ 17. В Закона за административните нарушения и наказания (обн. ДВ., бр. 92 от 1969 г., изм. и доп. бр. 54 от 1978 г., бр. 28 от 1982 г., бр. 28 и 101 от 1983 г., бр. 89 от 1986 г., бр. 24 от 1987 г., бр. 94 от 1990 г., бр. 105 от 1991 г., бр. 59 от 1992 г., бр. 102 от 1995 г., бр. 12 и 110 от 1996 г., бр. 11, 15, 59, 85 и 89 от 1998 г., бр. 51, 67 и 114 от 1999 г., бр. 92 от 2000 г., бр. 25, 61 и 101 от 2002 г., бр. 96 от 2004 г., бр. 39 и 79 от 2005 г., бр. 30, 33, 69 и 108 от 2006 г., бр. 51, 59 и 97 от 2007 г., бр. 12, 27 и 32 от 2009 г., бр. 10, 33, 39, 60 и 77 от 2011 г., бр. 19, 54 и 77 от 2012 г., бр. 17 от 2013 г., бр. 98 и 107 от 2014 г., бр. 81 от 2015 г., бр. 76 и 101 от 2016 г., бр. 63 и 101 от 2017 г. и бр. 20 и 38 от 2018 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 39, ал. 2а се изменя така:

„(2а) За административни нарушения, когато това е предвидено в закон, овластените контролни органи могат да налагат с фиш глоби в размер, предвиден в съответния закон. Фишът, ако не е предвидено друго в закон, съдържа данни за самоличността на контролния орган и на нарушителя, мястото и времето на нарушението, нарушените разпоредби и размера на глобата. Фишът, ако не е предвидено друго в закон, се подписва от контролния орган и от нарушителя. На нарушителя се дава препис, за да може да заплати доброволно глобата.“

2. В чл. 58 се създава ал. 3:

„(3) В случаите предвидени със закон, на нарушителя може да се връчва отпечатан дигитален образ от автоматизирана информационна система за издадени, но невръчени наказателни постановления, съдържащ реквизитите на наказателното постановление, с изключение на подпис и печат, като от момента на връчването му наказателното постановление се счита за връчено.“

3. В чл. 59, ал. 2 изречение второ се заличава.

4. Член 85а се изменя така:

„Чл. 85а. Този закон се прилага за административнонаказателния процес при нарушения на Закона за движението по пътищата, когато в Закона за движението по пътищата не са предвидени особени правила.“

§ 18. В Закона за българските лични документи (Обн. ДВ. бр. 93 от 1998 г., изм. и доп. бр. 53, 67, 70 и 113 от 1999 г., бр. 108 от 2000 г., бр. 42 и 45 от 2001 г., бр. 54 от 2002 г., бр. 29 и 63 от 2003 г., бр. 96, 103 и 111 от 2004 г., бр. 43, 71, 86, 88 и 105 от 2005 г., бр. 30, 82 и 105 от 2006 г., бр. 29, 46 и 52 от 2007 г., бр. 66, 88 и 110 от 2008 г., бр. 35, 47, 82 и 102 от 2009 г., бр. 26 и 100 от 2010 г., бр. 9, 23, 32 и 55 от 2011 г., бр. 21, 42 и 75 от 2012 г., бр. 23 и 70 от 2013 г., бр. 53 от 2014 г., бр. 14, 79 и 80 от 2015 г., бр. 33, 81, 97 и 101 от 2016 г., бр. 85 и 97 от 2017 г. и бр. 14 и 24 от 2018 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Член 51 се отменя.

2. В чл. 53, ал. 1:

а) създават се нови т. 11 и 12:

„11. дата на придобиване на правоспособност за управление на категорията или категориите моторни превозни средства;

12. дата, до която е валидна категорията или категориите;”;

б) досегашната т. 11 става т. 13 и се изменя така:

„13. особените забележки и ограничителните условия, определени с наредбата по чл. 13, ал. 2 от Закона за водачите на моторни превозни средства;“;

в) досегашната т. 12 става т. 14.

3. В Глава четвърта се създава раздел III с чл. 54а-54о:

„Раздел III Издаване, подмяна и ползване на свидетелствата за управление на моторни превозни средства

Чл. 54а. Свидетелство за управление на моторни превозни средства се издава при:

1. първоначално придобиване правоспособност за управление на моторни превозни средства от определена категория;

2. придобиване на правоспособност за управление на моторни превозни средства от нова категория;

3. възстановяване на правоспособност, изгубена поради настъпване на някое от обстоятелствата, предвидени в Закона за движението по пътищата;

4. подмяна на стар образец свидетелство за управление с нов;

5. подмяна поради изтичане срока на валидност;

6. подмяна поради промяна в данните на водача;

7. подмяна на изгубено, откраднато, повредено или унищожено свидетелство;

8. подмяна на чуждестранно национално свидетелство за управление;

9. подмяна при възстановяване на правоспособност поради отказ от категории.

Чл. 54б. (1) Свидетелство за управление на моторни превозни средства се издава на лице, завършило първи гимназиален етап на средно образование, както и на лице завършило основно образование по отменения Закон за народната просвета преди 26 септември 2017 г., навършило минималната възраст за управление на моторни превозни средства от съответната категория, което е физически годно да управлява моторни превозни средства, преминало е обучение за водач на моторно превозно средство и за оказване на първа долекарска помощ и което успешно е издържало изпит за водач на моторно превозно средство.

(2) Свидетелство за управление на моторни превозни средства от категории C1, C, D1, D и T, както и на загубилите правоспособност по чл. 194 от Закона за движението по пътищата, се издава на лица, които са психологически годни.

Чл. 54в. Свидетелство за управление на моторни превозни средства се издава на лица, които са установили обичайното си пребиваване в Република България, за което обстоятелство подписват декларация или представят доказателство, че се обучават във висше училище по чл. 17, ал. 1 от Закона за висшето образование или в училище по Закона за предучилищното и училищното образование или в професионален колеж в Република България не по-малко от 6 месеца.

Чл. 54г. Едно и също лице може да притежава само едно свидетелство за управление на моторни превозни средства, издадено от държава членка на Европейския съюз.

Чл. 54д. Подмяна на свидетелство за управление на моторни превозни средства се извършва при:

1. изтичане срока на валидност;
2. подмяна на стар образец с нов;
3. промяна в данните на водача;
4. възстановяване на правоспособност поради отказ от категория.

Чл. 54е. (1) Когато свидетелството за управление на моторни превозни средства е изгубено, откраднато, повредено или унищожено, за което притежателят е подписал декларация, се издава свидетелство за управление на моторни превозни средства с данни за притежателя и срокове на валидност, както в изгубеното, откраднатото, повреденото или унищоженото и с нов номер. В свидетелството се отразява съответния код на Европейския съюз.

(2) Декларацията за обстоятелствата по ал. 1 може да бъде подадена по електронен път, подписана с квалифициран електронен подпис.

(3) Свидетелство за управление в случаите по ал. 1 не се издава на водач, на когото са отнети всички контролни точки за отчет на извършените нарушения.

Чл. 54ж. При подмяна на българско свидетелство за управление на моторни превозни средства или на свидетелство за управление на моторни превозни средства, издадено от държава членка на Европейския съюз, или друга страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария, не се изисква копие от документ за завършено образование.

Чл. 54з. Не се издава или подменя свидетелство за управление на моторни превозни средства до заплащане изцяло на дължимите глоби от лицето за нарушения по Закона за движението по пътищата.

Чл. 54и. (1) Признаване и подмяна на чуждестранно национално свидетелство за управление на моторни превозни средства се допуска, ако:

1. страната, издала съответното свидетелство, е подписала и ратифицирала Конвенцията за движението по пътищата (Виена, 1968 г.) и свидетелството отговаря на приложение № 6 към конвенцията;

2. страната, издала съответното свидетелство, е подписала и ратифицирала Конвенцията за движението по пътищата (Виена, 1968 г.) и е подписала споразумение с Република България за взаимно признаване и преиздаване на свидетелствата за управление на моторни превозни средства;

3. страната, издала съответното свидетелство, е държава членка на Европейския съюз, или друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или Конфедерация Швейцария.

(2) Подмяната на свидетелството по ал. 1, т. 1 и 2 се извършва при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

Чл. 54к. (1) Чуждестранно свидетелство за управление на моторни превозни средства на български гражданин или чужденец, издадено от държава, която не е членка на Европейския съюз,

или от друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или от Конфедерация Швейцария се заменя с българско свидетелство за управление без полагане на изпит, ако държавата, в която е издадено, е договаряща страна по Конвенцията за движението по пътищата и свидетелството отговаря на изискванията на приложение № 6 към конвенцията.

(2) В случаите, когато чуждестранно национално свидетелство не отговаря на изискванията по ал. 1, българско свидетелство за управление на моторни превозни средства се издава след успешно полагане на изпит.

(3) Свидетелство за управление по чл. 54и, ал. 1, т. 3 на лице, което е установило обичайното си пребиваване в Република България, може да бъде заменено по негово искане с равностойно българско свидетелство за управление без полагане на изпит.

(4) Свидетелство за управление по чл. 54и, ал. 1, т. 3 на водач, който е установил обичайното си пребиваване в Република България, се заменя с българско при установяване на административно нарушение, за което е предвидено отнемане на контролни точки за отчет на извършените нарушения.

(5) В случаите по ал. 1 - 4 замяната с българско свидетелство за управление се извършва след представяне на чуждестранно свидетелство. Замененото свидетелство се връща на държавата, в която е издадено, като се посочват причините за извършване на замяната.

(6) При изгубено или откраднато свидетелство за управление по чл. 54и, ал. 1, т. 3 на лице, което е установило обичайното си пребиваване в Република България, се издава българско свидетелство въз основа на доказателства за придобитата правоспособност от компетентните органи на държавата, която е издала изгубеното или откраднатото свидетелство. За обстоятелствата по издаване на българското свидетелство се уведомява държавата, издала изгубеното или откраднатото свидетелство.

(7) Главна дирекция "Национална полиция" на Министерството на вътрешните работи обменя информация със съответните органи на друга държава при издаването или замяната на свидетелства за управление на моторни превозни средства.

Чл. 54л. (1) Свидетелството за управление на моторни превозни средства се издава и подменя от органите на Министерството на вътрешните работи на лица при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет.

(2) Срокът на валидност на свидетелството за управление на моторни превозни средства за категории АМ, А1, А2, А, В, В1 и ВЕ е 10 години.

(3) Срокът на валидност на свидетелството за управление на моторни превозни средства за категории С, СЕ, С1, С1Е, D, DE, D1, D1Е и Т е 5 години.

(4) Срокът на валидност на свидетелството за управление на моторни превозни средства на лица с трайни увреждания е до 5 години.

(5) Срокът на валидност на свидетелството за управление на моторни превозни средства на лица, навършили 70-годишна възраст е 2 години.

Чл. 54м. Свидетелство за управление на моторни превозни средства се издава в срок от:

1. при обикновена услуга до 30 дни от приемане на заявлението;
2. при бърза услуга до 10 дни от приемане на заявлението;
3. при подадено заявление за подмяна на свидетелство за управление на моторни превозни средства чрез дипломатическо или консулско представителство на Република България в чужбина срокът за издаване е до 90 дни.

Чл. 54н. За свидетелство за управление на моторни превозни средства, за което е подадена декларация в срока по чл. 8, ал. 2, че е изгубено, откраднато, повредено или унищожено, структурата, в която е подадена декларацията извършва промяна на статуса и обявява свидетелството за невалидно, а когато декларацията е подадена в дипломатическите или консулските представителства на Република България в чужбина, промяната на статуса и обявяването на свидетелството за невалидно се извършва от органа, който го е издал.

Чл. 54о. (1) Свидетелство за управление на моторни превозни средства, издадено или подменено въз основа на документ с невярно съдържание или не по реда, установен в акта на Министерския съвет по чл. 54д, ал. 1, се обявява за невалидно.

(2) Невалидността по ал. 1 се обявява от органа, издал свидетелството за управление на моторни превозни средства.”.

4. Навсякъде в закона думите „моторно превозно средство“ се заменят с „моторни превозни средства“.

§ 19. В Закона за защита от шума в околната среда (Обн. ДВ. бр. 74 от 2005 г., изм. и доп., бр. 30 от 2006 г., бр. 41 от 2009 г., бр. 98 от 2010 г., бр. 32 от 2012 г., бр. 66 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г. и бр. 12 от 2017 г.) в чл. 20, ал. 1, т. 2 думите „Закона за движението по пътищата” се заменят със „Закона за пътните превозни средства”.

§ 20. В Закона за местните данъци и такси (Обн. ДВ. бр. 117 от 1997 г., изм. и доп. бр. 71, 83, 105 и 153 от 1998 г., бр. 103 от 1999 г., бр. 34 и 102 от 2000 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 28, 45, 56 и 119 от 2002 г., бр. 84 и 112 от 2003 г., бр. 6, 18, 36, 70 и 106 от 2004 г., бр. 87, 94, 100, 103 и 105 от 2005 г., бр. 30, 36 и 105 от 2006 г., бр. 55 и 110 от 2007 г., бр. 70 и 105 от 2008 г., бр. 12, 19, 41 и 95 от 2009 г., бр. 98 от 2010 г., бр. 19, 28, 31, 35 и 39 от 2011 г., бр. 30, 53, 54 и 102 от 2012 г., бр. 24, 30, 61 и 101 от 2013 г., бр. 105 от 2014 г., бр. 14, 35, 37, 79 и 95 от 2015 г., бр. 32, 43, 74, 80 и 97 от 2016 г., бр. 88, 92, 96, 97 и 99 от 2017 г. и бр. 98 от 2018 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 58, ал. 5 думите „по реда на чл. 143, ал. 10 от Закона за движението по пътищата“ се заменят с „поради получено уведомление от Гаранционния фонд по чл. 574, ал. 11 от Кодекса за застраховането“.

2. В § 1, т. 35 от допълнителните разпоредби думите „§ 6, т. 12“ се заменят с „§ 1, т. 3“.

§ 21. В Закона за пътищата (Обн. ДВ. бр. 26 от 2000 г., изм. и доп. бр. 88 от 2000 г., бр. 111 от 2001 г., бр. 47 и 118 от 2002 г., бр. 9 и 112 от 2003 г., бр. 6 и 14 от 2004 г., бр. 88 и 104 от 2005 г., бр. 30, 36, 64, 102, 105 и 108 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 43 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 41, 42, 75, 82 и 93 от 2009 г., бр. 87 от 2010 г., бр. 19, 39, 55 и 99 от 2011 г., бр. 38, 44, 47 и 53 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 16, 53 и 98 от 2014 г., бр. 10, 14, 37, 61, 95 и 101 от 2015 г., бр. 30 и 75 от 2016 г., бр. 11, 89 и 96 от 2017 г. и бр. 31, 80 и 105 от 2018 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 9, ал. 6 думите „наредбата чл. 3, ал. 3” се заменят с „наредбата по чл. 4, ал. 1”.

2. В чл. 21, ал. 3:

а) точка 4 се изменя така:

„4. изпълнява проекти, финансирани чрез оперативните програми „Транспорт и транспортна инфраструктура” 2014 – 2020” и „Региони в растеж 2014-2020”;

б) в т. 26 думите „глава пета от“ се заличават.

3. В чл. 25 преди думата „над” се поставя запетая.

4. В чл. 36б:

а) алинеи 2 и 3 се изменят така:

„(2) Процедурите, свързани с управлението на безопасността на пътната инфраструктура, се прилагат за републиканските пътища, които са част от трансевропейската пътна мрежа на територията на Република България, както и за автомагистралите и скоростните пътища, независимо дали се намират в етап на планиране, проектиране, строителство или експлоатация.

(3) Управляващите пътя, могат да прилагат изискванията на ал. 1 за републиканските пътища от първи, втори и от трети клас, които не са част от трансевропейската пътна мрежа на територията на Република България, и за общинските пътища.”

5. В чл. 36д, ал. 1:

а) създава се нова т. 1:

„1. да притежава най-малко петгодишен опит в областта на организацията и безопасността на движението – проектиране, изпълнение, административна работа, преподавателска работа и др. подобни дейности;”

б) досегашната т. 1 става т. 2 и в нея след думите „строителен инженер” се добавя „по пътно строителство”;

в) досегашната т. 2 става т. 3;

г) досегашната т. 3 става т. 4 и в нея след думите „строителен инженер” се добавя „по пътно строителство”, а думите „т. 2“ се заменят с „т. 3“.

6. В чл. 36з, ал. 3 думите „чл. 14, ал. 2” се заменят с „чл. 4, ал. 4”.

7. В чл. 36и:

а) в ал. 2 думите „чл. 3, ал. 3” се заменят с „чл. 4, ал. 1”;

б) в ал. 3 думите „чл. 14, ал. 1” се заменят с „чл. 4, ал. 3”.

8. В чл. 57:

а) в ал. 2, изр. второ думата „администрацията” се заменя с „управляващия пътя”;

б) в ал. 4, т. 1 след думите „обхвата на пътя” се поставя запетая, съюзът „и” се заличава и накрая се добавя „и обслужващата зона”.

9. Навсякъде в закона думите „администрацията, управляваща пътя” и „администрацията, която управлява пътя” се заменят с „управляващия пътя”, а думата „аварийно” се заменя с „принудително”.

§ 22. В Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника (Обн., ДВ, бр. 79 от 1998 г., изм. и доп. бр. 22 от 2003 г., бр. 74 и 88 от 2005 г., бр. 30, 34, 82 и 102 от 2006 г., бр. 36, 43, 69 и 100 от 2008 г., бр. 93 от 2009 г., бр. 88 от 2010 г., бр. 28 от 2011 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г., бр. 61 от 2014 г., бр. 95 от 2015 г., бр. 58 от 2017 г. и бр. 59 от 2018 г.) в чл. 10г се правят следните изменения:

1. В ал. 2 думите „чл. 140, ал. 6” се заменят с „чл. 17”;

2. В ал. 3 думите „чл. 175, ал. 3” се заменят с „чл. 207, ал. 1”

§ 23. В Закона за рибарството и аквакултурите (обн., ДВ, бр. 41 от 2001 г.; изм., бр. 88, 94 и 105 от 2005 г., бр. 30, 65, 82, 96 и 108 от 2006 г., бр. 36, 43 и 71 от 2008 г., бр. 12, 32, 42, 80 и 82 от 2009 г., бр. 61 и 73 от 2010 г., бр. 8 и 19 от 2011 г., бр. 38, 59, 77 и 102 от 2012 г., бр. 15 и 109 от 2013 г., бр. 53 и 107 от 2014 г., бр. 12 и 102 от 2015 г., бр. 105 от 2016 г., бр. 58, 63, 92 и 103 от 2017 г. и бр. 7, 17, 27, 55, 77, 91 и 98 от 2018 г.) в чл. 54 се правят следните изменения:

1. В ал. 2 т. 9б се отменя;

2. В ал. 8 думите „моторни превозни средства със специален режим на движение“ се заличават.

§ 24. В Закона за туризма (Обн. ДВ, бр. 30 от 2013 г., изм. и доп. бр. 68 и 109 от 2013 г., бр. 40 от 2014 г., бр. 9, 14 и 79 от 2015 г., бр. 20, 43, 59 и 75 от 2016 г., бр. 58, 85 и 96 от 2017 г. и бр. 37, 77 и 86 от 2018 г.) в § 1, т. 90, б. „в“ от допълнителните разпоредби думите „§ 6, т. 12“ се заменят с „§ 1, т. 3“.

§ 25. В Закона за чистотата на атмосферния въздух (Обн. ДВ, бр. 45 от 1996 г., попр. бр. 49 от 1996 г., изм. и доп. бр. 85 от 1997 г., бр. 27 от 2000 г., бр. 102 от 2001 г., бр. 91 от 2002 г., бр. 112 от 2003 г., бр. 95 от 2005 г., бр. 99 и 102 от 2006 г., бр. 86 от 2007 г., бр. 36 и 52 от 2008 г., бр. 6, 82 и 93 от 2009 г., бр. 41, 87 и 88 от 2010 г., бр. 35 и 42 от 2011 г., бр. 32, 38, 53, 77 и 102 от 2012 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 14 и 101 от 2015 г. и бр. 58 от 2016 г., бр. 12, 58 и 85 от 2017 г. и бр. 98 и 103 от 2018 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 17, ал. 3 думите „наредбата по чл. 147, ал. 1 от Закона за движението по пътищата“ се заменят със „Закона за пътните превозни средства“.

2. В чл. 17в:

а) в ал. 3 думите „по чл. 147, ал. 8 от Закона за движението по пътищата“ се заменят с „за електронно регистриране на резултатите от извършените периодични прегледи за проверка на техническата изправност на пътните превозни средства по Закона за пътните превозни средства“;

б) в ал. 6, т. 2 думите „по чл. 147, ал. 1 от Закона за движението по пътищата“ се заменят с „за определяне на условията и редът за извършване на задължителен периодичен преглед за проверка на техническата изправност на превозните средства по Закона за пътните превозни средства“.

3. В чл. 28, ал. 3 думите „чл. 41, ал. 1, т. 4 във връзка с чл. 36, ал. 2, т. 2“ се заличават.

§ 26. Законът влиза в сила от 1 септември 2019 г.

Категории превозни средства

Категория, посочена в свидетелството за управление на моторни превозни средства	Описание на категорията превозни средства, които може да управлява	Категория и подкатегория на превозното средство за нуждите на типовото одобрение	Описание на превозното средство
AM	двуколесни или триколесни превозни средства с максимална проектна скорост не по-висока от 45 km/h	L1e със съответните подкатегории L1e-A L1e-B L2e със съответните подкатегории L2e-P L2e-U L6e L6e-A L6e-B L6e-BP L6e-BU	Леко двуколесно моторно превозно средство. - Велосипед с двигател, с изключение на посочените в § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби - Двуколесен мотопед Триколесен мотопед - Триколесен мотопед за превоз на пътници - Триколесен мотопед с общо предназначение Леко четириколесно Леко четириколесно за движение по пътищата Леко четириколесно превозно средство Леко четириколесно с повишена маневреност за превоз на пътници Леко четириколесно с повишена проходимост с общо предназначение
A1	Мотоциклети с кош или без кош и триколесни моторни превозни средства	Моторни превозни средства от категорията AM плюс L3e-A1 L3e-AxE (x = 1, 2 или 3)	Мотоциклети с ниска мощност Ендуро мотоциклети*

		L3e-AxT L4e L5e L5e-A L5e-B	Траял мотоциклети* Двуколесен мотоциклет с кош* Триколесно моторно превозно средство** Триколесно различно от тези определени като L5e-B** Товарно триколесно**
A2		Моторни превозни средства от категорията AM плюс L3e-A1 L3e-A2 L3e-AxE (x = 1, 2 или 3) L3e-AxT L4e L5e L5e-A L5e-B	Мотоциклети с ниска мощност Мотоциклет със средна мощност Ендуро мотоциклети*** Траял мотоциклети*** Двуколесен мотоциклет с кош*** Триколесно моторно превозно средство** Триколесно различно от тези определени като L5e-B** Товарно триколесно**
A		Моторни превозни средства от категорията AM плюс L3e-A1 L3e-A2 L3e-A3 L3e-AxE (x = 1, 2 или 3) L3e-AxT L4e L5e L5e-A L5e-B	Мотоциклети с ниска мощност Мотоциклет със средна мощност Мотоциклет с висока мощност Ендуро мотоциклети Траял мотоциклети Двуколесен мотоциклет с кош Триколесно моторно превозно средство** Триколесно различно от тези определени като L5e-B** Товарно триколесно**
B1	четириколесни превозни	Моторни превозни средства от	

	средства	категорията AM плюс L7e L7e-A,, L7e-A1 L7e-A2 L7e-B L7e-B1 L7e-B2 L7e-C L7e-CP L7e-CU	Тежко четириколесно Тежко четириколесно за движение по пътищата A1 тежко четириколесно за движение по пътищата A2 тежко четириколесно за движение по пътищата Тежко четириколесно за всякакви терени (ATV) ATV SbS бъги Тежко четириколесно с повишена маневреност Тежко четириколесно с повишена маневреност за превоз на пътници Тежко четириколесно с повишена маневреност с общо предназначение
B	моторни превозни средства с максимално разрешено тегло до 3 500 kg и проектирани и конструирани за превоз на не повече от осем пътника плюс водача; могат да се комбинират с ремарке of 750 kg- При ремарке над 750 kg. максималното разрешеното тегло на композицията не трябва да надвишава 3 500 kg.	Моторни превозни средства от категорията AM плюс M1 N1 Може да се комбинира с O1 Може да се комбинира с O2****	Моторни превозни средства, проектирани и построени за превозване на пътници с не повече от осем места в допълнение към мястото на водача. Моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превозване на товари с максимална маса, ненадвишаваща 3,5 тона. Ремаркета с максимална маса, ненадвишаваща 0,75 тона. Ремаркета с максимална маса, надвишаваща 0,75 тона, но ненадвишаваща 3,5 тона.****

В с код 96	моторни превозни средства с максимално разрешено тегло до 3 500 kg и проектирани и конструирани за превоз на не повече от осем пътника плюс водача, които в комбинация с ремарке надвишават 3 500 kg., при условие че максималното разрешено тегло на композицията не надвишава 4 250 kg.	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс M1 N1 O1 O2*****	Моторни превозни средства, проектирани и построени за превозване на пътници с не повече от осем места в допълнение към мястото на водача. Моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превозване на товари с максимална маса, ненадвишаваща 3,5 тона. Ремаркета с максимална маса, ненадвишаваща 0,75 тона. Ремаркета с максимална маса, надвишаваща 0,75 тона, но ненадвишаваща 3,5 тона.*****
BE	композиция на моторни превозни, състояща се от влекач от категория В и ремарке или полуремарке, когато максималното разрешено тегло на ремаркетото или полуремаркетото не надвишава 3 500 kg	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс Моторни превозни средства от категорията В които могат да се комбинират с O1 или O2	
C1	моторни превозни средства, различни от тези в категории D1 или D, с максимално разрешено тегло над 3 500 kg, но по-голямо от 7 500 kg, които са проектирани и	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс Моторни превозни средства от категорията В плюс N2*****	Моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превозване на товари с максимална

	конструирани за превоз на не повече от осем пътника плюс водача	Тези моторни превозни средства могат да се комбинират с ремарке от категория О1	маса, надвишаваща 3,5 тона, но ненадвишаваща 12 тона*****
C1E	композиция на моторни превозни, когато влекачът е от категория C1 и неговото ремарке или полуремарке има максималното разрешено тегло на ремаркетото или полуремаркетото над 750 kg, при условие че разрешеното тегло на композицията не надвишава 12 000 kg.	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс Моторни превозни средства от категорията В плюс Моторни превозни средства от категорията С1 плюс Комбинация от превозни средства посочени в категорията ВЕ Моторни превозни средства от категория С1, които мота да се комбинират с превозни средства от категория О1, О2 и О3*****	Ремаркета с максимална маса, надвишаваща 3,5 тона, но ненадвишаваща 10 тона.*****
C	моторни превозни средства, различни от тези в категории D1 или D, с максимално разрешено тегло над 3 500 kg, които са проектирани и конструирани за превоз на не повече от осем пътника плюс водача	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс Моторни превозни средства от категорията В плюс Моторни превозни средства от категорията С1 плюс N2 Могат да се комбинират с ремарке О1 N3	Моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превозване на товари с максимална маса, надвишаваща 3,5 тона, но ненадвишаваща 12 тона Моторни превозни средства, проектирани и конструирани за

			превозване на товари с максимална маса, превишаваща 12 тона.
CE	композиция на моторни превозни, когато влекачът е от категория С и неговото ремарке или полуремарке има максималното разрешено тегло на ремаркетото или полуремаркетото над 750 kg,	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс Моторни превозни средства от категорията В плюс Моторни превозни средства от категорията С1 плюс Комбинация от превозни средства посочени в категорията ВЕ плюс. Комбинация от превозни средства посочени в категорията С1Е.плюс Комбинация от моторни превозни средства от категория С и ремарке или полуремарке от категория О3 или О4	Ремаркета с максимална маса, надвишаваща 10 тона.
D1	моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превоз на не повече от 16 пътници плюс водача и с максимална ширина не превишаваща 8 м.	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс Моторни превозни средства от категорията В плюс М2 ***** М3*****	Превозни средства, проектирани и конструирани за превозване на пътници и съдържащи повече от осем места в допълнение към мястото на водача, и с максимална маса, ненадвишаваща 5 тона.***** Превозни средства, проектирани и построени за превозване на пътници с повече от осем места в допълнение към мястото на водача, и максимална маса, надвишаваща 5 тона.*****
D1E	композиции от превозни средства, при които влекачът е от категория	Моторни превозни средства от категорията АМ плюс Моторни превозни средства от	

	D1 и ремаркетото е с допустима максимална маса над 750 kg	категорията В плюс Моторни превозни средства от категорията D1 плюс Комбинация от превозни средства посочени в категорията BE Моторни превозни средства от категория D1 в комбинация с ремарке от категорията O1, O2 или O3	
D	моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превоз на повече от осем пътници плюс водача	Моторни превозни средства от категорията AM плюс Моторни превозни средства от категорията В плюс Моторни превозни средства от категорията D1 плюс M2 M3 Може да се комбинира с ремарке от категория O1.	Превозни средства, проектирани и конструирани за превозване на пътници и съдържащи повече от осем места в допълнение към мястото на водача, и с максимална маса, ненадвишаваща 5 тона. Превозни средства, проектирани и построени за превозване на пътници с повече от осем места в допълнение към мястото на водача, и максимална маса, надвишаваща 5 тона.
DE	композиции от превозни средства, при които теглещото превозно средство е от категория D и неговото ремарке има допустима	Моторни превозни средства от категорията AM плюс Моторни превозни средства от категорията В плюс Моторни превозни средства от категорията D1 плюс	

	максимална маса над 750 kg,	Комбинация от превозни средства посочени в категорията BE Комбинация от превозни средства посочени в категорията D1E Моторно превозно средство от категорията D в комбинация с ремарке от категорията, O1, O2 или O3	
--	--------------------------------	--	--

*Ако са оборудвани с двигател с работен обем на цилиндъра, който надвишава 50 cm³, но не превишава 125 cm³, ако е с вътрешно горене, с мощност, която не превишава 11 kW, и с отношение мощност/тегло, което не превишава 0,1 kW/kg и който развива конструктивно предвидена максимална скорост по-висока от 45 km/h.

** триколесни моторни превозни средства с мощност, която не превишава 15 kW

*** мотоциклети с мощност, която не превишава 35 kW и с отношение мощност/тегло, което не превишава 0,2 kW/kg и не извлича мощност повече от два пъти от превозното средство

****при условие че максималното разрешено тегло на композицията не надвишава 3 500 kg.

*****при условие че максималното разрешено тегло на композицията не надвишава 4 250 kg.

***** моторните превозни средства за тази правоспособност не трябва да надвишават 7500 kg.

***** при условие че разрешеното тегло на композицията не надвишава 12 000 kg.

***** моторни превозни средства, проектирани и конструирани за превоз на не повече от 16 пътници плюс водача и с максимална ширина не превишаваща 8 м.

Образец на карта за паркиране на хора с трайни увреждания

	<p>КАРТА ЗА ПАРКИРАНЕ НА ХОРА С ТРАЙНИ УВРЕЖДЕНИЯ</p> <p>Модел на Европейските общности Parking card Parksechein Carte de stationnement Κάρτα στάθμευσης cardul de parcare</p>
<p>ВАЛИДНА ДО: СЕРИЕН № КМЕТНА ОБЩИНА..... (име, пошлос, печат)</p>	<p>Тази карта дава право на притежателя и да използва място за преференциално паркиране на пътни превозни средства, превозващи хора с трайни увреждания на обозначените за това места.</p> <p>При паркиране картата се поставя на видно място на предната част на превозното средство, за да се вижда ясно с цел проверка.</p>
<p>СНИМКА</p> <p>Фамилия: Име: Подпис:</p>	

1. Картата за преференциално паркиране на ППС, превозващи хора с трайни увреждания отговаря на изискванията на стандартизиран модел на Общността от Приложението към Препоръка 98/376/ЕО на Съвета от 4 юни 1998 г. относно картата за паркиране на хора с трайни увреждания

2. Картата за преференциално паркиране на ППС, превозващи хора с трайни увреждания, е с размери: височина 106 мм и широчина 148 мм.

3. Цветът на картата за паркиране е светлосин с изключение на белия знак за “лице с увреждания”, който е на тъмносин фон.

4. Картите за преференциално паркиране задължително са ламинирани.

5. Полетата на предната и задната част на картата за преференциално паркиране са разделени вертикално на две части.

Лявата част отпред съдържа:

- символ на инвалидна количка в бяло на тъмносин фон;
- дата на изтичане на картата за паркиране;
- серийния номер на картата за паркиране;
- името и печата на издаващия орган/организация.

Дясната част отпред съдържа:

- с главни букви думите “КАРТА ЗА ПАРКИРАНЕ ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ” на български език, а на подходящо отстояние с малък шрифт думите “Карта за паркиране” на други езици;

- думите “Модел на Европейските общности” на български език;

- като фон отличителния код на Република България - BG, заобиколен от кръг от 12 звезди, символизиращи Европейския съюз.

Лявата част на гърба съдържа:

- фамилията на притежателя;
- първото (първите) име (имена) на притежателя;
- подписа на притежателя или друг идентифициращ знак;
- снимка на притежателя.

Дясната част на гърба съдържа:

- твърдението, че тази карта дава право на притежателя ѝ да ползва място за преференциално паркиране на ППС, превозващи хора с увреждания;

- твърдението, че при употреба картата се поставя в предната част на превозното средство, така че лицевата ѝ част да се вижда изцяло с цел проверка.

Данните са на български език.”

Приложение № 3 към чл. 83, ал. 3, чл. 180, ал. 2, т. 4 и чл. 199, ал. 1, т. 2, б. „а“

Технически неизправности

Опасни технически неизправности		
Система	Елемент	Причини за неизправност
1	2	3
Повреди по спирачната система	Вакуумпомпа или компресор и резервоари	Външно повреждане.
	Спирачни клапани (педално управлявани, разтоварващи, регулиращи клапани)	Повреден клапан или прекомерно изпускане на въздух.
	Спирачни клапани (педално управлявани, разтоварващи,	Изтичане на хидравлична (спирачна) течност.

	регулиращи клапани)	
	Съединения за спирачки на ремаркета (електрически и пневматични)	Изпускане на въздух, пукнатини по маркучите или тръбопроводите, нарушена цялост на изолацията, скъсани съединения.
	Спирачни сервомеханизми, главен спирачен цилиндър (хидравлични уредби)	Течове на спирачна течност, пукнатини по маркучите или тръбопроводите
	Твърди спирачни въздухопроводи	Въздухопроводите или връзките изпускат (пневматични спирачни уредби).
	Твърди спирачни въздухопроводи	Повредени или прекомерно корозирали въздухопроводи.
	Гъвкави спирачни маркучи	Изпускащи маркучи или съединения (пневматични спирачни уредби), пукнатини по маркучите
	Гъвкави спирачни маркучи	Издупане на маркучите под налягане.
	Спирачни накладки за дискови и челюстни спирачки	Липсва накладка за дискова или челюстна спирачка или е неправилно монтирана. Пукнатини или счупвания по накладката или дисковата челюст. Блокирала челюст.
	Спирачни барабани, спирачни дискове	Липсва барабан или диск. Пукнатини или счупвания по дисковете или барабана.
	Спирачни жила, щанги, лостове, връзки	Прекомерно износен или корозирал елемент. Скъсани жила.
	Задвижващи спирачни механизми (включително спирачни пружини и хидравлични цилиндри)	Теч от задвижващия механизъм. Силна корозия или счупване на пружина. Блокирали цилиндри. Прекомерно корозирал задвижващ механизъм.
	Цялостна спирачна уредба	Други устройства от уредбата (помпа за антифриз, апарат за изсушаване на въздуха и т.н.) са увредени външно или са прекомерно корозирали. Спирачката не действа от едната страна или в случай на проверка на пътя — прекомерно отклонение на превозното средство от правата линия
Повреди по кормилната	Състояние на кормилния	Прекомерно движение на

система	механизъм	кормилния вал.
	Закрепване на кормилната кутия	Кормилната кутия не е закрепена добре. Липсващи или пукнати скрепителни болтове. Пукнатини по кормилната кутия.
	Състояние на кормилното задвижване	Пукнатини или деформация на елемент.
	Сервоуправление	Механизмът не функционира. Механизмът е пукнат или несигурен. Повредени или прекомерно корозирали кабели /маркучи. Теч на хидравлична течност.
	Кормилна хлабина	Прекомерен свободен ход на кормилния механизъм (например движение на точка върху венеца, превишаващо една пета от диаметъра на кормилото или не в съответствие с изискванията.
	Въртяща опора за управляемата ос на ремаркетото	Сериозно повреден или счупен елемент.
	Въртяща опора за управляемата ос на ремаркетото	Дефектна приставка.
Повреди по осветителната или електрическата система	Състояние и функциониране	Дефектен светлинен източник (множество светлинни източници; при светодиоди — най-много 1/3 не функционират). Неправилно функциониране на светлините. Монтирани допълнителни светлини, които не са одобрени по съответния ред. Пукнатини и счупвания по светлинният източник или неговата кутия. Повредени рефлектори.
	Превключване	Превключвателят не функционира в съответствие с изискванията.
	Електрически връзки между теглещото превозно средство и ремаркетото или полуремаркетото	Неизправни електрически връзки в ремаркетото или теглещото превозно средство.
	Електрическа инсталация	Електрическите връзки са несигурни или не са надлежно обезопасени.
Повреди по ходовата част	Оси	Пукната или деформирана ос.
	Лагери на колелата	Блокирал лагер на колело.
	Колела	Пукнатина или дефектна заварка. Монтирани неправилно

		осигурителни пръстени за гумите.
	Гуми	Размерът на гумата, товароносимостта, знакът за одобрение или категорията за скорост на колелата не са в съответствие с изискванията. Сериозна повреда или срязване на гума.
	Ресори/пружини и стабилизатор	Повреден или счупен елемент на ресор/пружина. Липсва ресор/пружина.
	Карданни валове, надлъжни реактивни щанги, кобилицы и напречни рамена	Повреден или прекомерно корозирал елемент.
Повреди по шаши и/или оборудване свързано със шасито	Общо състояние	Счупване или деформация на надлъжна или напречна греда. Неработещи заключващи механизми на вратите или багажника. Монтирани допълнителни елементи, които не са одобрени по надлежният ред
	Състояние на стъклата	Видимостта в почистваната от стъклоочистачките зона е значително засегната. Пукнатини или счупвания по предното/те панорамни стъкла.
	Тръби и шумозаглушители на системата за отвеждане на отработили газове	Влизане на дим в кабината на водача или в купето за пътници. Повреди по шумозаглушителя водещи до прекомерен шум. Шумозаглушители, които не са одобрени по надлежният ред.
	Резервоар за гориво включително газови бутилки и тръби (включително резервоар за гориво за отопление и тръби)	Теч на гориво, липсваща или нефункционираща капачка на резервоара. Пукнатини по резервоарите. Корозия по газовата бутилка. Изтекла годност на газовата бутилка. Неработещ или липсващ предпазен клапан за газовата бутилка. Лошо закрепване на резервоара или газовата бутилка.
	Опора за резервно колело (ако е монтирана)	Ненадеждно закрепено на опората резервно колело.
	Механично прикачване и и устройство за теглене	Повреден, дефектен или пукнат елемент.
	Опорни елементи за двигателя	Дефектни, явно и силно повредени опорни елементи.

	Параметри на двигателя	Изменение на двигател, което не е одобрено по надлежният ред.
	Рама	Прекомерна корозия на местата на закрепване върху носещата каросерия.
	Обезопасителни колани	Липсващи обезопасителни колани, когато се изискват такива. Разкъсвания по обезопасителните колани.
	Надеждност на монтажа на обезопасителните колани/закопчалки	Силно повредена точка на закрепване на обезопасителните колани/закопчалки. Повредени механизми за заключване на обезопасителните колани/закопчалки
	Ограничител на натоварването от обезопасителни колани	Системата показва неизправност чрез електронния интерфейс на превозното средство.
	Обтегачи за обезопасителните колани	Системата показва неизправност чрез електронния интерфейс на превозното средство.
	Въздушна възглавница	Системата показва неизправност чрез електронния интерфейс на превозното средство.
Повреди свързани с вредно въздействие върху околната среда	Система за намаляване на шума	Част от системата за намаляване на шума е хлабава, повредена, неправилно монтирана, липсваща или явно изменена, което повишава нивото на шума.
	Изтичане на течност	Прекомерно изтичане на гориво, смазочни, технологични или охлаждащи течности.
	Емисии от двигатели	Не отговарят на изискванията посочени в наредбата по Закона за пътните превозни средства

Значителни технически неизправности

Система	Елемент	Причини за неизправност
1	2	3
Регистрация	Табели с регистрационен номер	Несигурно закрепена(и) табели така, че има вероятност да падне(ат). Липсващ или нечетлив надпис.

Повреди по спирачната система	Ос на педала/ръкохватката на работната спирачка	Оста е прекалено стегната, прекомерно износена или хлабава. Прекомерен или недостатъчен свободен ход. Засегнато е функционирането на спирачния механизъм.
	Резервоар за сгъстен въздух	Резервоарът е сериозно повреден, корозирал, изпуска, несигурно или неправилно монтиран. Нефункциониращо устройство за източване на кондензат.
	Твърди спирачни въздухопроводи	Изпускане от тръбите или съединенията (пневматични спирачни уредби). Тръбите са повредени или прекомерно корозирали
	Гъвкави спирачни маркучи	Маркучите са повредени, износени, усукани или прекалено къси. Изпускане от маркучите или съединенията (пневматични спирачни уредби). Маркучите се издуват под налягане
	Спирачни накладки за барабанни и дискови спирачки	Накладката за барабанна или дискова спирачка е прекомерно износена (достигнат е отбелязаният минимум). Накладката за барабанна или дискова спирачка е замърсена (с масло, грес и др.)
	Спирачни барабани, спирачни дискове	Барабанът или дискът е износен. Барабанът или дискът е замърсен (с масло, грес и др.)
	Спирачни жила, щанги, лостове, лостови механизми	Жилото е повредено или уплетено. Жилото, щангата или съединението е несигурно закрепено
	Задвижващи спирачни механизми (включително спирачни пружини и хидравлични цилиндри)	Задвижващият механизъм е напукан или повреден
	Комплектност на спирачната уредба	Други устройства от уредбата (например: помпа за антифриз, апарат за дехидратиране на въздуха) са повредени външно или са прекомерно корозирали по начин, който влияе неблагоприятно на спирачната уредба. Изпускане на въздух или

		изтичане на антифриз.
	Инерционна спирачка	Нефункционираща спирачка
	Антиблокираща спирачна система (ABS)	Предупредителното устройство е неизправно или показва неизправност на системата. Системата показва неизправност чрез електронния интерфейс на превозното средство.
	Електронна спирачна система (EBS)	Предупредителното устройство е неизправно или показва неизправност на системата. Системата показва неизправност чрез електронния интерфейс на превозното средство.
	Спирачна течност	Спирачната течност е замърсена или утаена.
Повреди по кормилната система	Състояние на кормилния механизъм	Механизмът не функционира нормално
	Функциониране на кормилното задвижване	При движението си елемент от кормилното задвижване опира в неподвижна част на шасито. Нефункциониращи или липсващи ограничители на кормилното управление.
	Усилвател на кормилното управление	Изтичане на течност или е засегнато функционирането. Недостатъчно течност (под маркировката за минимално количество).
	Състояние на кормилното колело/кормилото от мотоциклетен тип	Счупване или хлабина на главината, венеца или спица на кормилното колело
	Въртяща опора за управляемата ос на ремарке	Прекомерна хлабина. Неправилно закрепване.
Повреди по осветителната или електрическата система	Състояние и функциониране	Неработеща или липсваща светлина/светлинен източник. Повреди по прожекторна система (отражател и леща)

	Регулировка	Насочеността на фара не е в границите, определени в изискванията. Системата показва неизправност чрез електронния интерфейс на превозното средство.
	Превключване	Системата показва неизправност чрез електронния интерфейс на превозното средство.
	Съответствие с изискванията	Лампата, излъчваният цвят, позицията, яркостта или маркировката не са в съответствие с изискванията. Наличие на продукти върху лещата или светлинния източник, които очевидно намаляват яркостта на светлината или променят излъчвания цвят.
	Устройство за почистване на фаровете (когато е задължително)	Устройството не функционира
	Електрически връзки между теглещото превозно средство и ремаркетото или полуремаркетото	Неподвижните елементи не са сигурно закрепени. Изолацията е повредена или във влошено състояние. Електрическите връзки на ремаркетото или теглещото превозно средство не функционират правилно.
	Акумулаторна(и) батерия(и)	Несигурно закрепена. Има изтичане на течност.
Повреди по ходовата част	Лагери на колелата	Прекомерна хлабина в лагер на колело или твърде стегнат лагер на колело.
	Главина на колелата	Липсваща или хлабава гайка или шпилка за колело. Износена или повредена главина. Силно деформирано или износено колело.
	Гуми	Гуми с различен размер на една и съща ос или сдвоено колело. Гуми с различна конструкция на една и съща ос (радиални/диагонални). Триене на гума с други елементи (гъвкави устройства против

		изпръскване). Гуми с регенериран протектор, които не са в съответствие с изискванията. Износване над допустимите норми. Индикаторът за износване на протектора на гума се вижда.
	Ресори/пружини и стабилизатор	Несигурно закрепване на ресорите/пружините към шасито или ос.
	Амортисьори	Несигурно закрепване на амортисьора към шасито или оста. Повреден амортисьор, показващ признаци за силно изтичане или неизправност.
Повреди по шаси и/или оборудване свързано със шасито	Общо състояние	Несигурни усилващи или скрепителни елементи. Прекомерна корозия, която влошава стабилността на монтажната връзка.
	Тръбопроводи и шумозаглушители на изпускателната уредба	Несигурна или изпускаща система за отвеждане на отработените газове. Износени тръбопроводи.
	Резервоар за гориво включително газови бутилки и тръби (включително резервоар за гориво за отопление и тръби)	Резервоарът за гориво е корозирал. Горивни уредби с РН(РНИ) и резервоари, типово одобрени, произведени или пуснати в употреба за първи път след 23.09.2006 г., когато резервоарът е монтиран в пътническото или багажното отделение, пълначното устройство не е монтирано откъм външната страна на превозното средство.
	Брони, странична защита и задни ниско разположени защитни устройства	Хлабавост или повреда, която е вероятно да причини нараняване при докосване или контакт
	Врати и дръжки на вратите	Вратата не се отваря или затваря.
	Седалка на водача	Механизмът за регулиране не функционира правилно. Седалките не са монтирани в съответствие с изискванията.

	Калници, устройства против изпръскване	Липсващи, хлабави или силно корозирали. Недостатъчно отстояние от гума/колело.
	Обезопасителни колани	Точката на закрепване е в силно влошено състояние.
	Състояние на обезопасителните колани/ключалки	Задължителен обезопасителен колан липсва. Повредена или нефункционираща ключалка на обезопасителен колан.
	Пожарогасител	Липсва или не е в съответствие с изискванията.
	Звуково предупредително устройство	Не функционира
	Тахограф (когато е монтиран/се изисква)	Не е монтиран в съответствие с изискванията. Не функционира. Дефектни или липсващи пломби. Липсваща, нечетлива или с изтекъл срок монтажна табела. Размерът на гумите не съответства с параметрите на калибриране. Очевидна намеса или манипулация.
	Устройство за ограничаване на скоростта (когато е монтирано/се изисква)	Не е монтирано в съответствие с изискванията. Не функционира. Неправилно зададена скорост (когато се проверява). Дефектни или липсващи пломби. Липсваща или нечетлива табела. Размерът на гумите не съответства с параметрите на калибриране.
	Километропоказател	Очевидно манипулиран с цел намаляване или невярно представяне на изминатото разстояние от превозното средство.
	Система срещу изпотпяване и за размразяване на стъклата	Не функционира
	Вентилационна и отоплителна система	Не функционира

	Проходи, пространство за правостоящи пътници	Несигурен под. Дефектни тръбна арматура, ръкохватки или дръжки.
Стъкла и огледала	Поле на видимост	Препятствие в полето на видимост на водача, което в съществена степен му пречи да гледа напред и в страни (извън зоната за почистване на устройствата за почистване на предното стъкло)
	Състояние на стъклата	Пукнато или променило цвета си стъкло или прозрачна плоскост (когато е разрешена)
	Състояние на стъклата	Стъкло или прозрачна плоскост (включително светлоотражателно или цветно фолио), които не отговарят на спецификациите в изискванията.
	Огледала или устройства за виждане назад	Липсващо огледало или устройство или то не е монтирано съгласно изискванията. Огледалото или устройството е повредено или хлабаво.
	Устройства за почистване на предното стъкло	Устройството за почистване не функционира или липсва. Четката на устройството за почистване е повредена или липсва.
	Устройства за измиване на предното стъкло	Устройството за измиване не функционира или липсва течност за миене.
Повреди свързани с вредно въздействие върху околната среда	Система за намаляване на шума	Нивото на шума превишава допустимото съгласно изискванията.
	Оборудване за контрол на емисиите в отработените газове	Липсващо, изменено или очевидно дефектно оборудване за контрол на емисиите, монтирано от производителя. Свалени или изменени шумозаглушители.